as

AMATÉRSKÁ SCÉNA

1/2006 ROČNÍK 52.

KDE VEDE HRANICE MEZI AMATÉRSKÝM A PROFESIONÁLNÍM DIVADLEM?

MORAVSKÝ FESTIVAL POEZIE VALMEZ 2005

JUBILEUM PROFESORA FRANTIŠKA ČERNÉHO

AGENTURA DILIA INFORMUJE, RADÍ...

ROZHNĚVANÁ GENERACE ■ OTYLKA

OBSAH

Kde vede hranice mezi amatérským a profesionálním divadlem?
Milan Strotzer 3

XVIII. Mezinárodní festival pantomimy neslyšících Brno 2005 / Jindřich Zemánek 6

„VALMEZ“ vstoupil do páté dekády
Vít Závodský 8

Kaškova Zbraslav / Lenka Smrčková 11

Divadlo a hudba - 3. národní setkání amatérských divadelních souborů v České Třebové / František Preisler 12

Tréglova Bělá / Petr Matoušek 13

Nadělení v pohybu / Věra Bělehrádková 13

12 představení XII. ročníku Bechyňského perlení / Vladimír Zajíc 14

Jiráskova Lucerna oslavila 100 let
Alexandr Gregar 17

Perzekuce.cz / Milan Strotzer 18

Masopust sem a smutné ven / (MS) 19

Setkání nebo setkávání aneb Rozhovor se Sašou Rycheckým / Připravila M. Poesová 19

Náš soubor uměl držet krok s dobou aneb 160. výročí DS Horažďovice
Rozhovor s Karlem Šťastným
připravila Simona Bezoušková 21

Kaplička nad Jizerou / Rozhovor o radostech a strastech bakovského divadla
s Vlastou Bobkovou a Magdou Melicharovou
připravil Milan Strotzer 23

Divadelní historik z Jaroměře
K osmdesátinám prof. Františka Černého
Jan Císař 26

Nad šálkem kávy / Vítězslava Šrámková 27

Na návštěvě u Evy Machkové
Zuzana Jirsová 27

Divadelník pohnutého údělu
O Františku Klaškovi / Vít Záborský 29

Dal jim ruce do pout a už byl u divadla!
Rozhovor s Jaroslavem Vondruškou
Připravila Pavlína Morávková 31

Jak jsem se kamarádil s Dostálem
Richard Pogoda 34

Povolání – metodik / Mirka Císařová 35

Třikrát o Josefu Vavřičkovi
Miroslav Houštěk 36

V březnu by Toník Bašta slavil skutečně osmdesáté narozeniny... / Jiří Pokorný 36

Za Vítězslavem Fremrem / (miš) 37

Za MUDr. Václavem Moravou
Milan Strotzer 38

Odešel Jaroslav Krejčí / Marie Poesová 39

Derniéra věčného rebela Pavla Černocha
Vladimír Zajíc 39

Ing. Jiří Vorel (30.1.1930 – 13.11.2005)
JUDr. Petr Slunečko 40

SERVIS / Dramaturgický pozorník
ROZHNĚVANÁ GENERACE
Stručné vymezení pojmu a kontextu úvodem / Vladimír Zajíc 40

Novinky světové dramatiky
Igor Bauersima: Norway.Today
Pavlína Morávková 42

SERVIS / Divadelní literatura
Sergej Machonin: Šance divadla
Barbora Topolová / (MS) 43

Agentura DILIA informuje, radí a pomáhá amatérským divadelníkům
Petr Christov 44

eSeMeS pro AS 46

Objednat předplatné AS lze pomocí SMS 46

Zprávičky 48

Kalendář akcí / březen - květen 2006 50

Repertoárová příloha Amatérské scény
Divadelní hry prověřené jevištěm / (MS/JB) I

Dramaturgický pendant ke hře J. Břehového Otylka / Vladimír Zajíc I

OTYLKA
Jaromír Břehový II

SERVIS / Dramaturgický pozorník
Hry významných dramatiků
August Strindberg: Kristina
Milan Strotzer XXVI

Obsah ročníku AS 2005 uprostřed tohoto čísla

AMATÉRSKÁ SCÉNA
Dvouměsíčník pro otázky amatérského divadla a uměleckého přednesu.
Ročník 43. (Ochotnické divadlo 52.), číslo **1 / 2006**.
Vydává Národní informační a poradenské středisko pro kulturu,
Blanická 4, 120 21 Praha 2.
Vedoucí redaktor: PhDr. Milan Strotzer.
Redakce: Simona Bezoušková, Mgr. Pavlína Morávková,
Mgr. Marie Poesová.
Redakční rada: prof. PhDr. Jan Císař, CSc. (předseda), Josef Brůček,
Mgr. Alexandr Gregar, Mgr. Jiří Hraše, Mgr. Jaroslav Kodeš,
Mgr. Jiřina Lhotská, Vlastimil Ondráček, PhDr. Vítězslava Šrámková.
Grafická úprava: Jitka Tláskalová (obálka a loga),
Simona Bezoušková a Milan Strotzer.
Adresa redakce: NIPOS-ARTAMA, P.O.BOX 12, (Blanická 4),
120 21 Praha 2.
Tel.: 221 507 956-7, **fax:** 221 507 955, **e-mail:** mistr@nipos-mk.cz.
Tiskne: Kulturní agentura IKARUS firmy Josef Havelka JH&C Mělník.
Rozšiřuje: A.L.L. Production, s. r.o., P.O.BOX 732, 111 21 Praha 1,
e-mail: predplatne@predplatne.cz,
tel.: Callcentrum 234 092 851, **Fax:** 234 092 813.
Objednávky přijímá redakce a distributor (http://www.predplatne.cz).
Cena ročního předplatného 240,- Kč.
Nevyžádané rukopisy a obrazový materiál redakce nevrací.
Redakční uzávěrka tohoto čísla byla 9.2.2006.
Příští číslo vyjde 12.5.2006.

© NIPOS PRAHA 2006
ISSN 0002 – 6786. Registrační číslo: MK CR E 4608.

Foto na titulní straně: V Brně se 15. - 20. listopadu 2005 uskutečnil XVIII. ročník Mezinárodního festivalu pantomimy neslyšících. Jednu z hlavních cen si z Brna odvezly Martina Marková a Dana Bieliková ze Slovenska. Foto z jejich vystoupení pořídil Ivo Mičkal. O festivalu se dočtete v článku Jindřicha Zemánka na str. 6.

Foto na zadní straně obálky: Dvanáct inscenací se objevilo na XII. ročníku Bechyňského perlení, nesoutěžní přehlídky divadelních souborů. Mezi nimi i inscenace hry Maurice Hennequina Prolhaná Ketty souboru Divadelního sdružení z Bakova nad Jizerou. O Bechyňském perlení viz blíže článek Vladimíra Zajíce na str. 14. O souboru z Bakova přinášíme rozhovor na str. 23. Na snímku z inscenace Prolhané Ketty jsou Vlasta Šléglová v roli Maggie a Magda Fantová jako Ketty. Foto: Milan Strotzer.

KDE VEDE HRANICE

MEZI AMATÉRSKÝM A PROFESIONÁLNÍM DIVADLEM?

aneb POKUS O VYMEZENÍ POJMŮ AMATÉRSKÉ DIVADLO, AMATÉRSKÉ UMĚNÍ, AMATÉRSKÁ DIVADELNÍ TVORBA

Jako odborný pracovník pro amatérské divadlo NIPOS-ARTAMA se čas od času, a v poslední době stále častěji, potkávám s dotazy na téma, kdo je považován za amatéra a kdo za profesionála. Jako příklad mohu uvést dotaz z tzv. Odpovědny na internetových stránkách NIPOS (www.nipos-mk.cz):

„Obracím se s dotazem, zda je možné přihlásit se na amatérskou přehlídku divadel se souborem, jehož režisér je profesionální herec a nebo režisér? Jde potom o amatérskou soutěžní přehlídku?“

Na otázku jsem odpověděl takto: „Z dotazu není zřejmé o jakou přehlídku se jedná. Přehlídek je mnoho typů, pro různé druhy a oblasti divadla. Obecně zní odpověď na obě otázky: ano. Tím není řečeno, že pořadatelé té které přehlídky nemohou účast profesionálů vyloučit, ale nikdy jsem se s takovým ustanovením nesetkal. Bývá však obvyklé, že se na přehlídkách amatérského divadla neoceňují výkony profesionálů, tj. neudělují se ceny (čestná uznání) za režii, scénografii, herecké výkony atp. Výjimkou z tohoto pravidla bývá pouze udělení ceny za inscenaci, kterou se označuje výjimečně zdařilý inscenační výsledek, o nějž se zasloužil celý soubor. Je to dáno propozicemi konkrétní přehlídky.“

Zodpovězení otázky, kdo je amatérem a kdo profesionálem, respektive vymezení hranice mezi nimi, má však význam dalece přesahující propozice divadelních přehlídek. Potřeba vymezení pojmů amatérský umělec či soubor, amatérská umělecká tvorba a amatérské umění má své opodstatnění pro dalekosáhlé vazby, a to přinejmenším společenské a ekonomické. Není totiž lhostejné, zda společensko-ekonomické nástroje reglementace označí sféru amatérské umělecké činnosti za aktivitu veřejného zájmu, tj. veřejně prospěšnou, hodnou podpory a – jak se dnes říká – udržitelného rozvoje, nebo ji budou považovat za individuální zájem – hobby, který je výhradně věcí toho kterého jedince. Nechci se ale na tomto místě pouštět do souvztažností s životem společnosti a její ekonomikou. Je nasnadě, že takové vazby existují a jsou stejně spletité jako významné.

Chci tímto příspěvkem dát **impulz k diskuzi divadelníků na stránkách Amatérské scény**, jejímž smyslem by mělo být tříbení názorů a ve vyústění vymezení pojmu amatérské divadlo, amatérské umění a amatérská divadelní tvorba. Myslím, že takové vymezení je klíčem k uplatňování společenské satisfakce amatérské divadelní (obecně umělecké) činnosti a její podpory z veřejných zdrojů.

Zdá se, že nazrál čas a je zapotřebí takové vymezení učinit, neboť někdejší „předlistopadové“ reglementy již vzaly za své a uplynula dostatečná doba, v níž se konstituovaly jiné možnosti existence amatérské i profesionální divadelní činnosti a z nich pramenící vztahy.

Pokusím se nyní připomenout – formulovat si některé aspekty, které je dobré mít pro kýžené pojmenování na zřeteli a poté definovat předmětný obor zájmu a jeho tvorbu. Konečně, nebude od věci zamyslet se i nad tím, jaký by měl mít tzv. amatérský umělec statut ve společnosti.

Vymezení skupiny obyvatelstva, která se oboru věnuje (věkové a sociální složení, včetně vzdělanostní skladby)

Amatérskému divadlu se věnují de facto všechny věkové i sociální skupiny obyvatelstva. Exaktní šetření chybí, nicméně soustavné sledování oboru poukazuje na to, že se v současnosti největší měrou v amatérském divadle realizují mladí lidé nezatěžovaní péčí o rodinu s dětmi. Neznamená to, že by těch ostatních bylo nevýznamné množství.

Podstatnější rozdíly lze vysledovat ve vzdělanostním zázemí amatérských divadelníků. Nejméně bude těch, kdo nepřekročili úroveň základního vzdělání. Zdá se, že

mezi středoškolsky a vysokoškolsky vzdělanými nebude významného rozdílu. Obecně lze konstatovat, že u vůdčích tvůrčích osobností (režiséři, autoři, scénografové atp.) je vzdělanostní úroveň vyšší než u ostatních členů souborů (herci, technici atp.).

Jaké jsou motivace k vstupu do sféry amatérské divadelní činnosti

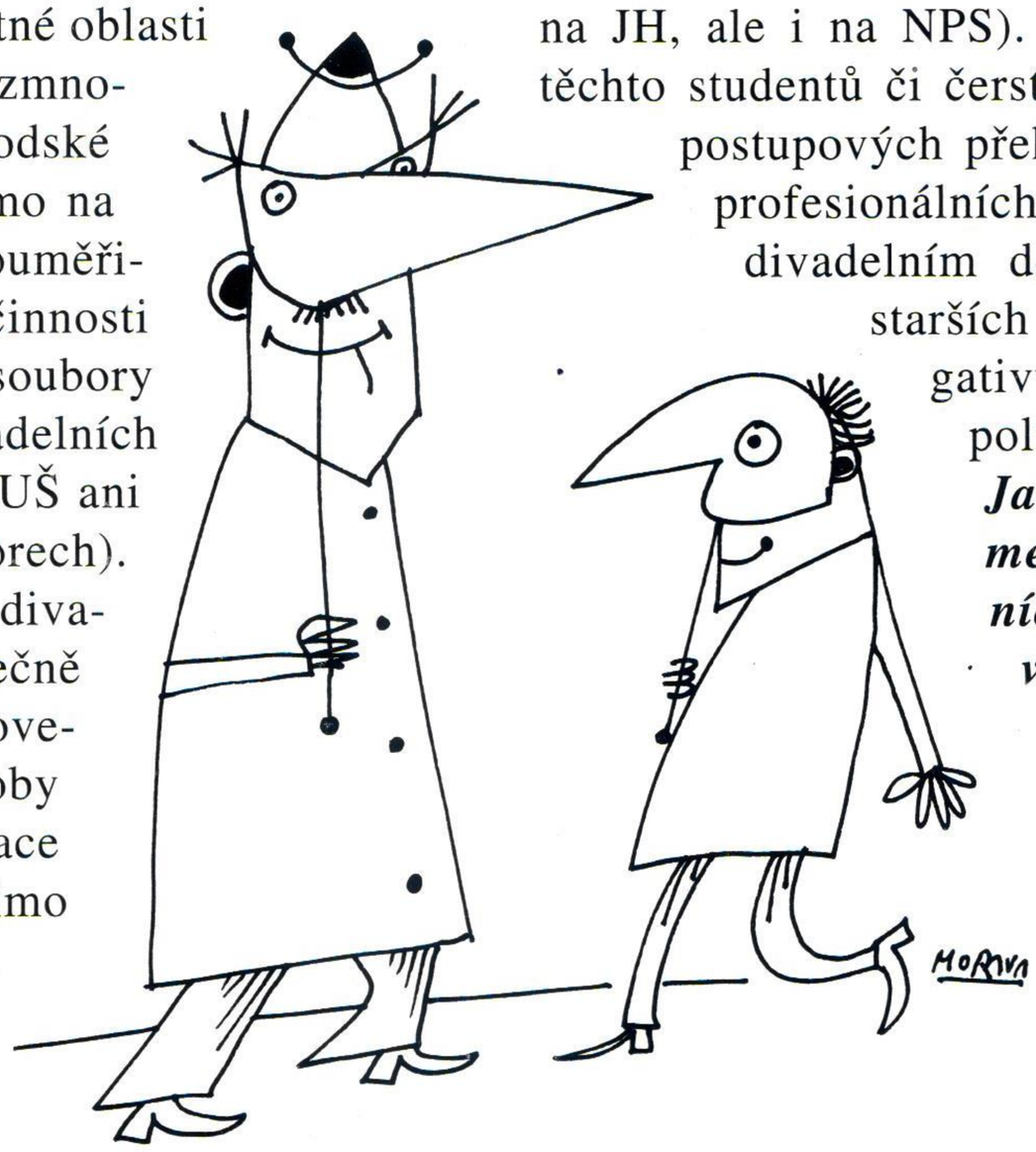
Motivace pro vstup na amatérskou divadelní scénu jsou stejně bezbřehé jako proměnlivé. K těm nejčastějším budou patrně patřit:

- možnost realizovat (více či méně zjevnou) potřebu exhibice;
- nebýt sám, náležet k sympatizujícímu kolektivu – partě;
- možnost nalezení vlastní identity;
- možnost seberealizace;
- příležitost veřejného uplatnění svých schopností, výtvorů, názorů a stanovisek.

Dlouhodobější existence v souboru vede časem obyčejně k proměně motivací. Zatímco prvotní byla např. možnost uspokojení potřeby exhibice, může přes několik peripetií dojít na motivace hodnotově vyšší, např. na možnost uspokojení potřeby vyslovit prostředky divadla jako druhu umění svůj názor či jimi postihnout aktuální jevy okolního světa.

Pojímání posluchačů a souborů uměleckých škol v amatérském divadelním dění

V oblasti amatérského divadla dospělých (nad 15 let) byli studenti uměleckých škol všech stupňů pojímáni jako amatérští divadelníci, přesněji, nebyli považováni za profesionály. Skutečností je, že se amatérského divadelního dění zúčastňovali sporadicky. S konstituováním tzv. studentského divadla jako svébytné oblasti divadelních aktivit došlo ke zmnožení účasti, zejména na Náchodské prima sezóna (NPS) a potažmo na Jiráskově Hronově (JH). Nesouměřitelnost podmínek a výstupů činnosti vyvolaly potřebu vyčlenit soubory středních a vysokých divadelních škol z NPS (netýká se tedy ZUŠ ani jednotlivců v jiných souborech). Jejich účast v amatérském divadelním dění by mohla částečně vyřešit realizace snahy obnovení Akademického Brna, coby přehlídky a platformy kultivace vysokoškolských souborů. Mimo NPS nepředstavuje účast souborů uměleckých škol zásadní problém. Ostatně střední a vysoké divadelní školy mají navíc v Brně každoročně vlastní přehlídku, jež je příležitostí k prezentaci, konfrontaci a odborné reflexi jejich inscenací.

Jaký přívlastek se užívá k pojmenování zájmové činnosti v divadelních oborech

Z mnoha pojmenování, užívaných v nejrůznějších oborech zájmové umělecké tvořivosti (amatérský, neprofesionální, nekomerční, neprofitní, aj.), je v divadelních oborech obecně užíván termín *amatérský*. U části souborů (zejména s letitou tradicí, namnoze více jak stoletou) i starší termín *ochotnický*, užívaný běžně před přelomem 60. a 70. let minulého století. V zahraničí v současnosti převládá užívání termínu *amatérský*.

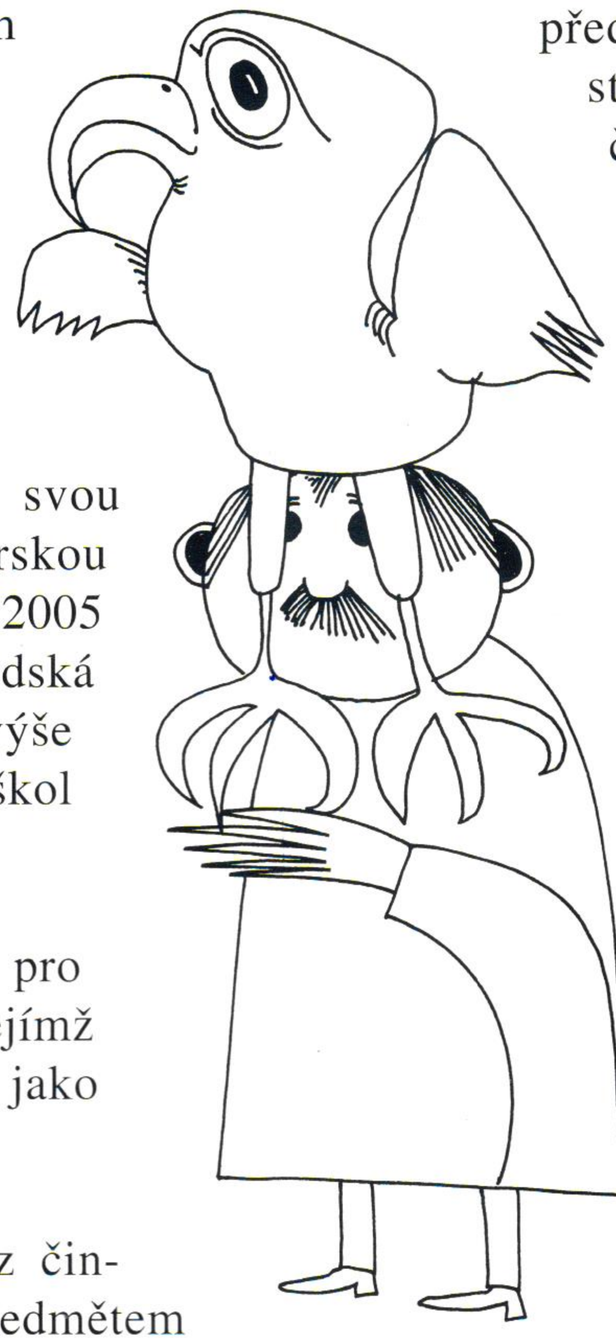
Co se změnilo po roce 1989 ve vztahu tzv. amatérského a profesionálního divadla z hlediska ochoty ke spolupráci

Lze konstatovat, že se v zásadě přístup profesionální části oboru nezměnil. Ti, kdož netuší, čím bylo vpravdě amatérské divadlo v minulosti a co představuje pro současnost či nechtějí (nemohou) být z různých příčin v kontaktu, jej stejně jako dříve považují za přežitek národního obrození, popřípadě za reziduum předlistopadového režimu a mají je za sféru divadelního diletantismu. Ti, kdo naopak tuší a jsou v kontaktu, jej vnímají jako společenské bohatství, z něhož mohou i sami čerpat. Zvláštní jev nastal v posledních čtyřech letech, kdy se studenti středních a vysokých divadelních škol (i kateder filozofických fakult zabývajících se divadlem) zúčastňují vzdělávacích akcí určených amatérským divadelníkům (zejména na JH) a mají zájem prezentovat a konfrontovat výsledky své divadelní práce na přehlídkách amatérského divadla (opět zejména na JH, ale i na NPS). Zaznamenány byly i účasti těchto studentů či čerstvých absolventů v porotách postupových přehlídek. Zdá se, že propojení profesionálních divadelníků s amatérským divadelním děním nezůstalo na bedrech starších generací, jak se to jako negativum jevilo ještě v nedávné, již polistopadové době.

Jak je amatérské divadlo vymezeno v propozicích národních (celostátních) přehlídek ve smyslu toho, kdo se jich může zúčastnit

Národních (celostátních) přehlídek se mohou zúčastňovat - na základě specifických vymezení druhových či žánrových, popřípadě

věkových a demografických – jakékoliv amatérské divadelní soubory, které chtějí prezentovat své inscenační výsledky a poměřovat je s ostatními a kteří jsou připraveni přijímat kritického hodnocení svých inscenací. Z účasti nejsou de facto vyloučeny soubory složené z profesionálů, pokud svou divadelní aktivitu považují za amatérskou (zájmovou). Výjimkou je od r. 2005 přehlídka studentského divadla Náchodská prima sezóna, ve smyslu popsaném výše (viz Pojímání posluchačů uměleckých škol v amatérském divadelním dění).

Pokus o definici amatérského divadla

„Amatérské divadlo je sféra pro občanskou činnost ve volném čase, jejímž předmětem či prostředkem je divadlo jako druh umění."

Pokus o definici amatérského umění

„Amatérské umění je jednou z činností občanů ve volném čase, jejímž předmětem či prostředkem je některý druh umění či syntéza několika uměleckých druhů. Amatérské umění je jedním z významných prostředků kultivace jednotlivců a skupin občanů a tvorby duchovních hodnot, které se ve své materializované podobě v procesu zprostředkování stávají společenským duchovním bohatstvím."

Pokus o definici amatérské umělecké divadelní tvorby (lépe tvořivosti)

„Amatérská umělecká divadelní tvořivost je jedním z významných prostředků kultivace jednotlivců a skupin občanů a tvorby duchovních hodnot, které se ve své materializované podobě v procesu zprostředkování stávají společenským duchovním bohatstvím."

K tomu je třeba přičinit poznámku. Lze jen velice těžko postihnout a nezpochybitelně označit, co je ještě umění, a co už ne. I sousedské divadlo navzdory svým premisám, jimž vévodí sociální funkce, může dosíci uměleckého výsledku – artefaktu či být platformou pro tvorbu duchovních hodnot mimo vlastní artefakt divadelního díla. To vyžaduje zhodnocení, které může přinést bezprostředně čas prezentace díla, stejně jako může jeho hodnotovost prokázat až budoucnost.

Jaký statut by měl mít amatérský umělec ve společnosti

Amatérský umělec by měl mít stejný statut jako každý, kdo pro společnost vytváří nějaké hodnoty. Každá taková činnost je logicky veřejně prospěšnou. Jde tedy o uznání veřejné prospěšnosti tvůrčích činností občanů ve volném čase jako (viz předchozí definice) „... významných prostředků kultivace jednotlivců a skupin občanů a (v případě amatérského divadla) tvorby duchovních hodnot...".

Okřídlená fráze o tom, že umění je dobré nebo špatné, je protimluv, nonsens. Umění není věc, není to např. dobře konstruovaný a vyrobený a díky tomu spolehlivý automobil nebo ve stejný den z jiné automobilky vyskladněný vůz s vážnými konstrukčními vadami, vyrobený nekvalitně, a tudíž poruchový a nespolehlivý. I ten druhý nepřestává být automobilem. S uměním tomu je jinak. Pro jednoduchost lze říci, že umění je proces probíhající od poznání reality, přes její zhodnocení k vytvoření reality překračující výchozí fázi tohoto procesu samého, tj. k vytvoření kvalitativně nové hodnoty. Buď se tento proces uskuteční a lze hovořit o umění, nebo realizován není, a pak o něm hovořit nelze. Uměním se buď něco stane, nebo zkrátka neexistuje, nemůže být dobré nebo špatné. Ale může být vytvořeno lidmi profesionálně zaangažovanými, ale také občany ve volném čase. K tvorbě společenského bohatství, v tomto případě duchovního bohatství, může přispět kdokoliv. Co se jím stane, a co ne, není dáno ani profesním ani zájmovým zařazením tvůrce, nýbrž jen a jen tím, jak se výsledek činnosti zhodnotí, zda se vskutku stane v tom nejširším a pravém slova smyslu kulturním dědictvím. Nejde tedy naposledy o dělení umění na profesionální a amatérské, nýbrž o označení sfér, v nichž se vytváří duchovní bohatství společnosti. Ono označení je nutné nejméně proto, aby nemohlo docházet k diskriminaci některé z nich. Bylo by velmi krátkozraké, kdyby společnost podporovala např. pouze divadelní aktivity občanů ve volném čase a nepřispívala na provoz profesionálních scén. A naopak.

Závěrem

Názory mohou být na danou problematiku různé, v nuancích i příkře rozporné. Diskuzní fórum jsme právě proto otevřeli. Rádi zveřejníme vaše názory a příspěvky. Neváhejte a podělte se s ostatními se svými stanovisky. Může to být jen ku prospěchu amatérského divadla, a nejen jeho. Pište na adresu redakce (viz tiráž), nejlépe však na e-mail mistr@-nipos-mk.cz.

Milan Strotzer

Autorem kreseb použitých k článku je Václav Morava.

XVIII. MEZINÁRODNÍ FESTIVAL PANTOMIMY NESLYŠÍCÍCH BRNO 2005

Vitalij Kurzin z Ruska získal hlavní cenu v kategorii sólových vystoupení za představení Labutí věrnost. Foto. Ivo Mičkal.

Mezinárodní festival pantomimy neslyšících v Brně je jediný pravidelný festival sluchově postižených svého druhu. Každé dva roky probíhá v listopadu v divadle Bolka Polívky v Brně. Zúčastňují se ho soubory z České republiky i ze zahraničí. Součástí festivalu jsou představení pro veřejnost, která jsou vyhledávána diváky i odborníky. Pořadateli festivalu byli Svaz neslyšících a nedoslýchavých v České republice a Evropské centrum pantomimy neslyšících za finanční podpory Ministerstva kultury a Statutárního města Brna a sponzoři festivalu: Bovis Lend Lease, a.s., Jihomoravská plynárenská, a.s., člen skupiny RWE, RUCKL CRYSTAL, a.s., Nižbor.

Celkem se přihlásilo 14 zahraničních souborů z 12 zemí. Následoval výběr na základě zaslaných videozáznamů a bylo vybráno celkem 10 představení z Polska, Itálie, Slovinska, Slovenska, Alžíru, Ruska a České republiky. Představení byla rozdělena do tří dnů - 15. - 20. 11. 2005. V sobotu byl galavečer, kde se udělovaly hlavní ceny. Předsedou mezinárodní poroty byl doc. Boris Hybner. Všechna představení byla tlumočena do českého i mezinárodního znakového jazyka. Po celou dobu tohoto festivalu probíhaly doprovodné programy a tvořivé dílny které mají pro účastníky důležitou informační a praktic-

VDN JAMU Brno
Kouzelník Tom Kiks
Foto: I. Mičkal

kou hodnotu.

Tento festival, který se koná od roku 1970 v Brně po dvou letech, mění v posledních letech charakter. Prakticky mizí klasická „bílá“ pantomima a nastupují různé pohybové formy prolínající se s prvky tance, divadla a výtvarných projevů. Je potěšující, že veškerá vystoupení mají zvukový doprovod a stoupající kvalitu.

K nejzajímavějším a ocenění hodným vystoupením XVIII. ročníku festivalu patřily **Labutí věrnost** Vitalije Kurzina z Ruska (hlavní cena v kategorii sólových vystoupení), **Zázračný kufr** Martiny Markové a Dany Bielikové ze Slovenska (hlavní cena v kategorii dvojice a trojice), **Kouzelník Tom Kiks** posluchačů katedry Výchovné dramatiky neslyšících z brněnské JAMU (hlavní cena v kategorii skupin s etudovým představením) a inscenace **Víc než realita** souboru Senza Parole z Itálie (hlavní cena v kategorii skupin s ucelenými celovečerními představeními). Cenu J.G. Debureaua získalo za tradiční ruskou pantomimickou clownerii **Divadlo mimiky a gesta z Ruska.** Cenu za ženský herecký výkon si z Brna odvezla **Maja Vurginecová** ze Slovinska, za mužský herecký výkon **Michail Grišin** z Ruska. Cenou za režii byl poctěn **Alessandro Merlini** z Itálie. Cena Svazu neslyšících a nedoslýchavých v ČR byla udělena Pantomimě S.I. z České republiky za představení **Promiňte, poprskal jsem vás**.

Uznání za předvedená vystoupení došli Maja Vugrinec ze Slovinska a soubory ZDGNS Tihe Stopinje ze Slovinska, Pantomima neslyšících z polské Lodže a Divadlo pantomimy z Alžíru.

V letošním roce se budou konat oslavy výročí 50 let československé moderní pantomimy a 25 let projektu Pantomima neslyšících. Do těchto oslav, které budou probíhat na ose Praha – Kolín - Brno - Bratislava se zapojí na 200 aktivních herců tohoto divadelního oboru.

Jindřich Zemánek

Pantomima S.I. ČR
Promiňte,
poprskal jsem vás
Foto: I. Mičkal

Senza Parole Itálie
Víc než realita
Foto: I. Mičkal

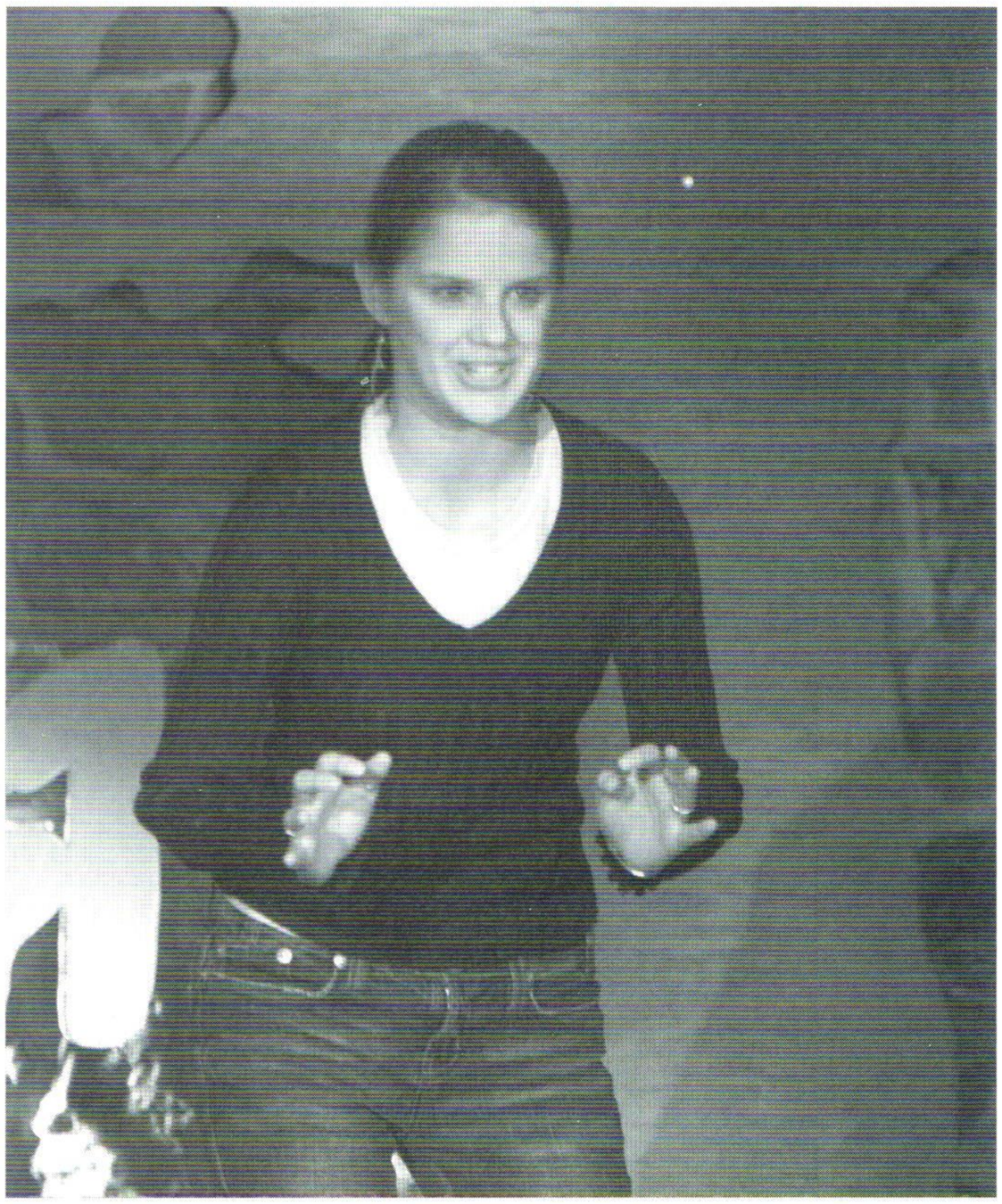
„VALMEZ“ VSTOUPIL DO PÁTÉ DEKÁDY

Ve dnech 24.-26. listopadu 2005 ožil postupně renovovaný někdejší žerotínský zámek uprostřed Valašského Meziříčí, kde vedle dalších institucí sídlí Kulturní zařízení města, každoročním tradičním setkáním zapřisáhlých milovníků literatury. V útulném sklepním M-klubu proběhl již pojednačtyřicáté Moravský festival poezie (MFP) O štít města Valašského Meziříčí. Ve spolupráci s NIPOS-ARTAMA Praha a Národným osvetovým centrom Bratislava jej pořádalo zmíněné Kulturní zařízení v čele s ředitelkou Marií Havranovou, hostitelské město zastoupené starostou dr. Jiřím Kubešou a Občanské sdružení Valašské Athény (vede je někdejší šéf KZ, divadelník a publicista Josef Fabián), finančně podpořeny Ministerstvem kultury ČR, Zlínským krajem a okruhem sponzorů.

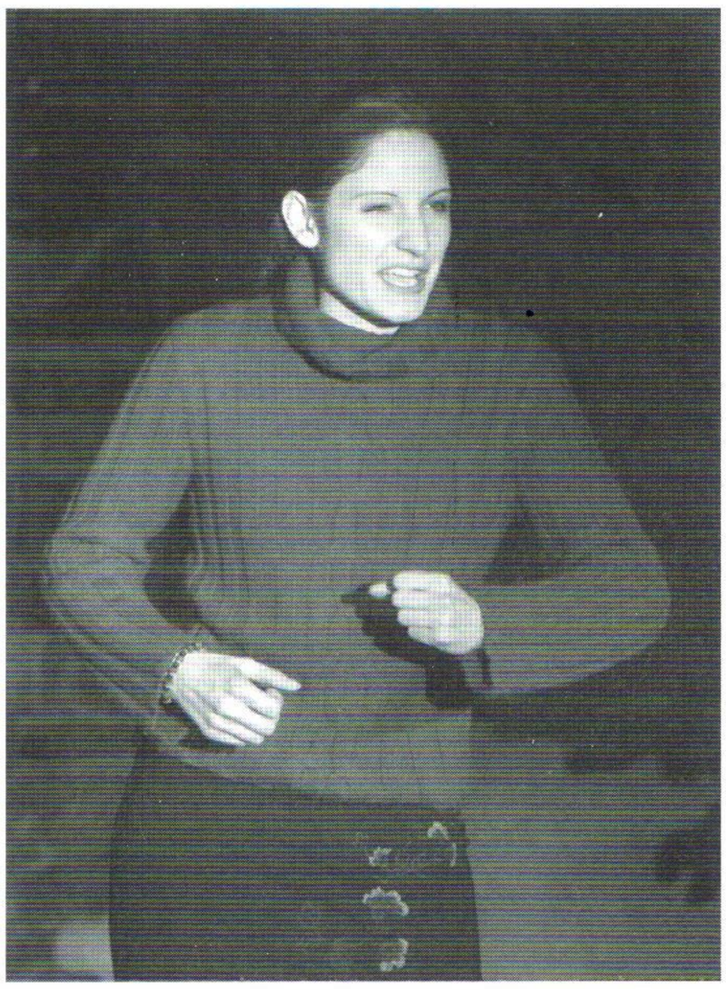
Širší kulturní veřejnost z obou republik naší bývalé federace je dobře informována především o národních přehlídkách uměleckého přednesu, jako jsou v českých zemích Wolkrův Prostějov a na Slovensku Hviezdoslavův Kubín. Pokaždé však s překvapením zjistíte, že taková systematicky budovaná akce, jako je právě MFP, je sice právem oceňována zainteresovaným kruhem ctitelů krásného slova, ale ani po čtyřech desetiletích od svého zrodu kupodivu nevešla plně do povědomí a bohužel ani do přízně např. kulturních rubrik povrchního, za plytkými senzacemi kolem všelijakých pseudocelebrit se pachtícího tisku. Zde (jak z vlastní zkušenosti opakovaně potvrzeno) ještě nejednou přetrvává naprostá neinformovanost, nebo v lepším případě podcenivý pohled na domněle jen „provinční“, „lokální“ a vůbec „menšinový“ podnik. Pravidelně referovat o MFP proto znamená pokaždé znovu připomenout některá konstantní, přímým účastníkům sice notoricky zřejmá, ale mnohému nezasvěcenému čtenáři už daleko méně známá fakta. Tentokrát nicméně máme situaci poněkud usnadněnu, protože hlavní vývojové peripetie MFP jsme v AS rekapitulovali u příležitosti jeho předchozího jubilejního ročníku.

Sluší se ovšem i nyní konstatovat, že tento festival znamená v našich společensky tak proměnlivých podmínkách bezesporu ojedinělou kontinuitu, jež se rodila postupně, z obětavosti a nadšení houževnatých lidí, kteří jsou této nezištné aktivitě schopni a ochotni věnovat mnoho vzácného času i dnes. Od skromných krajských počátků v r. 1965 rozšířila se recitační soutěž amatérských sólistů počínajíc čtvrtým ročníkem na festival moravský a onen (možná pak poněkud matoucí) název již zůstal, i když později přibyli účastníci z Čech a r. 1974 také ze Slovenska. Po rozpadu federace se prosadilo pojetí MFP jakožto jediné mezinárodní soutěže interpretů z ČR a SR, která navzdory rozličným oficiálním omezením a tlakům ještě v totalitních dobách znamenala vítanou oázu nedogmatického přístupu k experimentujícímu umění a tento trend se přirozeně naplno prosadil v polistopadovém období. Ani dnes nepozbyl svůj specifický charakter a družnou pracovní atmosféru, umožňující názorně porovnávat rozličné recitátorské metody a přístupy.

Během doby se ve „Valmezu“ vystřídaly stovky účastníků, začátečníků i výrazných samorostlých osobností, které se poté uplatnily také v profesionální sféře a už z tohoto titulu se na MFP rády vracely. Sedmičlenná porota (naposledy ji vedla redaktorka Javiska Bratislavanka Jaroslava Čajková) měla od samého počátku stanoven speciální „sportovní“ způsob hodnocení, spočívající

Hana Marie Maroušková. I. cena v I. kategorii. Foto: Vlastimil Navrátil.

Kateřina Krejčová. III. cena v I. kategorii. Foto: Vlastimil Navrátil.

ve veřejném bodování pomocí číselných tabulek (1-10 s využitím půlbodů) bezprostředně po odeznění každého výkonu. Tato občas zpochybňovaná, ale nadále respektovaná praxe, náročná na kvalifikovanost, pohotovost a názorovou vyhraněnost jednotlivých porotců rozdílných kulturních profesí, umožňuje žádoucí objektivitu včetně soustavné veřejné kontroly nekuloárového rozhodování. O hladký průběh MFP se jako vždy staral početný tým pracovníků, mezi nimiž bohužel chyběl dlouholetý předseda organizačního výboru dvaaosmdesátiletý prof. Jiří Demel; vážná nemoc tohoto až dosud vitálního patriota a předního kulturního činitele Valašska bohužel skončila jeho definitivním odchodem počátkem letošního ledna a posledním rozloučením právě v žerotínském zámku.

Do zasněženého „Valmezu“ dojelo nakonec 27 recitátorů (tedy o něco méně nežli

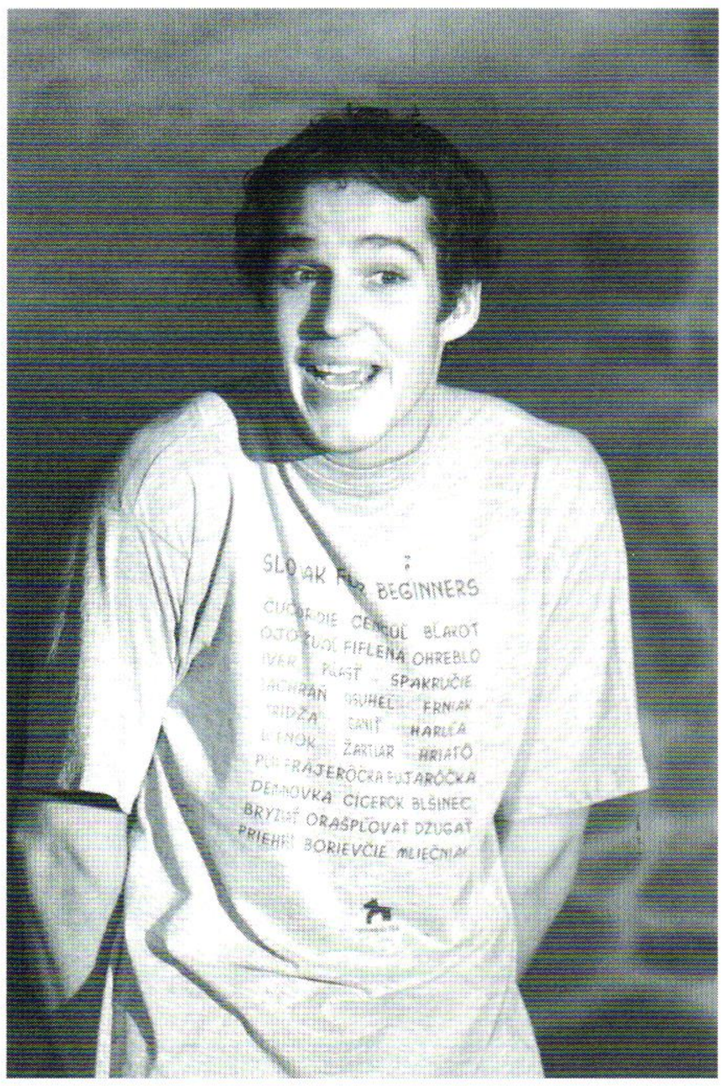
předloni a počet zhruba odpovídající dlouholetému kolísavému průměru), 18 Čechů (včetně plynně česky hovořící mladé Vietnamky) a 9 Slováků. Nad devíti muži jako obvykle vysoce převažovaly dívky, mezi seniorkami a nejmladšími šestnáctiletými byl věkový rozdíl až dvojnásobný. Je přirozené, že přednes jednotlivých zdejších soutěžících zpravidla mívá ve svých krajních polohách značně odlišnou úroveň, neboť vedle ostřílených kozáků (či spíše „kozaček“) a vyhraňujících se individualit pokaždé přijíždějí také mladí adepti, kteří o získání prvních ostruh teprve usilují. Ani při nápadných rozdílech ve „štědrosti“ porotců nebyla číselná hodnocení nijak vysoká (nejslabší účastnice zahajovacího kola odešla dokonce s pouhými 16,5 b.). Zatímco nejvyšší známky se mihly spíše zřídka a ocitaly se tedy často ve škrtu, hustěji se objevovaly nejen čtverky a trojky (a to dokonce ve 2. kole), ale tu a tam i dvojka. Blahovolná porota však stanovila pohyblivý postupový limit značně nízko (30 bodů proti dříve obvyklým 34, resp. 36) a do 2. „čtení“ tak na úkor jeho kvality pustila zbytečně vysoký počet 18 lidí, zejména z velmi slabé mladší kategorie. To se pak logicky promítlo do celkového bodového zisku, kde se i ti nejlepší museli spokojit s horšími výsledky, nežli jsme na MFP bývali právem zvyklí. Poslední ročník zaznamenal ostatně i jiné dílčí „zádrhele“ – změny v ohlášeném složení poroty na poslední chvíli, náhlé absence zapsaných soutěžících (jedna z nich si údajně popletla zeměpis a dorazila do Meziříčí Velkého), dvojí diskvalifikace pro překročení časového limitu atp.

V přijatelné míře se vyskytovaly problematické jevy nejednoho minulého ročníku, např. ošidně vypreparované „úryvky“ (montáže z více textů, ba i autorů ovšem propozice připouštějí), necitlivé průběžné zásahy do zvolených předloh, neschopnost respektovat beztak minimální nároky moderního volného verše. Trémou způsobené paměťové výpadky každý včetně porotců pochopí, nelze však napříště tolerovat časté, příliš výrazné a v zásadě nepřípustné svévolné obměny. Naštěstí jen ojediněle se vynořuje stará bolest snad všech obdobných interpretačních akcí – přednes nekontaktně ztišený až šeptaný, s podceněním své základní komunikativní funkce i akustických daností sklepního prostoru. Vystoupení navenek dravější se samoúčelnému exhibování naopak vyhnout dokázala, takže se staronový problém, zda totiž recitaci chápat coby pokornou službu autorovi, nebo jeho pečlivě vypilované psané slovo brát jen jako startovací rampu pro vlastní sebeprosazování, naléhavěji neprojevil. Ojedinělá práce s nápaditějším kostýmem (bílé mnišské roucho Pauly Puškárové) nebo rekvizitou (Lucie Končoková) zůstávala vcelku funkční. Na tyto skutečnosti a mnohé jiné otazníky budoucího vývoje uměleckého přednesu u nás upozornil obsažný závěrečný seminář s konkrétním rozborem předních, především finálových výkonů.

U vrcholové mezinárodní přehlídky, jakou MFP již dlouho bezesporu je, pokládáme za vcelku samozřejmé, že dramaturgický výběr domácích i cizích textů bude originální, a tudíž pokaždé dostatečně pestrý, svědčící o sečtělosti mladých přednášejících a jejich chvályhodném rozhledu po česko-slovenské

Lucie Páchová. II. cena v I. kategorii. Foto: Vlastimil Navrátil.

Peter Hort. III. cena v II. kategorii. Foto: Vlastimil Navrátil.

i překladové literatuře. Jako obvykle někteří z nich volbou žánrově obdobných, jejich osobnostnímu typu odpovídajících předloh takříkajíc sázeli na jistotu, zatímco jiní se odvážili prověřit své schopnosti na diametrálně odlišné poetice a ještě další tímto směrem neuvažovali, případně neprozíravě vystříleli všechen prach hned zpočátku.

První kolo obou kategorií mělo jednoznačné těžiště v ukázkách moderních, ba současných, zatímco klasiků našich (J. Seifert, V. Holan) i cizích (W. Shakespeare, W. Whitman, R.M. Rilke) bylo jen nemnoho. Navíc nad pouhými osmi básněmi nápadně převažovalo 19 próz. Z novodobé české a slovenské tvorby byli tedy zastoupeni např. I. Vyskočil, Z. Galuška, I. Klíma, I. Wernisch, A. Berková, F. Topol, Mardoša, M. Válek, D. Dušek, D. Hevier a M. Gáboríková. Mezi zahraničními autory převážně 20. století (V. Wolfová, J. Steinbeck, W. Saroyan, D. di Prima, R. Dahl, I. Örkény, W. Allen) zcela chyběla již ne oktrojovaná oblast ruská a vůbec slovanská. Z textových nekonvenčností lze zmínit jazykovými deformacemi a pitoreskními neologismy hýřící Arnoštkův nový čudl z pera ***Arthura Shenka*** (Kateřina Krejčová), himálajskou prozaickou legendu

Terézia Benešová. II. cena v II. kategorii. Foto: Vlastimil Navrátil.

Soňa Pariláková. I. cena v II. kategorii. Foto: Vlastimil Navrátil.

Sönama Gjalcchäna O původu Tibeťanů z opičáka a skalní rákšasí (Ludmila Müllerová) a koneckonců i mírně morbidní romskou pohádku ze záznamu ***Mileny Hübschmannové*** O snědené holčičce (Lucie Končoková). Skladba finálového kola odrážela individuální vkus recitátorů zřejmě ještě zřetelněji, avšak poměr připomenutých okruhů se jevil vyrovnanější. Vedle domácích stálic (S. K. Neumann, V. Nezval, V. Závada, J. Orten) a ojedinělých objevů (slovenský obrozenec J. Hollý) nabízelo se širší spektrum cizí klasiky (Jan z Kříže, I. A. Krylov, E. A. Poe, R. M. Rilke, Ch. Morgenstern) a pohled do velmi eliminativně pojatého novějšího básnictví (V. Daněk, I. Wernisch, R. Malý, Ľ. Feldek, J. Buzássy po boku J. Préverta, E. Jandla a B. Kennellyho). Z tohoto soupisu zároveň vysvítá, že stranou pozornosti opět v podstatě zůstaly celé národní kultury, dějinné epochy a četné obvykle zastoupené umělecké směry. Jen namátkou: orientální a vůbec neevropské literatury, řecká a římská antika, středověk, renesance, klasicismus, kritický realismus etc.; česká literatura celého národního obrození i následných generací, přitažlivá mnohovrstevnatá moderna přelomu 19. a 20. století, mnohé přední zjevy meziválečné tvorby a druhé poloviny minulého století. Tentokrát se neuplatnily ani linie disidentská a exilová (včetně jindy vyhledávaného J. Koláře nebo písničkářů) či vlastní debutantské pokusy; jistý zájem si nicméně udržely osvěžující předlohy recesní a nonsensové.

Protože nám šlo o souhrnné vystižení specifických dramaturgických a interpretačních rysů nejnovější podoby MFP (a nadto už některé výkony AS komentovala např. v rámci postupových kol a finále Wolkrova Prostějova), spokojíme se dále víceméně s enumerativní faktografií, demonstrující nápadnou skutečnost, že se mezi mladšími účastníky lépe prosadili Češi a ze starších naopak Slováci.

V jako obvykle početněji zastoupené I. kategorii (15 – 19 let) zvítězila se solidními 84,5 body (pro srovnání: její bezprostřední předchůdkyně Michaela Maráková dosáhla jen 72 b.) **Hana Marie Marouškova** z Českých Budějovic. V jakoby spikleneckém gestikulačním kontaktu s auditoriem vtipně uplatnila dialogizovanou miniaturu ***Woodyho Allena*** **Trans** (překlad Dana Hábová) a podobně chytře, až koketně využila rusismy a stylové parodizující rafinovanosti „ohlasové“ básně ***Ivana Wernische*** A jakpak se jmenuje tahleta děvenka? V patrném odstupu za ní kráčela s 81 body laureátka posledního WP, **Lucie Páchová z Mladé Boleslavi**. Nejprve dobře, ba až mrazivě podala antibyrokratický fejeton ***Alexandry Berkové*** **O malé bílé cedulce** a poté si spolehlivě poradila s koláží etudek z ***Hiršalova*** přetlumočení Jandlova **Rozvrzaného mandlu.** V těsném závěsu (72 b.) pak následovala další Budějovičanka Kateřina Krejčová se zmíněnou morgensternovsky experimentální předlohou ***Arthura Shenka*** Arnoštkův nový čudl, a s ještě lépe hodnoceným úryvkem z ***Nezvalova*** **Edisona,** akcentujícím jeho vnitřní dramatičnost i téma zachráněného sebevraha. Slibnými výkony zaujali rovněž na čtvrtém místě **Anna Hortová ze slovenské Nové Dubnice**, rovněž nositelka Ceny Jiřího Brolla za osobitý dramaturgický výběr (***Mája Gáboríková***: **SOS**, ***Jacques Prévert***: montáž **Posledné nahé vlasy**), **Tereza Škrháková** (***Galuškova*** nářeční humorka Pane súcí, já su v tem nevinně!) a **Pavel Náther**.

Paula Puškárová získala za svůj přednes cenu starosty města Valašské Meziříčí. Foto: Vlastimil Navrátil.

V daleko méně zastoupené II. kategorii (nad 19 let bez horního věkového omezení) prosadili se někteří zkušení senioři, zatímco jiným, neméně ostříleným, se naopak nedařilo. Pomyslná zlatá medaile připadla již potřetí Soně Parilákové z Humenného, nejstarší soutěžící MFP, tentokrát s důstojnými 90,5 body. Pásmem vhodně diferencované šestice Shakespearových sonetů v překladu Anny Sedlačkové vystihla dynamicky, s citlivě odstíněným citovým i rozumovým přístupem a při respektování znělkové formy rozličné podoby lásky. Hned čtyři porotci vytáhli desítku u její do detailů promyšlené interpretace ***Válkova*** přetlumočení ***Rilkovy*** mytologicky rébusovité **Deváté elegie**. Druhá příčka s 84 body náležela **Terézii Benejové ze Sliepkovců.** Uhrančivost prózy ***Virginie Woolfové*** **Vlny** vyjádřila expresivními postupy, v 2. kole překvapila již samotným výběrem rozhovoru dvou betlémských pastýřů, kde si vychutnávala jak nezvyklost pochopené časomíry a archaického bernolákovského lexika ***Jána Hollého***, tak momenty výrazně ozvláštňující. Třetí slovenský medailista, **Peter Hort z Nové Dubnice**, podal vyrovnanější a lépe hodnocený výkon v úvodní osmidílné mozaice ***Daniela Heviera*** **Básne z reklamnej kampane na koniec sveta** nežli u následných veršů ***Brendana Kennellyho*** **Tritisíc**

strieborných (překlad Jana Kantorová-Báliková), apokryficky traktujících biblickou jidášskou tematiku. Příznivě na sebe upozornily také s 80, 5 b. nositelka Ceny starosty Valašského Meziříčí **Paula Puškárová z Trnavy pri Laborci** (***John Steinbeck***: **Rovina Tortilla**, ***Jan z Kříže:*** **Tmavá noc**) a Dana Tvrďochová z Vyškova (***Vladimír Holan***: **Sbohem**, ***Václav Daněk:*** **Srpen**), zároveň laureátka Ceny 17. listopadu za přínosný přednes textu českého nebo slovenského autora. Jako obvykle se ti nejlepší z obou kategorií představili na bilancujícím defilé pro širokou veřejnost.

Do bohatého třídenního programu, kde jako vždy převažoval soustředěně pracovní ráz a který zachytila tři barevně odlišná, docela svěže koncipovaná čísla zdarma rozdávaného Zpravodaje, včlenily se vedle závěrečného společenského setkání rovněž dva kulturní večery. Pražské Divadlo Ungelt přivezlo novinku Američana Neila LaButa Trůn milosrdenství, líčící krizi mileneckého vztahu na pozadí newyorského teroristického atentátu; v režii Viktora Polesného v ní hráli Vilma Cibulková a Miroslav Etzler. Velký ohlas mělo rovněž vystoupení Tomáše Kočka a jeho orchestru, věnované hlavně ukázkám ze tří alb zhudebněných básní nedávno zemřelého valašského „barda" Ladislava Nezdařila. Oba doprovodné programy přilákaly hojnost diváků a tak nepřímo zvýraznily víceletou, také v AS konstatovanou nepotěšitelnou skutečnost, že na rozdíl od agenturních vystoupení slavných jmen probíhá samotný festival rok co rok za chronického nezájmu místních občanů, kteří (snad s výjimkou občas sem přivedené skupinky středoškoláků) mezi kvalitní recitátory do vkusně vyzdobeného M-klubu takřka nikdy nezabloudí.

Polistopadové týdny dávno uběhly, organizátoři už zřejmě celou akci ekonomicky uzavřeli a 41. ročník Moravského festivalu poezie vstoupil do přehlídkové historie jako jeden z těch kvalitou průměrných. V současné konzumně orientované době s dravým vpádem tržních principů rovněž do oblasti kultury však znovu posílil sbližování a partnerskou duchovní pospolitost Čechů, Moravanů a Slováků. Netřeba tedy pochybovat, že se i ve své odstartované páté dekádě bude nadále příznivě rozvíjet.

Vít Závodský

DS Rachtámiblatník Praha / Zdeněk Podskalský: Žena obrozená. Foto: Oto Smrček.

KAŠKOVA ZBRASLAV 2005

ADA a SČDO ve spolupráci se Zbraslavskou kulturní společností a za podpory hlavního města Prahy a Ministerstva kultury uspořádaly ve dnech 25. a 26. listopadu 2005 v Divadle Jana Kašky na Zbraslavi Národní přehlídku jednoaktových her KAŠKOVA ZBRASLAV 2005. Po dvanácti letech, kdy se Kaškova Zbraslav konala jako nesoutěžní přehlídka jednoaktovek, byla tedy poprvé přehlídkou soutěžní, národní, s tím, že vítězné představení bude doporučeno k zařazení do programu Jiráskova Hronova.

Na Kaškově Zbraslavi v dlouhém sledu jejího konání vždy nejvíce zaujala atmosféra, příjemný divadelní prostor, přátelské ovzduší, které nenarušovala nervozita ze soutěžního klání. A kupodivu ani letos se tato atmosféra nenarušila.

Do soutěže bylo přihlášeno celkem 13 představení, nakonec bylo jedno představení pro překážky ze strany souboru zrušeno, takže lektorský sbor ve složení Jiří Hraše, Jaroslav Kodeš, Miroslav Pokorný spolu s diváky nakonec viděl 12 představení.

Píšu toto ohlédnutí za Kaškovou Zbraslaví více než měsíc po jejím konání, a tak mi dovolte, abych si připomněla dojmy, které ve mně některá představení zanechala. Nenabízím kritické rozbory, ale opravdu subjektivní dojmy diváka, který mnohé soubory zná, přátelí se s nimi a ví o podmínkách, za kterých představení vznikala.

Divadlo bez názvu Praha, *Bronislav Nušić*: Analfabet. Vzpomínám na skvělý herecký výkon Honzy Zdychynce v roli Náčelníka. Ostatní herci mu zdatně přihrávali.

DS Zbraslavské kulturní společnosti Praha-Zbraslav připravil tři aktovky: ***Bedřich Srbský*: Počestný dům, *Ruda Mařík*: Otec bez dítěte, *Jára Sedláček*: Jaký pán, takový krám,** které bychom mohli zařadit do kategorie půvabných naivních filmů pro pamětníky. Dýchala z nich atmosféra poklidu začátku minulého století, přestože se v nich řešila významná rodinná dramata. Soubor zná okruh svých diváků a na domácí scéně předvedl příjemné představení.

***Mirko Stieber*: Svatební noc.** Na přehlídce se sešly dvě inscenace tohoto textu. Soubor **Divadla Pod Úrovní** na rozdíl od **DS Sokol Lázně Toušeň** měl šťastnější ruku při obsazování. Všichni tři herci působili jako by jim role byly psány přímo na tělo (promiň Ivanko), zatímco Toušeňští byli na ztvárnění rolí třicátníků a pochopení jejich problémů ještě poněkud mladí. Tuze mě překvapil a potěšil výkon Tomáše Křižánka (Divadlo Pod Úrovní), který inscenaci režíroval.

DS The Spis–Hovězí Králíci Košťany-Střelná, *Kateřina Doulíková*: Zvyk je zvyk. Hra, kterou napsala členka souboru, přináší trochu absurdní příběh rodinného vánočního večera ozvláštněný kvalitními parodiemi na televizní programy. Některé scénky byly velmi povedené a veselé.

DS Rachtámiblatník Praha, *Zdeněk Podskalský*: Žena obrozená. Tahle kapitolka z rozsáhlejší hry Žena v trysku století se souboru povedla. Zkušená tetička byla na zbraslavském jevišti opravdu životaznalá a naivní mladý pár Andělky a Toníčka půvabně zpíval a tančil. A koprovka – ta se taky povedla. Zmínit bych se měla i o scénografii, které tento soubor tradičně věnuje velkou pozornost.

FFUKAR Liteň, *Jan Jícha*: Přijme se farář. Nováčci na přehlídkách, zajímavé bylo obsazení, kdy herci hráli více rolí. Lehce napsané, multilingvistické, satirické dílko režiséra, který i hrál. Dobrý herecký výkon předvedla Klára Jíchová.

Divadlo a Život Praha, *Gindin, Rjatkin, Ryžov*: Na služební cestě. Protagonisté souboru Divadlo a Život jsou zkušení hráči. Předvedený desetiminutový žertík, který napsali tři autoři, poskytuje prostor pro herecké výkony a „vyhrávky". Viděla jsem tuto inscenaci aspoň pětkrát a musím říct, že někdy to bylo i lepší.

DS Kocábka Chocerady, *Jiří Cinkeis, Vladimír Šíma:* Barevnej svět. Hra, kterou si Jirka Cinkeis a Vladimír Šíma napsali sami pro sebe (a jednu kolegyni), mi připomínala divadla malých forem z šedesátých

let. Trochu mi chyběla motivace přerodu obou mužských postav ve vztahu k ženské figuře. Ale jinak - „klasický" Cinkeis.

DS Refektář - Sokol Jinonice, *Viktor Dyk*: Ranní ropucha. Po letech inscenovaná jedna část Revoluční trilogie Viktora Dyka nabízí silné téma a rozhodně není anekdotou. Zaujaly mě dobré herecké výkony Milana Špaleho a Vladana Milčinského a velice povedené a historicky přesné kostýmy.

DS Máj Praha, *Vendula Melíšková*: Co se děje na hřbitově? Začínající autorka a členka souboru teprve hledá divadelní tvary své práce. Poněkud nelogicky vsunutá scéna starších návštěvníků hřbitova, kterou předvedli zkušení herci, připomněla „zlaté časy" souboru Máj.

DS Svatopluk Benešov, *Pavel Němec*: Tak takhle to bylo aneb Život je jen náhoda. Autor a režisér se vrátil po letech na domovskou scénu. Soubor Svatopluk předvedl hru ze současného života, plnou zvratů a nutící k zamyšlení.

Inscenace Pavla Němce spolu s choceradským DS Kocábka budou doporučeny k výběru na Jiráskův Hronov 2006.

DS Na Štaci Němčice nad Hanou / Marie Kubátová: Jak přišla basa do nebe. Foto: Ivo Mičkal

Lenka Smrčková

DIVADLO A HUDBA
3. NÁRODNÍ SETKÁNÍ AMATÉRSKÝCH DIVADELNÍCH SOUBORŮ V ČESKÉ TŘEBOVÉ

Neustálé rozvíjení činnosti amatérských divadelníků je určitě pozitivním jevem v oblasti naší národní kultury. Poslední dobou v řadě míst navazují na mnohaletou tradici divadelních spolků, leckde se činnost vzkřísila nebo kvantitativně i kvalitativně rozrostla. V mnohých souborech převzala žezla vedoucích osobností mladá či mladší generace, která bedlivě sleduje trendy v oblasti profesionálního divadla a snaží se k nim přiblížit i své chápaní divadelního světa. Ten je dnes velmi syntetický, mnohotvárný; režisér, herec, prostě tvůrce nevystačí jen s dobrou mluvou a základním jevištním pohybem. Herec by měl dnes umět kromě základní herecké abecedy také zpívat, tančit, někdy být i akrobatem atd. Základním prvkem syntetičnosti divadla je spojení s hudbou a právě inscenacím, ve kterých hraje hudební složka důležitou roli, byl věnován už třetí ročník nesoutěžní přehlídky Divadlo a hudba, který proběhl ve dnech 11. – 13. listopadu 2005. Pořadateli byli již tradičně KC Česká Třebová ve spolupráci s Občanským sdružením divadelních ochotníků Ústí nad Orlicí, za sponzorské spolupráce Pardubického kraje, měst Ústí nad Orlicí, Česká Třebová a hotelu Korado Česká Třebová.

Všechna představení zhlédla odborná porota v tradičním složení: režisér Jan Štych ml., profesionální tvůrce řady úspěšných muzikálových, operetních a operních představení, Richard Pogoda, skladatel a režisér doc. František Preisler. Nebyla to vlastně porota v pravém slova smyslu, protože nešlo o přehlídku soutěžní, ale tři profesionální umělci měli za úkol po každém představení pohovořit se soubory, podělit se o rady a doporučení apod. To vše se stalo a vzájemná výměna názorů byla velmi zajímavá a myslím si, že i oboustranně prospěšná.

V pátek 11. listopadu uvedl na jevišti velkého sálu **Divadelní soubor Vojnarka z Trstěnice u Litomyšle** divadelní pohádkovou hru ***J. Suka a J. Zeyera* Radúz a Mahulena**. Režisérem inscenace je Áda Hurych, který se souborem pracuje již od zahájení činnosti před třiceti lety a je jedním z kandidátů na udělení zlatého odznaku J.K. Tyla. Na jevišti Kulturního centra postavil DS Vojnarka pohádkové kulisy, které provázely děj hry s několika úpravami. Práci Trstěnických ochotníků i jejich režiséra je třeba ocenit, přestože se celé představení neslo v duchu ne zcela zvládnutého „velikého sousta", které režisér položil na bedra souboru, jenž s melodramem nemá žádné zkušenosti. Dnes opomíjený kus české klasiky byl i v té nedokonalé podobě postaven před současného diváka a dal vzpomenout na krásy našeho jazyka a krásu české poetiky.

Druhý den odpoledne předvedlo divadlo **Dostavník z Přerova** hru **O zrození, milování a umírání**, která byla příjemným překvapením celého setkání. Představení bylo po zásluze oceněno diváky i porotou, protože soubor přinesl vlastní pohled na dnes již klasický příběh a na jeho pozadí se dokázal dokonale bavit a prokázat řadu předností tohoto kolektivu, který má v amatérském světě své velmi důležité místo.

Doma je název autorské inscenace režiséra ***M. Františáka*** v provedení **DS Jana Honsy z Karolinky**. Hra, která měla premiéru 12. února 2005, potvrdila, že byla právem označena za vrchol letošního Jiráskova Hronova a současné české dramatické tvorby. Superlativy také zazněly z úst člena poroty Richarda Pogody: „Obdivuji režijní ztvárnění, ve kterém režisér využíval skutečné fígly, také vynikající jazykové schopnosti. Bezchybně ztvárnit valašské nářečí by nedokázalo žádné pražské profesionální divadlo", řekl Richard Pogoda. „Škoda, že tak velká část veřejnosti sleduje naprosto prázdné nekonečné reality šou komerčních televizních stanic, a za opravdovou kulturou nepřijde," dodal. **Doma** je hra k zamyšlení, nijak vytržená ze života, hra potřebná...

V neděli 13. listopadu se konala dvě poslední divadelní představení. Odpoledne se představil českotřebovské veřejnosti početný kolektiv **DS Na Štaci z Němčic na Hané**, který přivezl pohádkovou hru ***M. Kubátové* Jak přišla basa do nebe**. Podkrkonošskou pohádku, ve které zvítězí dobro nad zlem, předvedl omlazený kolektiv, do nastudování se spolu s herci pustili

DS Jana Honsy Karolinka / Martin Františák: Doma. Foto: Milan Strotzer.

i místní muzikanti a členky literárně dramatického souboru místní ZUŠ. Proto se na jevišti hemžila spousta malých „čertíků". Z lidského světa plného problémů jsme se dostali do „horoucích pekel" a také království nebeského. Vtipná režie a dobré herecké výkony si pochvalovali jak dospělí diváci, tak početná skupina dětí. Večer se pak předvedli členové ústeckého **Občanského sdružení divadelních ochotníků** s hrou ***Paula Claudela* Rukojmí.** Ze současnosti jsme byli přeneseni do napoleonské Francie se vším, co k této době patřilo. Osou hry byl příběh o cestě k moci a volbě mezi štěstím a povinností. Hra v brilantní režii Martina Malínka s výbornými výkony známých ústeckých divadelníků byla důstojným zakončením 3. Národního setkání amaterských divadelních souborů DIVADLO A HUDBA.

Setkání splnilo svůj účel, bylo zajímavé, všestranně poučné, a proto se těšíme na další ročník!

Doc. Mgr. František Preisler
(redakčně upraveno)

TRÉGLOVA BĚLÁ 2005

ZPRÁVA O JEDNÉ NESOUTĚŽNÍ PŘEHLÍDCE

Poslední listopadový víkend roku 2005 se Bělá pod Bezdězem, stejně jako vloni, stala místem schůzky regionálních amatérských divadelních souborů. Ve dnech 25. – 27. 11. proběhl druhý ročník přehlídky s názvem Tréglova Bělá.

Páteční večer byl vyhrazen pražskému **Divadlu v Řeznické**, které jako host festivalu uvedlo inscenaci **Premiéra mládí.** Výkony obou protagonistek (N. Divíšková a D. Bakerová) ocenili přítomní diváci dlouhotrvajícím potleskem.

Divadlo na dlani Mladá Boleslav / Saki: Kruté šprýmy. Na snímku z archivu MKZ Bělá jsou Jaroslav Beran a Simona Matoušková.

Na druhý den byl připraven program již od 10. hodiny dopolední. Nejprve se představil **Dětský divadelní soubor při 9. ZŠ v Mladé Boleslavi** hrou **Zamilovaný indián** (***P. a S. Matouškovi***). Parodií na neohrožené hrdiny a potoky krve, které nám servíruje současný mediální svět, bavil nejen diváky, ale i herce samotné. Odpolední blok představení zahájil **DS Zemědělka z Poděbrad** inscenací hry klasika italské komedie ***C. Goldoniho* Sluha dvou pánů**. Poté pozval diváky **Soubor amatérských ochotníků z Mladé Boleslavi** na představení morytátu **Ryba ve čtyřech** (***W. Kohlhaase, R. Zimmerová***) a **bakovský DS Tyl** přivezl do Bělé zdařilou komedii ***M. Hennequina* Prolhaná Ketty**. Divácké ohlasy byly víc než kladné. **Mladoboleslavské Divadýlko na dlani** zakončilo sobotní večer představením **Kruté šprýmy,** vlastní dramatizací povídek anglického autora známého pod pseudonymem **SAKI** (vl. jm. Victor Hugo Monroe).

Nedělní dopoledne opět patřilo dětem. A to jak v hledišti, tak i na jevišti. **Divadelní soubor Kašpárek při DDM Mladá Boleslav** přivezl vcelku půvabnou pohádku **O skákavé princezně** (***L. Dvorský***). Inscenace pracuje s prvky černého divadla, na které se soubor jako celek soustřeďuje. Děti musely zvládnout nejen hereckou stránku, ale vypořádat se po svém i s technikou této specifické inscenační složky.

Odpoledne čekal diváky **Skleněný zvěřinec *T. Williamse*** v podání divadla **(a)-MAŤÁK Pardubice**. Tímto představením byla 2. Tréglova Bělá zakončena.

Po celou dobu festivalu byli účinkujícím k dispozici lektoři Kateřina Fixová a Ladislav Valeš, kteří si v přátelské atmosféře povídali s jednotlivými soubory o zhlédnutých představeních, pokud členové souborů měli zájem a čas.

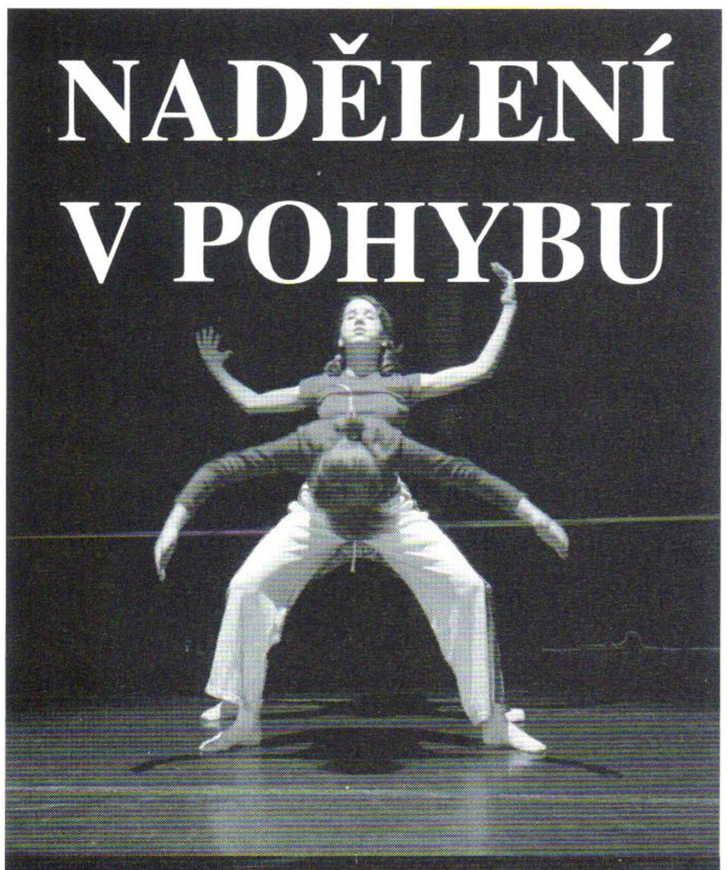
Nutno říci, že v letošním ročníku přehlídky se objevila představení různého žánrového zaměření, rozdílná co do kvality a zkušeností souboru. Nejednalo se však o soutěžní přehlídku, nejsou přece důležitá umístění, ale spíše pocity a dojmy, které jednotlivá představení zanechala v divácích.

Divácký zájem kolísal s ohledem na hrané představení či účinkující soubor. Známé soubory jako **bakovský Tyl** nebo **boleslavské Divadýlko na dlani** o diváky nouzi neměly. Trochu macešsky se diváci zachovali k méně známým titulům a souborům.

Snaha Městských kulturních zařízení Bělá pod Bezdězem je prostá. Vrátit do Bělské oblasti divadelní dění, které tu bylo kdysi doma. Snad se v dalších ročnících podaří připravit natolik zajímavou dramaturgii, aby lákala stále více diváků.

Petr Matoušek, ředitel MKZ

NADĚLENÍ V POHYBU

Prosincové Nadělení v pohybu je nesoutěžní přehlídka a dílna tanečního a pohybového divadla, konaná v Brně pod hlavičkou Střediska volného času Lužánky. První ročník proběhl v prosinci v roce 2003. Je třeba ale říci, že Nadělení v pohybu předcházelo samotné Nadělení – tedy přehlídka a dílna mladého divadla, a to od roku 1994. Organizátorem byl divadelní soubor Kšandy a Středisko dramatické výchovy v Lužánkách. Každý ročník nesl speciální podtitul, tvořený trojslovím (například monolog – dialog – smrt, gesto – pohyb – akce, postava – charakter - znak…), v jehož duchu se celá přehlídka i dílny nesly. V roce 2001 vznikl při Středisku dramatické výchovy další soubor – Cyranovy boty, zaměřený na taneční a pohybové divadlo. Od nich vznikla také chuť zorganizovat celostátní festival, pro stejnou věkovou kategorii, ve stejné době, avšak zaměřený na divadla taneční a pohybová. I dohodly se tyto dva soubory, že se budou v realizaci přehlídky střídat vždy po roce – Nadělení v pohybu se tedy střídá s Nadělením.

A jak takový festival probíhá? Čtyřdenní setkání souborů s celé republiky je zahájeno společným happeningem, jehož cílem je uvítat brněnské i přespolní soubory, umožnit jim vzájemně se poznat skrze různé společné aktivity (pohyb se zde snoubí například s výtvarnem či s hudbou). V průběhu dalších dnů probíhají jednak představení jednotlivých souborů, jednak celodenní taneční dílny pro účastníky, vedené zkušenými lektory (Milan Kozánek, Zoja Mikotová, Petra Fornayová, Dano Raček…). Na každý blok představení vždy navazují diskuzní semináře, kde je dán prostor tanečníkům i divákům, aby

Nahoře na snímku v titulku článku jsou dívky z tanečního souboru ZUŠ ze Svitav. Foto: Martin Bělehrádek.

si mohli sdělit své dojmy, zkušenosti, vyjadřovat se k různým tématům, ať už připraveným či právě vzniklým na základě viděného. Pro další diskuzi či pro setkání jen tak je otevřena čajovna. Přehlídka je zakončena opět happeningem, který má za cíl poděkovat účastníkům a rozloučit se s nimi v příjemné atmosféře (například fotogalerií všech představení).

Vzhledem k tomu, že hranice žánru tanečního divadla jsou zde záměrně otevřené, základní téma festivalu, tedy tanec a pohyb, je díky široké škále souborů prezentováno v různém pojetí. Některé soubory kladou ve svých představeních důraz více na taneční techniku (např. **ZUŠ Svitavy**, kde se navíc spolu s tancem hojně využívají i různé výtvarné prostředky), jiná více na jevištní pohyb. Tohle se projevilo zatím v obou ročnících a nyní se podrobněji zmíním o loňském programu.

Prvek divadla, ve smyslu sdělení určité myšlenky, příběhu, někdy téměř chybí nebo není podstatný (jsou to v podstatě klasické několikaminutové taneční choreografie, uveďme např. skupinu **Intro Postřelmov** a jejich choreografii **Duny**, **ZUŠ Svitavy** s choreografiemi **Bú**, **Na niti**, **Rozvlněný svět**), jindy je naopak příběh podstatnou součástí, která pohyb a tanec v mnohém převyšuje nebo je pohyb použit jako nositel příběhu (**Popelka Nazaretská** v podání skupiny **Doteky z Prostějova**, **Geneze – Stvoření světa** ostravského **Dividla**). Osobně jsou pro mě nejzajímavější představení, kde jsou obě složky, tanec i příběh, vyvážené (**Na rozcestí – Přátelé Freedomu Praha**, **Tangos** brněnského **Quiorfana** či **Černozem** souboru **Cyranovy boty**). Zkrátka, je zajímavé jednotlivá představení porovnat a zkoumat, kde hranice tanečního divadla pro každého jsou. A kromě porovnání, což tato otevřenost nabízí, je zde i velká možnost inspirace.

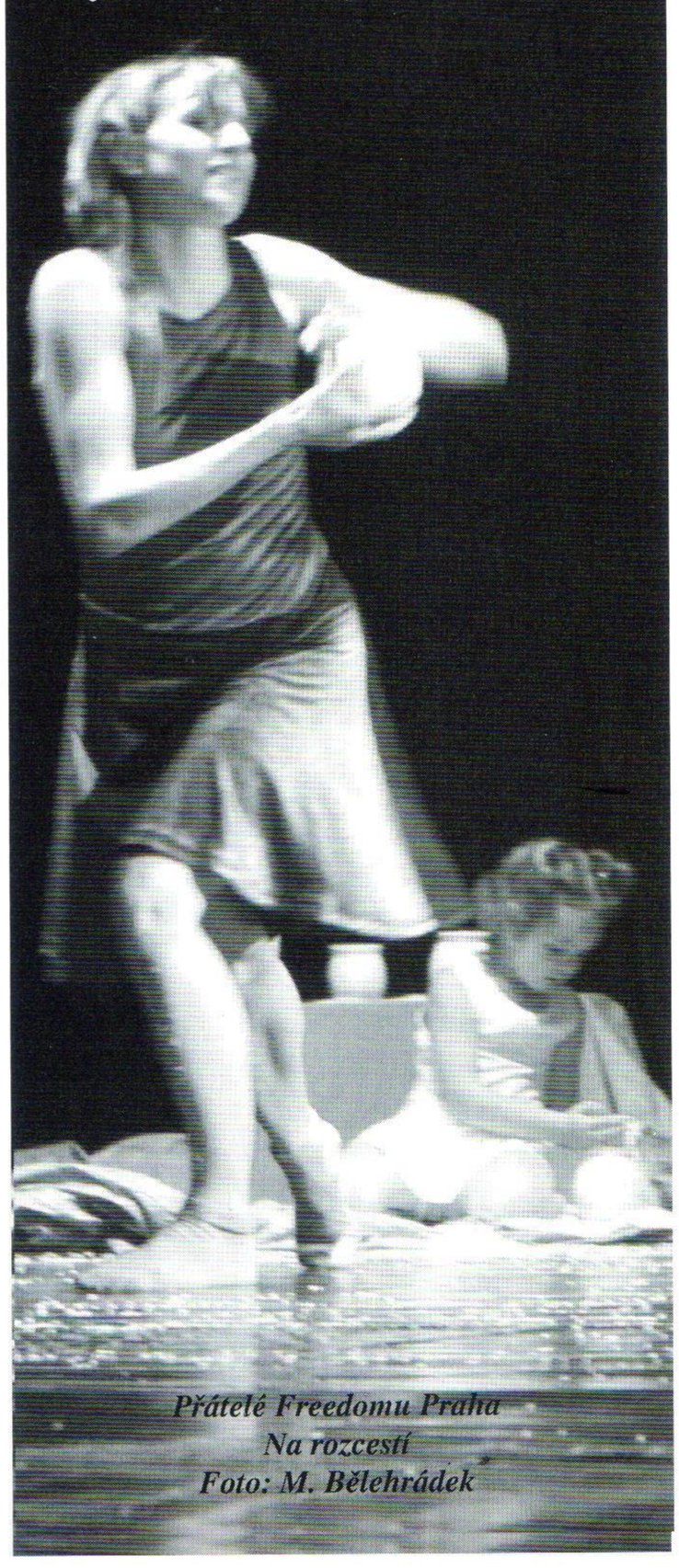
Snahou organizátorů je mít na přehlídce soubory amatérské, přesto však v určité kvalitě, a tuto kvalitu nadále zvyšovat.

Nadělení v pohybu probíhá v prostorách Střediska volného času v Lužánkách, kde je mimobrněnským souborům poskytnuto zázemí, využívají se zde dva prostory k představením, dílnám, setkávání (čajovna, galerie) a zkoušení. Dalším jevištní prostorem je bezbariérové divadlo Barka, se kterým soubor Cyranovy boty celoročně spolupracuje.

Festivalu se každoročně účastní kolem deseti souborů z celé republiky a spolu s veřejností, které je festival také otevřen, je zde asi na 150 účastníků.

Příprava a realizace Nadělení v pohybu je umožněna také díky finanční podpoře Statutárního města Brna, Krajského úřadu Jihomoravského kraje i Ministerstva kultury.

Věra Bělehrádková

Přátelé Freedomu Praha
Na rozcestí
Foto: M. Bělehrádek

12 PŘEDSTAVENÍ XII. ROČNÍKU BECHYŇSKÉHO PERLENÍ 3. - 5. 2. 2006

Otevřené setkání divadelníků, kteří nemají ambice soutěžit, pořádaly Město Bechyně a Kulturní dům v Bechyni za asistence NIPOS-ARTAMA, občanského sdružení Tatrmani Sudoměřice u Bechyně a za podpory Ministerstva kultury a dalších, především místních sponzorů. Tradičním průvodcem perlení byl ředitel kulturního domu a tatrman Josef Brůček, povídání o představeních vedli lektoři Majka Kotisová a Vladimír Zajíc.

Perlení bez Pavla Černocha, který teď hraje pro jiné publikum, bylo smutné, a tak jsme mu tento divadelní víkend se souhlasem všech věnovali. A nyní už stručně a hutně, i když by leccos chtělo rozvést, o 12 představeních bechyňského divadelního zvířetníku.

Divadelní spolek Vltavan Týn nad Vltavou - *Bohumil Hrabal*: Pánové, jedete na Prahu? Spíše než o sevřenou inscenaci se jednalo o náladové fragmenty, byť tematicky spojené postavou matky píšící své matce o svých dcerách a světě, s nímž se potkávají. Interprety byli začínající mladí členové divadla, a právě pro jejich divadelní vstup byl text určen. Bylo zde několik režijních nápadů, bohužel ne zcela dotažených. Mezi osobami často scházely jak vnitřní

DS Mimo mísu Tábor
Jiří Sequens: Studna
Foto: Marie Jahnová

vztahy, tak vnější vazby: takže tu popis, tu verbální informace, tu ilustrace. Jde o první výšlap na prkna, takže co více dodávat, snad jen, že by jim režie měla nabízet smysluplné překážky.

Mimo mísu Tábor – *Jiří Sequens*: Studna aneb Konečně pravda o Hájickém případu. Obsahem i formou provokující persifláž nejen, a to podotýkám, na majora Zemana. Bylo by možné dokonce hovořit o principu dekódování rozličných politických a policejních případů, jak na nás dopadají z médií. Nápad vyložit, jak to skutečně v Hájicích bylo přes hledání zapomenutého důkazu, je skvělý. Inscenační princip pohybující se mezi fraškou, morytátem a tupými TV seriály rovněž, např. jak a proč byl důkaz nakonec nalezen a čím za něj Zeman zaplatil, jenže... To by vše muselo mít logickou linku příběhu skákajícího v čase, herci by měli znát text a vědět, co a proč říkají etc. Jestliže si ale táborští pro Studnu vytvoří kompozici a hierarchii - a věřte, jde jen o drobný, však vědomý posun - pak se ohňostroj nápadů a vtipů pro kamarády stane divadlem.

DS Tábor, o. s., – *Carlo Goldoni:* Vějíř. Josef Konrád pokračuje v linii uvádění dramatické klasiky, kdy vyhledává, komponuje a upravuje témata a následně divadelní prostředky a prvky tak, aby společensky i teatrologicky odpovídaly době teď a tady. Ve Vějíři např. kombinuje lazzi z commedie dell´arte, gagy a grotesknost současných reklam (nakonec vyvolávání šarlatánů a prodej stál u zrodu tohoto žánru) a o totéž se snaží ve výrazových prostředcích hereckých a scénografických. Scéna, členěná vertikálně a horizontálně, vytváří životní prostor malé society, a důležité jsou barvy použité pro jednotlivé domy a postavy. Nástup - klíč jak vnímat představení - je impozantní, a totéž se daří asi u poloviny situací, především když explodují paradoxy. Zatím ještě ne zcela vycházejí situace stojící na verbálním jednání, ale zdá se, že se narodila zajímavá inscenace jak pro sály, tak pro náměstí.

ODEVŠAD – *Milan Hecht a „M“*: Brýler. Inscenace i soubor vzešly ze semináře na JH 04 a interpreti jsou skutečně odevšad. Představení zajímavě a významově srozumitelně kombinuje prvky pantomimy a pohybového divadla, aby sdělilo nesnadné téma o člověku, který se přestává orientovat mezi realitou a iluzí reality. Dále platí, že z tohoto individuálního osudu vyplývá zobecnění pro dnešek, nehledě na konotace klinické schizofrenie a problém dvojníka z romantismu. Úchvatná je např. *dvojí ranní toaleta* či *skočit-vypít panáka*, a jestli se něco vymyká, pak situace *pochlebování*. Je parádní od A do Z, jenže má titulek, který ruší jak situaci, tak princip, ale s tím si zajisté soubor ještě poradí.

OSDS Tyl Bakov nad Jizerou – *M. Hennequin*: Prolhaná Ketty. Bakovští se už po několikáté našli v žánru frašky, kterou dokáží zorganizovat tak aby šlapala, a neméně tak umí proměnit literární postavy v živoucí dramatické osoby. Je vidět, že hrají s chutí a radostí pro sebe a tím pádem i pro všechny ostatní. Tím by sice šlo skončit, ale cosi lze zlepšit. Situace a postavy jsou zobrazeny tak, že lze mnohé informace škrtnout, především tehdy, když se opakují, neboť viděné je dostatečně silné. Též by bylo vhodné ještě upřesnit hereckou stylizaci, např. při rychlém střídání emotivních a racionálních projevů, neboť tehdy se sklouzává ke sdělení příběhu, a ne ke sdělení o lidech přes příběh. Jinak jo!

DS Havlíček Neratovice - *Viktorie Hradská*: Commedia finita. Marie Živná umí, to je zřejmé kolik let, a také po několika letech konečně spojila všechny výpovědi o Emmě Destinové (komorná, společnice, uklizečka) do celistvého tvaru. Na první pohled je vše v pořádku, na pohled druhý se však ke škodě schopné herečky ukáže, že postavy se sobě podobají projevem, který uplatňuje (byť příznačně přesně) vnější označení postav principem *jako*, přes *co* se poznává. Jde o gestus řeči, těla i mimiky. Tím se také stane, že si najednou divák začíná všímat detailů výpravy, místo aby se nechal unášet výpověďmi rozličných žen o ženě výjimečné. I když nyní vyměnit vnější označení za vnitřní prožitek není snadné, u Marie Živné tomu lze uvěřit.

DS Tyl Bakov nad Jizerou
Maurice Hennequin: Prolhaná Ketty
Foto: Marie Jahnová

DS Tábor / Carlo Goldoni: Vějíř. Foto: Marie Jahnová.

DS Havlíček Neratovice / Viktorie Hradská: Commedia finita. Foto: Marie Jahnová.

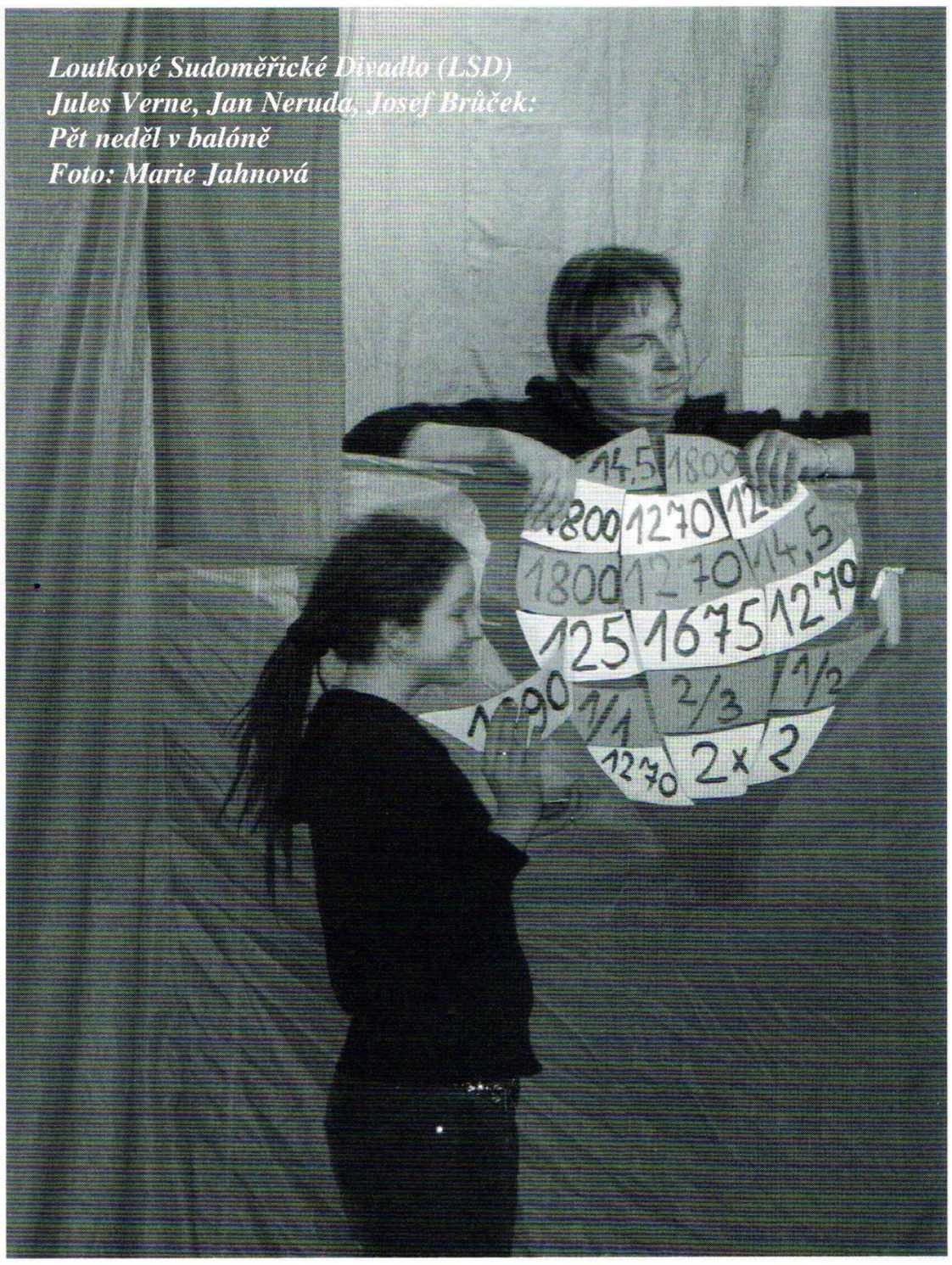
Komorní studio Áčko Benešov - *Tennessee Williams:* Tramvaj do stanice touha. Některé aspekty se až ke zbláznění opakují. Áčko jako vždy přijde s rajcovní inscenací, a jako vždy je někde zakopána hřivna, která pod zemí prostě zůstane. A jako vždy má inscenace absolutní vrchol a dno, a nic mezi tím. Nádherně tematizovaná scénografie, ale odfláknuté rekvizity. Výtečně lkající duchovní trubka, ale místo zvuků jeky paskvilní. Stanley je zosobněn hercem s darem od Boha, který se nesplete, aniž ví proč, ale Blanche je neohraničená a jen slova chrlící. Zdálo se zřejmé, že jde o výklad, podle kterého není na tomto světě místa pro lidi typu Blanche, protože na ně nemáme ani náladu, ani čas, a jen nám rozrušují zajeté koleje bytí. Tedy, že hrdinou je Stanley, který má právo Blanche zlikvidovat, neboť je ovádem dorážejícím bez příčiny, bez jakéhokoli etického či člověčího oprávnění. Ovšem při diskuzi vyšlo najevo, že má jít o pravý opak. Tak tedy nevím. Nevím, nakolik je to v tomto tvaru možné, zato vím, že by se mělo škrtat a škrtat, ať už je hrdinou kdokoli, a dále vím, že přesunutí tématického důrazu bylo více než oprávněné. Z důvodu současnosti, a především z důvodu skutečně uvěřitelné lásky mezi Stanleyem a Stellou, která v sobě nese víc života a bytí než Blanche, která se ji snaží zrušit. Ta ovšem zůstává pouze u slov a není ji v situacích dán prostor, který by ozřejmil, co a proč říká. Je to škoda? Je!

Zornice Maršovice - *Oscar Wilde:* Jak je důležité míti Filipa. Inscenace vychází z textu O. Wildea, z muzikálu E. Mirea, plus dopsané Múzy - autorské inspirace - která prochází dějem a vtěluje se do postav sluhů, takže příběh je zde odkrýván jako cosi, co dopředu víme, a zajímavé je právě to, jak je odkrýván. Hrálo se důsledně frontálně, značně pomalu a marionetově. Nejspíše mělo jít o inzitní ztvárnění, které by mohlo uchvátit paradoxy páně Wildea o společnosti a jejím chování, ale to se bohužel nekonalo.

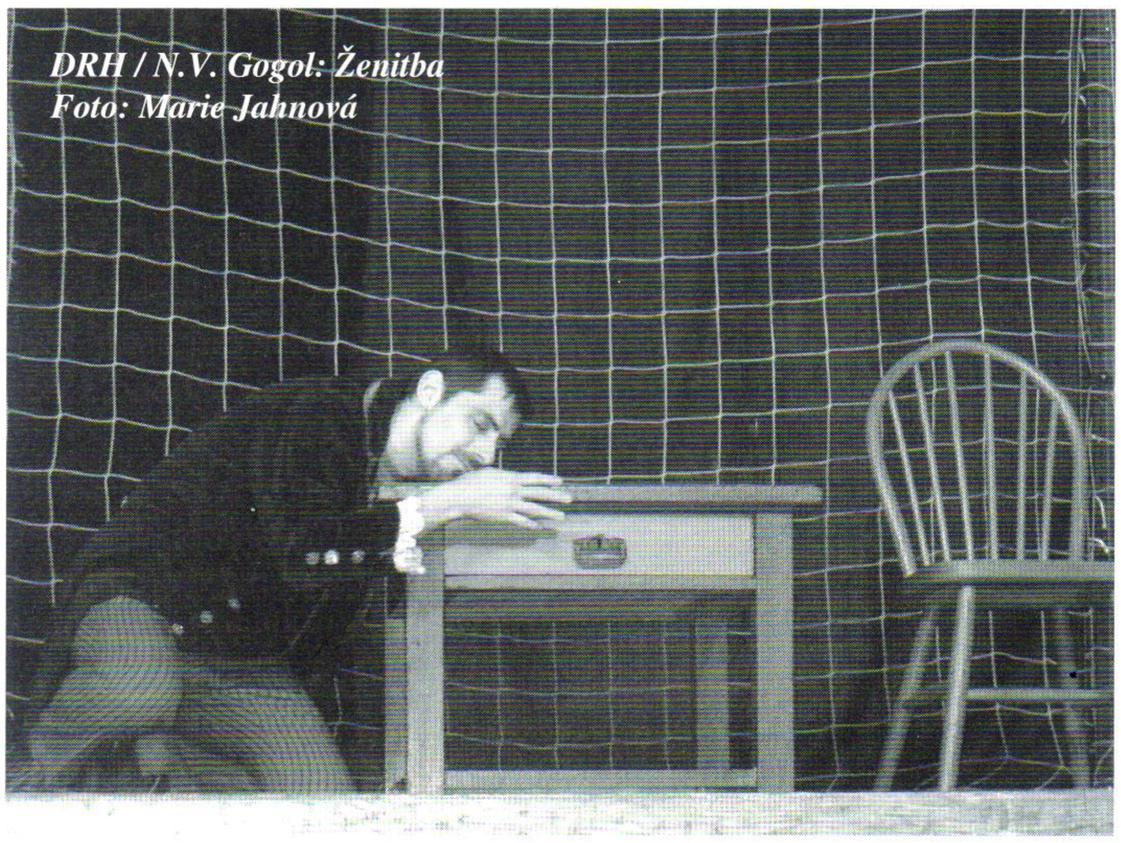
Divadlo Kámen Praha - *Petr Macháček:* Marmeláda. Lze říci, že se Macháček a **Kámen** konečně našli, že pro specifické texty byly nalezeny odpovídající výrazové prostředky. **Marmeláda** je velmi zajímavý text blížící se použitím dramatického jazyka principu Ionescových her. A nejen jazykem se přiklání k absurdnímu zachycení světa, ale též tím, co zobrazuje a proč to tak zobrazuje. Vyprázdnění života na pouhopouhý úspěch v businessu, navíc úspěchu problematického v tom, co že je úspěšné, dále je zde nejasný strach se záměrně oslabeně formulovanými konkrétnostmi ohrožujícími samu existenci postav. Velmi brzo nastupuje motiv mimoňovitosti, či chcete-li ztrácející se člověčí bezprostřednosti (opak psychopatické asertivity) v postavě Agáty, a dobře napsaná postava mstitele Rostislava, která jako by vystoupila přímo z tragedií alžbětinského jeviště. V textu i v jevištní realizaci vše do sebe zapadá v duchu realistického soukolí divadelní i společenské mašinérie, podpořené minimalistickou hudbou, která je atmosférotvorná až k vyzbláznění diváků. Inscenace má jedinou vadu, že vše důležité a gruntovní lze sdělit za nějakých 80, a ne 135 minut, neboť se může stát (a v Bechyni se stalo),

Divadlo Kámen Praha
Petr Macháček: Marmeláda
Foto: Marie Jahnová

Loutkové Sudoměřické Divadlo (LSD)
Jules Verne, Jan Neruda, Josef Brůček:
Pět neděl v balóně
Foto: Marie Jahnová

DRH / N.V. Gogol: Ženitba
Foto: Marie Jahnová

DS Amadis Brno / F. Veber: Blbec k večeři
Foto: Marie Jahnová

DS Zornice Maršovice / Oscar Wilde: Jak je důležité míti Filipa. Foto: Marie Jahnová.

že se značná část poslání ztratí, jelikož požere sebe sama. A to byla sakra škoda u tak nezvyklého a vzrušujícího textu. Inu, Petře Macháčku, člověk se musí naučit rdousit vlastní děti, i když se mu do toho nechce, nebo jinak jim naroste o pár údů víc a místo chůze budou packat.

Amadis Brno - *Francis Veber:* Blbec k večeři. Hra je obecně známa a je nutné podotknout, že pánové Petr Stryk a Josef Širhal měli nabroušený divadelní čich, který přetavili do dobré dramaturgicko-režijní koncepce, jíž příběh nenásilně přesunuli z reality francouzské do reality brněnské. Příběh tím do sebe a na sebe nabalil naše groteskno a jemně ironické konotace aspektů ryze brněnských. Všichni protagonisté dostáli výkladu, tempu i rytmu inscenace, které velmi prospěly provedené škrty. Vytknout lze dva fakty, oba se týkající postavy milenky. Za prvé by bylo vhodné vrátit jí trochu prostoru, spíše nonverbálně než v textu, ale hlavně se nesmí objevit v bytě hrdiny s telefonem na uchu, když je bůhví kde jinde. Přestože se jednalo o šesté sobotní představení za hluboké noci, udrželo nás všechny bdělé a plně reagující. Je zřejmé, že je to docela plnokrevné divadlo.

Loutkové Sudoměřické Divadlo (LSD) - *Jules Verne & Jan Neruda & Josef Brůček*: Pět neděl v balóně. Inscenace byla připravena na objednávku Českých vzduchoplavců, a proto ve svých 23 obrazech a 3 předznamenáních celkem důsledně dodržuje osnovu Verneova románu, tudíž dodržuje autorský záměr proplétání příběhu a faktických údajů. Nezažijme sice obvyklý smích s děsivým mrazem poznání, které jsou zásadní markou Brůčkových děl, zato se ale můžeme bavit lehkou ironii zašlé slávy, která je laskavě obnažována principy jarmarečního divadla. Neméně tak směřuje smích do současnosti, neboť jestliže dříve mladí čtenáři dokázali číst či poslouchat pana Julese, tak tatáž věková adresa dnes sotva konzumuje balonová dobrodružství Fifinky & spol ze Čtyřlístku. Škoda, že neustále na závěr anotovaná *hostina-žranice*, která je nádherně paradoxní (nelze prozradit), jaksi nebyla rytmicky vystavena v napětí, zda se jí hrdinové dožijí, ale byla připomínána jako pouhý bonus, a to spíše pro diváky.

DRH - *N.V. Gogol:* Ženitba. Inscenace byla již v AS probírána, takže pouze drobné připomenutí, že soubor a představení vzešly ze semináře „R" na JH 2004 a DRHáci se dvakrát za měsíc sjíždějí z celé České republiky, takže není neobvyklé ujet za víkend i 1000 kilometrů. Inu, láska k divadlu stále ještě nezná hranic.

Co výstižného dodat závěrem XII. Bechyňského PERLENÍ? Inu, na schodišti je velké zrcadlo zarámované dávným portálem, na kterém se skví nápis vystihující vše. Zní: *SAMI SOBĚ DIVÁKY I HERCI.* A tak to má zcela Perlivě být.

Vladimír Zajíc

JIRÁSKOVA LUCERNA OSLAVILA STO LET

Potlesk ve stoje vždycky završí úžasný divadelní zážitek, kdy se propojí všechny city a vůně jeviště a hlediště. Publikum vzdává tímto způsobem hold tvůrcům, jimž se představení přenáramně povedlo. Takhle stálo nadšeně i přeplněné Jiráskovo divadlo v Hronově po skončení slavnostní premiéry Lucerny, které bylo 17. listopadu 2005 přesně sto let. Potlesk patřil zcela určitě i hercům a tvůrcům představení, režisérovi Mirkovi Houškovi, všem těm „spojeným" ochotníkům z Hronova, Náchoda, Broumova, Červeného Kostelce a Police nad Metují. Ale co navíc, ten potlesk patřil mimořádně i Lucerně samé, dramatickému textu, dílu hronovského rodáka, jednoho z těch národních spisovatelů české země, mezi něž řadíme třeba Němcovou, Máchu nebo Čapka - „standing ovation" patřil hře samé, stoletému výročí tohoto příběhu. A to bylo nejdojemnější na hronovských oslavách.

Přijela spousta hostů, kteří o Lucerně promluvili na předobědní besedě. Hovořili univerzitní profesoři František Černý, Jan Císař, František Laurin, historici místní i přespolní, literární vědci, badatelé. Lucerně se dostalo mnoha krásných slov, které ji pasovaly na český národní poklad, jak si to samozřejmě zaslouží. V Jiráskově divadle byla instalována výstava, která sto let Lucerny podrobně mapovala jednak její inscenační tradici na naší první scéně, v Národním divadle, jednak v okruhu ochotnického divadla v Hronově a kolem Hronova. Pořadatelé oslav vydali i velmi pěkný a výpravný bulletin, do něhož přispěla celá řada osobností, které mají k Lucerně co říci.

Alexandr Gregar

(Převzato z časopisu Divadelní hromada, podzim 2005)

aneb IMPULS K OŽIVENÍ HISTORICKÉ PAMĚTI

V rámci projektu Perzekuce.cz vznikla, jako jeho čtvrtá část, inscenace s názvem **Útěcha polní cesty**. Premiéru měla 15. ledna 2006 v pražském industriálním prostoru bývalé slévárny hliníku v Přístavní ulici 22 v Holešovicích, sloužícím nyní divadlu a pojmenovaném La Fabrika.

Obecným tématem celého projektu je fenomén **křivdy v dějinách** a **boje o paměť**. Projekt reflektuje dobu a oblast našich dějin, která je značně citlivá a problematická. A sice onu jejich část, v níž došlo k rozrušení sousedských vztahů dvou pospolu existujících kultur v souvislosti s nacistickou okupací a protektorátem a osvobozením od nich. Tvůrcům jde o rozkrytí příčin, motivů a důsledků v rovině porovnání lidského utrpení pod jhem nacizmu a lidským utrpením po osvobození země Rudou armádou. Tedy o tematiku, která byla donedávna tabu.

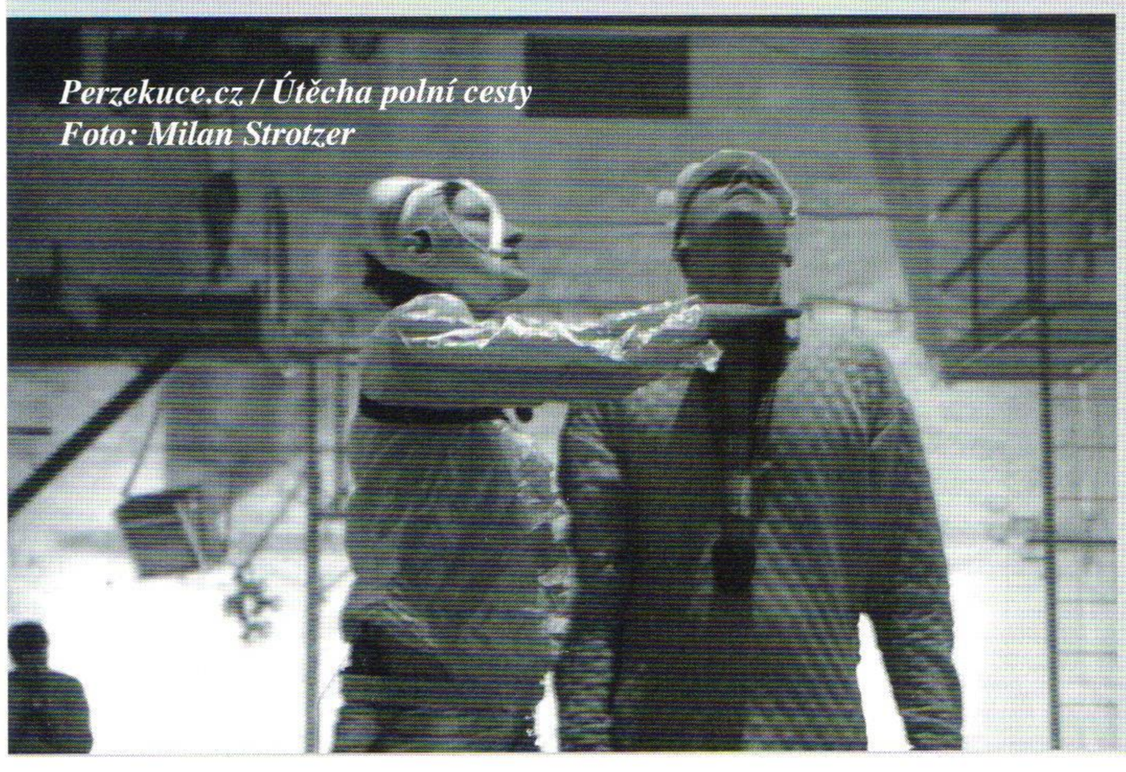
První částí projektu Perzekuce.cz byl scénický dokument nazvaný **Předběžná zpráva - Postoloprty 1939 – 1945.** Uskutečnil se 28.5.2005 v městě Postoloprty na základě prezentace archivních materiálů Ministerstva vnitra, za účasti pamětníků krvavých událostí z let 1939 – 1945 a za účasti odborné veřejnosti. Scénický dokument byl premiérován na místě činu v postoloprtských kasárnách, přesně šedesát let po tom, co poslední čistka v Postoloprtech začala. Druhou částí projektu byla inscenace hry ***Miroslava Bambušáka*** **Porta Apostolorum**, mj. oceněné v r. 2004 cenou Alfréda Radoka. Následoval scénický dokument **Polemika o vyvedení Němců z Brna 30.5.1945**. Šlo v něm o prezentaci nashromážděného pramenného materiálu o divokém odsunu německého civilního obyvatelstva z Brna.

Na tento scénický dokument navazuje multikulturní inscenace s názvem **Útěcha polní cesty**. Jde v ní o vystopování podobných paralel nacistických pochodů smrti s okolnostmi, za jakých se děly odsuny německého civilního obyvatelstva. Formálně je pojata jako multikulturní projekt, v němž se prolínají osobní svědectví pamětníků s postoji současníků na konferenci věnované problematice odsunu, složka hudební, pohybová a vizuální. Režie inscenace se ujal, stejně jako předchozích částí s výjimkou Porty Apostolorum (režie David Czesany) ***Miroslav Bambušek***. Čerpal z dokumentace o brněnském pochodu 30.5.1945, z dramatu Svatá válka ***Rainalda Goetze*** a eseje ***Martina Haideggera*** Útěcha polní cesty. Výpravu vytvořili Tom Sorel a Jana Preková. Hudbu k inscenaci složil Petr Kofroň. Premiérové provedení Útěchy polní cesty bylo působivým zobrazením donedávna veřejně, ale dosud v našich myslích vnitřně tabuizovaných reálií a atakem k přemýšlení diváků v komplexu souvislostí, které inscenace nabízí. K tomu přispěly především herecké výkony hlavních protagonistů a neméně tak syrové prostředí, do nějž tvůrci inscenaci situovali.

Projekt touto částí nekončí. Na 30.3.2006 je připravována premiéra další multikulturní inscenace nazvaná **Případ – Milada Horáková** a na 15.5.2006 je naplánovaná premiéra inscenace **Fenomén Revoluce**.

Vřele doporučuji navštívit některou z repríz Útěchy polní cesty či připravované premiéry, a to nejméně jako inspiraci k vlastní divadelní tvorbě. Patrně téměř v každém místě, kde žijeme, je - ať úmyslně či bezděčně - zapomenutý zdroj naší historické paměti, který by prostředky divadla mohl vypovídat o tom, kdo vlastně jsme, co chceme a kam jdeme. Nepochybuji navíc o tom, že by to naše diváky zajímalo více, než dokola omílané divadelní kusy.

Milan Strotzer
s využitím prezentačních materiálů projektu Perzekuce.cz

Perzekuce.cz / Útěcha polní cesty
Foto: Milan Strotzer

Perzekuce.cz / Útěcha polní cesty
Foto: Milan Strotzer

MASOPUST SEM A SMUTNÉ VEN

Rok se s rokem sešel a masopust v Roztokách u Prahy zaklepal na dveře. Roztocké masopusty pořádané ve spolupráci sdružení Roztoč, Spolku pro obnovu unětické kultury a Středočeským muzeem v Roztokách jsou již tradiční společenskou událostí a hlásí se k odkazu lidové kultury. Masopust v Roztokách však není rekonstrukcí starých zvyků ani karnevalovou mega show. Spíše se snaží vytvářet příležitost k veselým a zábavným setkáním. A to nejen v masopustním průvodu, na obchůzce a na veselici, ale i při své přípravě. Bez řady dobrovolných pomocníků by ho nikdy nebylo. Masopustu předchází dílny na výrobu a opravu masek, pečou se kobližky, koláče, vaří polévky, připravují se různé kejkle do průvodu i na večerní masopustní zábavu.

Letos se roztocký masopust uskutečnil v sobotu 25. února. Vypuknul jako obvykle na nádvoří roztockého zámečku. K vidění byl rej maškar, žongléři, volba krále masopustu a předávání masopustního práva. Účastníci mohli ochutnat kobližek i jiných dobrot pečených, teplých i studených. Odpoledne se průvod vydal přes Tyršovo náměstí a ulici Legií směrem k Únětickým. V podvečer se roztočtí masopustníci setkali na Holém Vrchu s průvodem maškar z Únětic. Společně pak vyrazili do únětického Kravína a hospody.

Na dvoře Kravína byla popravena Klibna a následný žal nad touto ztrátou mohli maškary i ostatní příchozí utišit dobrým jídlem, pitím a hudbou v Kravíně a únětické hospodě, kde hudba a veselí utichly až když muzikanti i tanečníci padli vyčerpáním. Masopustníci se mohli potěšit ze hry hudebních skupin Rudovous, Ahmed má hlad a Pilgrim Pimple a afrických bubeníků Mugee, ale také z výher v tombole a v neposlední řadě masopustní medovou hodinkou.

Komu sobotní program nestačil, mohl vyrazit v úterý 28. února na malou masopustní obchůzku po Roztokách. Aby byla v průvodu maškar hojnost, nabízelo sdružení Roztoč zapůjčení jednoduchých masek, převleků i velkých tradičních masopustních masek s lehce nositelnou pohodlnou konstrukcí.

(MS)

Masopust v Roztokách Prahy
Foto: Josef Mírovský

SETKÁNÍ NEBO SETKÁVÁNÍ

ROZHOVOR SE SAŠOU RYCHECKÝM

Ve čtvrtek 17. listopadu 2005 byla v Ostravě už pojedenadvacáté zahájena divadelní přehlídka Setkání divadel a lidí. O vzniku, jednotlivých ročnících, radostech i bolestech přehlídky a vizích do budoucna jsem si povídala se zakladatelem, otcem a prostě guru celého setkávání panem Sašou Rycheckým. Vedle svého nezaměnitelného přístupu, bez kterého si přehlídku nedovedu představit, ještě stíhá být divadelníkem, režisérem, učitelem dramatické výchovy v Dramacentru Ostrava, vedoucím souborů Dividlo Ostrava, autorem projektu mezinárodních divadelních workshopů v Plumlově i na Slezskoostravském hradě a dalších četných aktivit. Pro mnoho lidí je kontroverzní osobou, nicméně nenechává nikoho kolem sebe v klidu, a to je dobře.

Setkávání lidí v Ostravě bez ohledu na věk a národnost, setkávání divadelních druhů a žánrů v různorodé inspirující směsici charakterizuje nejlépe on sám: „Každé Setkání divadel a lidí v Ostravě naplňuje své hlavní poslání – vidět a být viděn, potkat a potkat se s dalšími.

Sašo, co bylo spouštěcím momentem pro vznik přehlídky?

Prvé Setkání divadel a lidí v Ostravě začalo dne 17. listopadu 1989 v 17 hodin na tehdejším DPM Ostrčilova v Moravské Ostravě, kde mělo DIVIDLO Ostrava své sídlo. Krom DIVIDLA – v té době souboru, který měl za sebou tři roky práce – se jej zúčastnily další 3 divadelní soubory z Ostravy a okolí plus jeden ze Slovenska. Když jsme prvý den prvého Setkání v noci přišli domů, dozvěděli jsme se, co jsme „vlastně způsobili…“

Setkání jsme pořádali jako vzdor proti tehdejší oficiální struktuře (ale spíše atmosféře) soutěžních přehlídek. Nějak jsme ve své naivitě nechápali, proč s divadlem, které je sdělením, výpovědí a radostí, máme soutěžit. A když jsme v Rýmařově na tehdejší krajské přehlídce zažili několik paní učitelek ZUŠ (tehdy ještě LŠU), které svým dětem říkaly, sledujíce představení jiného souboru: „Děcka, je to dobré, jsou horší než my…!“, rozhodli jsme se dále se těchto akcí neúčastnit, hledat si možnost pro vystoupení jinak a jinde. Protože místo aby si navzájem drželi palce a fandili si, tak tohle. Nějak jsme to nepochopili, a vlastně nechápeme dodnes, i když jsme už po několik let sami pořadatelé soutěžních přehlídek, ale snažíme se vší silou o vstřícnost, jako program, jako normu chování nás i všech!. Abychom si udrželi kontakt s děním, začali jsme si k nám do Ostravy zvát jiné soubory, především ty, které se nám někde líbily, jejichž představení nás zaujala a oslovila, a chtěli jsme je ukázat dalším, chtěli jsme se s nimi i potkat.

Takže to byla protestní akce, ale čím je fenomén Setkání dnes?

Setkání mělo být původně jen jedno. Ale tak se nám to zalíbilo, že hned v červnu 1990 jsme realizovali druhé, v listopadu pak třetí… a tak to šlo až do sedmého. Prostě dvakrát do roka. Teprve až má dcera Petra nastoupila do Brna a založila soubor BRNKADLA, předali jsme jí červnový termín ke Dnu dětí, protože v červnu je rozhodně v Brně víc hezky než v Ostravě, a taky jsme si chtěli někam občas vyjet. V Brně vzniklo Brnkání, a posléze pak i prosincové Nadělení. Na obě přehlídky jezdíme rádi

– a oni zase do Ostravy na Setkání. My jsme tradičně u nich a oni tradičně u nás.

Při tvých dalších aktivitách asi není úplně jednoduché organizačně i dramaturgicky zvládnout tak rozsáhlou akci?

Zpočátku jsme Setkání dělali ve dvou (s Helou Skálovou - takto má mladší sestra) a se členy souboru DIVIDLO, kteří si vyzkoušeli i roli organizátorů a realizátorů a museli se o své hosty starat. Nejen hrát. S rozrůstajícím se počtem zainteresovaných členů souboru bylo i více organizátorů, ale i těch, kteří vybírají. Každý z nás směl doporučit užšímu týmu některé představení, které viděl a chtěl ukázat ostatním. Což s sebou ovšem přineslo neskutečný nárůst souborů, lidí na stravování a ubytování, představení, tím i dnů. Třeba na 18. Setkání se sjelo 36 představení a 400 účastníků nejen z Česka a Slovenska, ale i z Polska, Německa a z Litvy. A přestalo to být únosné, nedalo se stihnout vše vidět, nebyl čas se s lidmi opravdu setkat! I proto jsme se při 20. Setkání vrátili ke kořenům, k tomu prvotnímu nápadu Setkání – setkávání se s kamarády a přáteli, a omezili jsme počty na polovinu (i tak je to ještě dost…). Každý účastník, jedinec, soubor je zároveň spolupracovníkem, organizátorem.

Alexandr Rychecký s dcerou. Soukromé foto.

Pokud vím, vydáváte i přehlídkový zpravodaj?

Vydáváme časopis Setkání UCHO, který každoročně realizuje jiná skupina. Letos to byli studenti Soukromého gymnázia z Ostravy, absolventi cyklu lekcí DV v Dramacentru. V tomto časopise jsou stručné reflexe dění na přehlídce a drobné recenze představení z pohledu oněch redaktorů. Občas dokážeme na Setkání pořádat i dílny (letos to byla herecká a pohybová, rytmická), diskuzní kluby dětí a dospělých.

Rád bych, kdybychom i v dalším dvacetiletí dokázali realizovat onu hlavní ideu Setkání: „Vidět, být vidět a setkat se s těmi, na které se těšíme“. Neomezujeme se žánrem divadelním, zveme vše, co je jevištním vystoupením, všechno, co nás zaujalo, potěšilo, co chceme ukázat ostatním. A je jedno, je-li to představení činohry, dětského divadla, muzikálu, tanečního divadla či tance, hudební skupiny nebo sólo zpěváka.

To, co sis od přehlídky během těch šestnácti let slibo-val, naplnilo se? Necítíš třeba, že pohár přetéká?

Tady stručná odpověď: Přeplnilo. Neslibovali jsme si nic, prostě jsme se chtěli setkat, a netušili jsme, jaký kolos z toho časem vznikne. Neměli jsme ambice dostat se do nějakých oficiálních kalendářů, struktur, šlo nám opravdu o to, pozvat si a hostit své kamarády, přátele. Nikdo z nás, když jsme začínali, jsme nemysleli v časovém horizontu delším než rok, dva. A teď už vím, víme všichni my z Dividla, že Setkání je už natolik tradiční akcí, že i kdybychom je chtěli zrušit, stejně se uskuteční samo od sebe.

Tvoje zaťatost a neúnavnost je obdivuhodná. Jak jsi to mohl vydržet tolik let bez újmy na zdraví?

To bych taky rád věděl. Ale už nestíhám od rána do rána povídat si a vášnivě diskutovat o tom, co se hrálo, a zároveň mýt nádobí, vařit a servírovat, uklízet, čistit podlahy a ucpaná WC. K tomu taky hrát a režírovat, a ještě to celé uvádět, vozit rohlíky a zásoby, kulisy, lidi. Tedy stíhám, ale už vím, že když mne v noci bolí nohy a hlava, tak nechodím spát ráno, ale už ve dvě, ve tři. O mém zdraví by nejlépe pohovořil některý z mých kamarádů lékařů (jeden z nich mi ondyno položil otázku, jestli mi dlouhodobé léčení alergií ještě stojí za to – na těch pár zbývajících let…). Ale stejně se od listopadu vždycky všichni těšíme na další listopad, a když někam jedeme a něco zajímavého vidíme, všichni v DIVIDLE už uvažujeme o tom, jestli pozvat, nepozvat, aby viděli i další.

Setkání je pro tebe důležité, jinak bys nemohl každoročně podstupovat takový maratón. Určitě každoročně přemýšlíš se svými spolupracovníky o změnách, něco bys raději vzal zpátky, něco bys určitě udělal jinak…?

Jinak bych asi udělal vše, kdybych věděl to, co vím dnes. Především bych Setkání zřejmě utajil před veřejností. Bylo by víc času na lidi, méně představení – ale jak na to ? Na 21. Setkání se hlásilo už půl roku předem cca 30 souborů. A najednou je musím stavět k sobě tak, aby to mělo vývoj a hlavu a patu a aby se mohli všichni navzájem nejen vidět, ale i vnímat… A škrtat a odmítat! Jak neurazit ty, které nevezmu? Když je mám rád?

Čím vším tě Setkání obdarovalo?

Tahle přehlídka mi jen dala! Schopnost vybrat, organizovat, postarat se, přemoci sebe sama a své problémy, umět být hostitelem, řešit věci v běhu. Naučil jsem se moc od těch, kteří tady byli a jsou (a snad i díky tomu bude mít DIVIDLO letos už 20 let). Přehlídka nás utvářela jako partu, utvářela naše vnímání, divadelní myšlení. Jasně ukazuje, kdo sem patří, a kdo se jen veze. Lidé, kteří mají jen osobní ambice, se tady odhalí, protože nejsou lidmi pro lidi. A pak už třeba další rok nejsou. Ale to je jen dobře, protože kdysi jsem vyhlásil, že chci, aby DIVIDLO nebylo jen souborem, kroužkem, ale hlavně „způsobem života“. A to se určitě daří! A i to, co se nám za ty roky nepodařilo, i to bylo dobré, Ono nás to posílilo a naučilo!

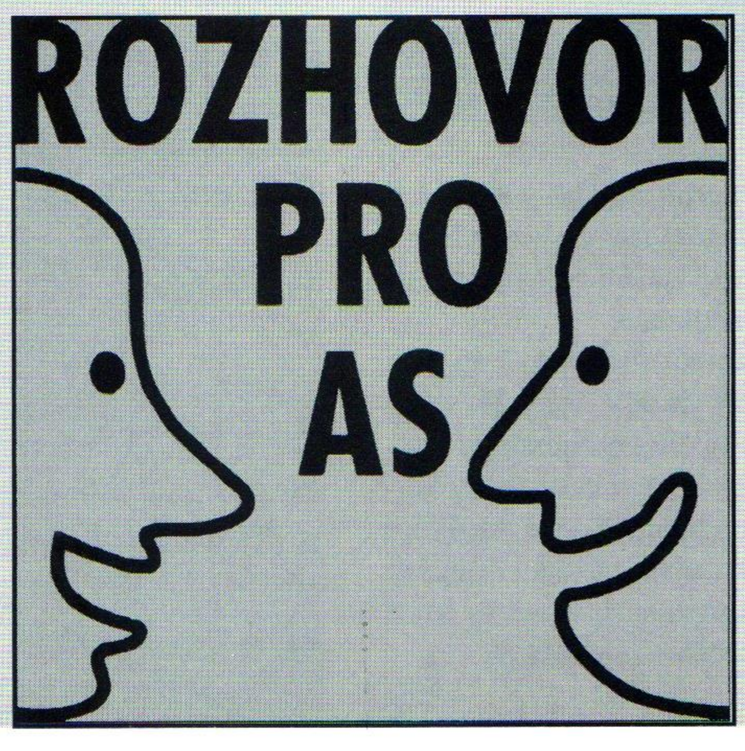
Na závěr si neodpustím trochu osobnější otázku. Co na tvou košatou činnost říkají kolegové, rodina...?

Jsou-li kolegové kolegy, pak v tom jedou s námi! Celé ekonomické oddělení už 8 let vaří a servíruje a myje nádobí a dělají všichni všechno. Ředitelka vede dílny, uklízečky ve svém volnu přijedou uklízet, údržbář udržuje a dělá řidiče, kolegové to berou jako SVOU – NAŠI SPOLEČNOU akci. Rodina v tom jede taky. Pecka dělá Brnkání a Nadělení a každoročně tady hraje. Mí dva synové dělají řidiče a osvětlovače a kulisáky nebo hrají. Moje žena je ten, kdo za všechno může, protože mi to nejen dovolí, ale navrhuje kostýmy a plakáty a maluje sklíčka jako dárky, opatruje nás všechny, když jsme nervózní, dělá nám servis. A těch kamarádů, které mám jen díky Setkání nejen v Česku, ale všude po světě…! Co bych ještě mohl chtít? Proto se na další Setkání těším – a těšíme – a určitě jich ještě dvacet bude. To fakt nejde už zrušit… zakázat.

Sašo, děkuji ti a přeji hodně Setkání i setkávání do dalších let.

Rozhovor připravila

Marie Poesová

NÁŠ SOUBOR UMĚL DRŽET KROK S DOBOU

aneb 160. VÝROČÍ DS HORAŽĎOVICE

Koncem listopadu minulého roku v Horažďovicích probíhaly veliké oslavy. Uplynulo totiž 160 let od doby, kdy podle dochovaných záznamů bylo v Horažďovicích sehráno první divadelní představení. Přesně to bylo 12. srpna 1845. A od té doby se píše historie Divadelního souboru Horažďovice. Celkem místní divadelníci odehráli 400 premiér s mnoha reprízami. Kromě činohry obohacují historický repertoár divadla i opery, jakými byly například Prodaná nevěsta, Tajemství nebo Hubička. Divadelní soubor Horažďovice je aktivní dodnes, počet jeho členů se rozrůstá, o diváky nouzi nemá a každoročně navíc pořádá krajskou přehlídku s postupem na FEMAD Poděbrady / Divadelní Třebíč. Proto jsem požádala o rozhovor režiséra souboru Karla Šťastného.

Váš soubor letos oslavil 160. výročí. Jaká ve stručnosti byla jeho historie? Bylo působení souboru kontinuální, nebo byla jeho činnost někdy přerušena?

Činnost našeho souboru nebyla nikdy přerušena. Samozřejmě, že byla v naší historii období, kdy docházelo k určité stagnaci, avšak myslím si, že to patří do dějin každého amatérského spolku, a to nejen divadelního.

Jaké jsou historicky největší úspěchy Vašeho souboru?

Náš soubor uměl již od svých začátků držet krok s dobou, nebál se nových a moderních titulů, takže každá generace ochotníků zaznamenávala velké úspěchy u obecenstva všech vrstev a každého věku. Například Jiráskova Lucerna byla v Horažďovicích uvedena rok po své premiéře v Národním divadle v Praze. Díky spolupráci s místním pěveckým spolkem Prácheň uvedl mnoho českých oper a operet. Počátkem 20. století to byla především dramata Williama Shakespeara, v době světových válek česká klasika. Během 1. světové války Naši furianti, za 2. světové války Bílá nemoc. Ve vážném roce 1968 náš soubor uvedl Hašlerova Podskalníka. Ale snad největšími úspěchy byla dvě nastudování opery Bedřicha Smetany Prodaná nevěsta a to v roce 1897 a 1947. Z posledních let musím zmínit Feydeauova Brouka v hlavě (2001), muzikál Jindřicha Brabce Zvonokosy (2002), Charleyovu tetu od Brandona-Thomase, detektivku Agathy Christie Neočekávaný host a poslední námi uvedený titul, muzikál Zdeňka Petra Pan Pickwick.

Prošli za těch 160 let vaším souborem nějaké slavné herecké osobnosti?

Samozřejmě. Měli jsme tu čest, že si s naším souborem pohostinsky zahráli např. paní Meryčka Rosůlková, Václav Vydra, Eduard Kohout, Terezie Brzková, Marie Budíková, František Smolík, Ladislav Pešek a další. Vlastníme i několik vlastnoručních dopisů od J. Vrchlického, A. Jiráska či L. Stroupežnického.

Karel Šťastný, jediný režisér DS Horažďovice. Foto: Archiv DS Horažďovice.

Principálka DS Horažďovice Božena Saláková (vlevo) přebírá gratulace od ředitelky Stálé divadelní scény Klatovy Zdeňky Koubové.

Jak konkrétně oslavy probíhaly?

Vstupem do oslav 160. výročí založení souboru bylo uvedení divadelní premiéry - již zmiňovaného muzikálu Ivo Fischera a Zdeňka Petra na motivy románu Charlese Dickense Pan Pickwick. Zahrála si v něm většina členů DS a i přes velmi náročnou výpravu šlo o pohodové zkoušení. Celý minulý rok vycházely na pokračování pravidelně každý měsíc články o historii našeho souboru. Vrcholem oslav se stal 26. listopad 2005, kdy se konal Slavnostní galavečer. Ten byl rozdělen na dvě části. V té první jsme divákům přiblížili formou krátkých střídajících se vstupů českou klasiku, která za období trvání souboru slavila na našem jevišti snad největší úspěchy – Babička Boženy Němcové, Dalskabáty, hříšná ves Jana Drdy, Strakonický dudák J.K. Tyla, Lucerna Aloise Jiráska, Paní

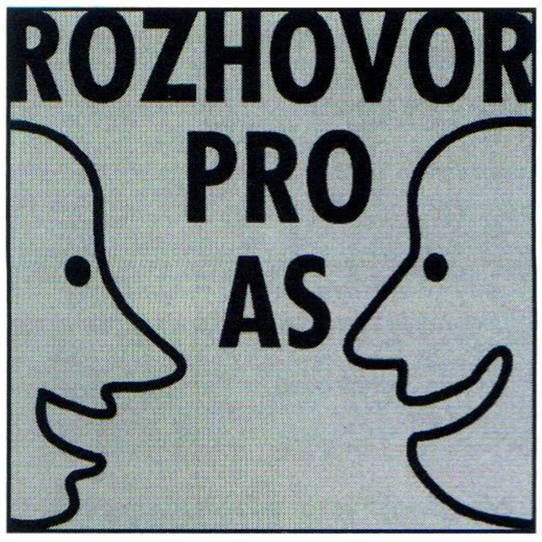
Marjánka, matka pluku J.K. Tyla, Naši furianti Ladislava Stroupežnického, Na tý louce zelený J. Beneše a Prodaná nevěsta B. Smetany v loutkovém provedení. Druhou část večera jsme věnovali vzpomínce na všechny ty, kteří s námi toto krásné výročí již nemohli oslavit. Ocenili jsme některé kolegy, jejichž práce si velice ceníme a vážíme. V celém místním Kulturním domě byly rozmístěny kulisy s fotografiemi, plakáty, kostýmy a různými fragmenty z her, které DS Horažďovice za svou dobu činnosti uvedl a jež si zasloužily po letech opět připomenout. Jako samostatná výstava byla instalována Galerie horažďovických ochotníků. Jedná se o zmapování jednotlivců, kteří se v řadách členů souboru za celou dobu jeho trvání vystřídali. Jedná se o velmi ojedinělou práci a pokud vím, nemá ji žádné jiné amatérské, či dokonce profesionální divadlo. Každý má totiž na svém listě uvedeny základní údaje o jeho životě, fotografii a soupis všech rolí. Jedná se o velmi titěrnou a časově náročnou práci, za kterou vděčíme panu Jaroslavu Hořejšímu. Ale to jsem teď trochu odbočil. Na tento galavečer bylo pozváno spousta hostů, tím nejvzácnějším byl pan Zdeněk Matouš, bývalá veliká hvězda Karlínského hudebního divadla.

Jak vypadá soubor dnes? Kolik má členů? Jaký je věkový rozptyl souboru?

K dnešnímu dni má náš soubor 49 členů, osm členů bylo přijato před čtrnácti dny na výroční schůzi. Nejstarší stále aktivní členka souboru nedávno oslavila své devadesáté narozeniny a nejmladšímu je osmnáct let. Za členy nepřijímáme adepty mladší osmnácti let. Musím ale říci, že soubor se konečně začal omlazovat. Přesto je průměrný věk kolem padesáti let, což je ale úspěch, protože před pěti lety to bylo kolem 65 let. Zájem mladých začal stoupat a máme mnoho nových a nadějných adeptů amatérského herectví. Škoda, že je nemůžeme plně využít, protože jediným v současné době činným režisérem souboru jsem já. A tak zvládneme přibližně dvě premiéry ročně a mnoho kolegů z toho vyjde bez obsazení. Ale musím podotknout, že se možná blýská na lepší časy a někteří mí kolegové se o režii pokusí.

Foto ze zkoušení Lucerny Aloise Jiráska. Na snímku Jaroslava Chalupná v roli Kláskové spolu s režisérem souboru Karlem Šťastným v roli Vodníka. Foto: Archiv DS Horažďovice.

Jste tedy soubor vícegenerační. Neobjevují se takové ty typické generačně-umělecké neshody? Jak je popřípadě řešíte?

Samozřejmě se objevují a určité generační neshody přetrvávají. Ale jsme dobrá parta a řešíme zatím vše ke zdárné spokojenosti všech. S mladou krví do souboru přichází nová vlna názorů a myšlenek a starší nemohou přenést přes srdce, že by to mělo fungovat jinak. Avšak jsme si toho obě strany vědomy a jak už jsem řekl, jde nám všem přece o jednu věc a umíme se dohodnout.

Na jaké hry se specializujete? Jaký je váš současný repertoár?

V poslední době, jak jsem uvedl před chvílí, se náš soubor snaží především obecenstvo rozesmát, proto i naším repertoárem poslední doby jsou především komedie. Samozřejmě, že ctíme i odkaz české klasiky, například k letošnímu kulatému výročí úmrtí J.K. Tyla bychom chtěli nastudovat jeho Tvrdohlavou ženu. Mou velkou láskou jsou hry se zpěvy a muzikály, takže herci našeho souboru se musí mockrát na jevišti poprat i se zpěvem.

Kde se scházíte a kde zkoušíte? Vlastníte tyto prostory, nebo si je pronajímáte?

Máme jednu velkou výhodu, naše členka Libuše Mužíková je zároveň provozovatelkou místního kulturního střediska, a proto nám jde v naší činnosti na ruku a nechává nás v kulturním domě zkoušet zcela zdarma. Máme zde vyhrazenou i vlastní kostymérnu a sklad kulis. Někdy si ani dostatečně neuvědomujeme, jaké starosti nám tak odpadají a míjí nás.

Jaký k Vám má vztah město? Jak vzájemně komunikujete a spolupracujete?

Další otázka, kde musím jen a jen děkovat. Starosta našeho šestitisícového města je také naším členem, v dnešní době tedy ne aktivním. Avšak o dění v souboru má stále zájem a obhajuje jeho činnost nejen v naší městské politice, ale i před širokou veřejností.

Také pořádáte krajskou přehlídku. Jak jste se k jejímu pořádání dostali? Čím je vaše přehlídka specifická, v čem je lepší než ty ostatní? Na co byste soubory a diváky nalákal?

Jak se Horažďovice dostaly k pořádání západočeských divadelních přehlídek? Myslím, že náhodou. A čím je specifická? Řekl bych tím, že mezi všemi zúčastněnými i domácími panu-

je vzácná domácká atmosféra. Všichni se již dobře známe, s mnohými udržujeme i celoroční kontakt. Prostě všichni se vždycky těšíme na druhý víkend v březnu, kdy každoročně horažďovická přehlídka probíhá a tahle radost je na každém znát. Nevěříte? Přijeďte!

Jaké máte po 160 letech existence souboru plány do budoucna?

Jak jsem již řekl, hrajeme hlavně komedie. A tento žánr chceme preferovat i do budoucna. V současné době začínáme zkoušet situační komedii Raye Cooneyho Rodina je základ státu, v šuplíku máme zmiňovanou „tylovku" a překrásnou detektivní hororovou komedii od Normana Robbinse. Samozřejmě že chceme, aby každé naše představení bylo jiné a též žánrově odlišné. Divadelní soubor má na svých představeních stále plné hlediště, a tak si ho chce i do budoucna udržet.

Děkuji za rozhovor.

Rozhovor připravila ***Simona Bezoušková***

V Bakově nad Jizerou, v okrese Mladá Boleslav, připadá na rok 2006 kulaté divadelní jubileum. Bude tomu plných 170 let souvislé divadelní činnosti v městečku, čítajícím v současnosti cca 4400 obyvatel. Již v roce 1836 se zde sešlo několik ochotníků, aby nastudovali a v roce následném uvedli Klicperovu hru Divotvorný klobouk. Divadlo se hrálo v Bakově ale již o mnoho let dříve. Nejstarší dochovaný záznam je o tom z roku 1799, kdy zde hráli hru Vlastimila Šedivého Živé hodiny. Současný soubor, Divadelní sdružení Tyl, byl založen v roce 1873. Svou činnost vyvíjí dodnes, přestože jej v době nedávné stihla pohroma podobná té, kterou máme vrytu v národní paměti v souvislosti se zlatou kapličkou nad Vltavou. Je nejen nositelem kultury v místě svého působení, ale zajíždí se svými inscenacemi do blízkého i vzdálenějšího okolí.

Setkal jsem se po letech s „Bakováky" právě na jedné z takových štací, a sice v obci Klášter Hradiště, kde dávali frašku Maurice Hennequina Prolhaná Ketty. V sálku přiléhajícímu k místnímu pensionu, pro divadlo spoře vybaveném, leč zaplněném diváky, jsme zhlédli velice zdařilou inscenaci v režii Magdy Melicharové. Režisérka a herci ctili žánr hry, nevymýšleli žádné schválnosti, jednali s potřebnou mírou nadsázky v autorem daných situacích a připravili tak divákům příjemný divadelní zážitek.

Po představení jsme se mezi bouráním a stěhováním scény domluvili s paní režisérkou Mgr. Magdou Melicharovou a starostkou souboru paní MUDr. Vlastou Bobkovou, že se už nějakých dvacet let známe z někdejší Lidové konzervatoře SKKS Praha, na které absolvovaly kurz autorského divadla. Nezůstalo jen při tom, obě dámy souhlasily s tím, abych jim položil několik otázek, vážících se k existenci a činnosti bakovského divadelního souboru.

Vím, že jste v Bakově v letech 1978 – 1979 přebudovali a zmodernizovali divadelní prostory v budově radnice. Pamatuji si ze svých návštěv Bakova, že zrenovované divadlo bylo chloubou souboru, a to právem, neboť se o ně musel zasloužit. Vzpomínám na příjemný divadelní sál, ale také na jeho účelné zázemí pro soubor i pro návštěvníky vašeho kulturního stánku – „kapličky nad Jizerou". A pak se ke mně dostala zpráva, že Divadlo na radnici zachvátil požár, že jste o to pěkné zázemí pro divadlo přišli. Kdy se to přesně stalo? Co bylo příčinou požáru? Jaké byly škody, zbylo vůbec něco z budovy a jejího divadelního vybavení?

Oficiálně se nepodařilo zjistit přesnou příčinu požáru, ale jisto bylo, že se rozšířil od hořících umělohmotných přepravek umístěných za samoobsluhou, která sídlí v přízemí budovy radnice. Požár zachvátil krovy střechy, rozšířil se na půdu a poté se vzňala střecha.

Stalo se to v noci 24.3.1990. Davy lidí stály na náměstí, muži z našeho souboru pomáhali hasit, my jsme se slzami v očích stály a sledovaly plameny, které vyšlehovaly ze střechy naší radnice. Použil jste příměr „kapička nad Jizerou", ale věřte, že v té chvíli jsme věděli, jak bylo těm, co bezmocně koukali na požár té zlaté kapličky nad Vltavou. Bylo to něco příšerného. Jeviště, divadelní sál, půdní prostory i střecha budovy podlehly požáru. Hned druhý den jsme se navzájem svolali a začali za pomoci hasičů uklízet následky. Jeviště bylo zcela bez střechy, stropy na sále zničeny, zbytky ohořelých divadelních scénářů se válely až na cca půl kilometru vzdáleném malobělském mostě. No, oklepeme se ještě teď a oblíbené rčení „raději vyhořet, než se stěhovat", už nepoužíváme.

Jak se s tím neštěstím vyrovnal soubor? Přerušil činnost nebo nalezl náhradní řešení a pokračoval ve své práci?

Soubor měl v podstatě znemožněnou divadelní činnost na tři roky, ale výbor spolku se pravidelně scházel, organizoval brigádnickou pomoc při přestavbě požárem poničeného objektu.

Dnes se znovu v divadle v Radnici hraje. Kdo se o to zasadil?

Samozřejmě Město Bakov, neboť mělo na rekonstrukci budovy eminentní zájem. Radnice je totiž víceúčelovým zařízením, konají se zde i plesy, zasedání apod. A chuť hrát divadlo bakovské ochotníky, jak si i nadále říkáme, neopustila, takže se po těch třech letech dal zase soubor rychle dohromady. Tady patří dík především našim předchůdcům manželům Brodským, Klokanovým, Antošovým, Pěnkavovým a dalším, jejichž víra v obnovu ochotnického divadla byla neochvějná.

Co obnášelo v nákladech znovuobnovení divadla a kdo je nesl?

Náklady na obnovu byly vysoké, převážnou část (okolo milionu korun) uhradila pojišťovna, zbytek městský úřad, který je majitelem budovy. Na rekonstrukci divadelního zařízení byl využit i výtěžek ze sbírky na obnovu Radnice.

Jak se na obnově divadla podílel váš soubor?

Tehdy jsme ještě fungovali jako Divadelní odbor Tyl Osvětové besedy v Bakově. Členové souboru odpracovali při rekonstrukci nespočet hodin, zvláště při úklidových pracích po řemeslnících. Výbor spolku pomáhal organizovat stavební práce

a rekonstrukci divadelního zařízení. Členové souboru zorganizovali spolu s městským úřadem sbírku ve prospěch obnovy budovy Radnice. Sbírka vynesla přes 40 tisíc Kč. Peníze dávali nejen divadelníci, ale také jednotliví občané města, i důchodci. Divadelní sál byl znovu otevřen 26. března 1993 slavnostním večerem. První inscenací v znovuotevřeném divadle byl Podskalák s písničkami Karla Hašlera, jehož premiéra v režii Luboše Brodského byla 25. 12. 1994 a dočkala se jen v Bakově 8 vyprodaných představení a dalších 6 repríz na zájezdech. Divadlo v Bakově zase žilo.

Pamatuji se, že v Bakově býval při souboru Tyl i dětský divadelní soubor, který se dokonce zúčastnil v letech 1984 a 1986 národní přehlídky - Kaplického divadelního léta. Pracuje v Bakově ještě jiný divadelní kolektiv, třeba dětský?

Ano, tehdy tento dětský soubor vedl Karel Klokan, poté Václav Pěnkava a Magda Melicharová. Však právě dnešní ženské „herecké hvězdy" vyrostly v tomto souboru. Patří k nim Dana Janečková, Magda Fantová, Vlasta Šléglová, ostatně, dnes jste je viděli na jevišti. Ale jsou mezi nimi i další. Jen ti hoši se nám nějak rozutekli do světa. Právě Magda Fantová spolu s Vlastou Šléglovou vedli několik let dětský divadelní kroužek. Jeho činnost však bohužel nedávno skončila. Důvody byly prosté: časově náročné zaměstnání obou členek, z dětí se stali studenti a nováčci už o vlastní divadelní činnost neměli takový zájem.

MUDr. Vlasta Bobková, starostka bakovského souboru. Soukromé foto.

Mgr. Magda Melicharová, režisérka bakovského souboru. Soukromé foto.

V roce 1999 jste pořádali v Bakově okresní přehlídku dětských divadelních souborů. Byla to ojedinělá akce, nebo se u vás konaly i jiné?

Pokud vím, tak tato okresní přehlídka se konala v Bakově celkem dvakrát a organizoval ji Dům dětí a mládeže. My jsme snad spolu seděli jednou v porotě, ne?

Ale my teď organizujeme pravidelně na podzim takový divadelní minifestival s názvem Divadelní víkend. Vloni proběhl už třetí ročník, dvakrát se tento festival konal pod záštitou Krajského úřadu Středočeského kraje a samozřejmě za vydatné podpory našeho města. Bakovskému publiku se o tomto víkendu představují amatérské soubory buď z našeho regionu s něčím novým, nebo soubory, které ještě u nás nehrály. Probíhá i divadelní seminář, ve kterém se mohou divadelně vzdělávat nejenom naši členové, ale i kolegové z jiných středočeských souborů. Probíhá to vždycky v takřka rodinném duchu a moc si to užijeme. Letos v říjnu už bude čtvrtý ročník, přijeďte se podívat.

Kolik má Divadelní sdružení Tyl v současné době členů a jaké je jeho složení?

Naše sdružení má v současné době asi 60 členů, herecky aktivních je asi 20. Ostatní jsou nápomocni v ekonomické či technické sféře, nebo i jinak pomáhají a propagují naši divadelní činnost. Vedle divadelních představení se totiž u nás také konají posezení v Divadelním klubu, poskytujeme zázemí i různým sportovním a kulturním akcím ve městě.

Mnoho souborů, pracujících v podobných podmínkách jako váš, má obvykle problém s tím, že se po odchodu letitého režiséra ocitají v situaci, že jim chybí poučená osoba, která by se mohla ujmout režie. Jak je tomu u vás?

Ano, máte pravdu. „Kdo na režisérské místo?", to bývá častá otázka vedle té „Co budeme hrát?" My jsme teď našli výbornou režisérku v osobě Magdy Melicharové. Pravda, ona se vždycky zdráhá a tvrdí, že za nás trpí víc, než kdyby byla sama na scéně. Ale řeholi režie už okusil i Míla Masopust, známý dokumentarista Martin Štoll, který je také naším členem, Dana Janečková i další a já doufám, že se ti noví režiséři ještě vykrystalizují. Samozřejmě bychom je podporovali pro zvládnutí této náročné úlohy i ve vzdělávání.

Divadelní sdružení Tyl Bakov nad Jizerou / Maurice Hennequin: Prolhaná Ketty. Vlevo Míla Masopust v roli Jimmyho Scotta a Filip Novák jako William Harrison. Foto: Milan Strotzer.

Prolhaná Ketty napovídá, že se věnujete repertoáru, který má za úkol především pobavit publikum. Kudy se ubírala vaše dramaturgická volba v posledních letech?

Ano, je tomu tak. Rádi uvádíme především komedie. Vypovídají o tom i předchozí tituly - Tarabussi - Scarnici: Otcové se rodí ve skříních (1996, režie M. Melicharová), Brabec – Renčín – Čiháková: Nejkrásnější válka (1997, režie L. Brodský), Feydeau: Ten, kdo utře nos (1999, režie M. Melicharová), Nestroy: Zlý duch Lumpacivagabundus (2000, režie L. Brodský), Patrick: Rajčatům se letos nedaří (2001, režie M. Masopust), Goldoni: Poprask na laguně (2002, režie M. Melicharová) a v neposlední řadě komedie Alana Ayckbourna Kdes byl/a/

v noci? (2003, režie M. Štoll).

Souzní to konec konců s mottem naší poslední hry Prolhaná Ketty, v němž se praví: „Smích je to nejcennější, zvláště v dnešní době, kdy všechno ostatní dávno podražilo".

Bakov není velký. Jakou máte doma návštěvnost? Kolikrát lze doma reprízovat?

To víte, když je premiéra, tak v sále zasednou naše rodiny, přátelé a kolegové z práce. Je nabito, příjemná atmosféra, každý čeká na toho svého na jevišti. Při minulé premiéře jsme pomalu soutěžili o to, kdo z herců má větší „klaku" v hledišti. Zároveň premiéra bývá i poděkováním našim blízkým za toleranci a podporu našemu hereckému snažení. Pak ještě bývají slušně navštívené další dvě domácí reprízy, zvláště, když se rozkřikne, že je čemu se smát.

Kde máte ještě své další štace?

Pravidelně vystupujeme ještě v Mnichově Hradišti, zde

V Prolhané Ketty bakovského souboru si v režii Magdy Melicharové zahrály někdejší členky dětského souboru Vlasta Šléglová (uprostřed v roli Maggie Scottové) a Magda Fantová (vpravo jako Ketty Harrisonová). Vlevo od nich je Ivana Kavanová coby služebná Zoé. Foto: Milan Strotzer.

na Klášteře, hráli jsme několikrát i v Bělé pod Bezdězem, Bezně, v kulturním zařízení Svět v Mladé Boleslavi, Dobrovici, hrávali jsme i v Čisté, Přepeřích…

Pěkná návštěva v Klášteře Hradišti vypovídá o tom, že tu máte dobré renomé. Jsou návštěvy stejně dobré i v dalších místech, kde hostujete?

To víte, jak kdy a jak kde. I v Mnichově Hradišti, kde nás dobře znají, to bývá slušné. Jednou jsme však hráli i ve Frýdlantě, kde bylo snad dvacet lidí včetně domácího divadelního souboru, prostě skoro „přesilovka" pro nás. Ale nám nevadí, že je někde stěží půlka sálu. Důležité pro nás je, jestli se lidé baví a zaujalo je to. Bohužel, v Bakově několikrát vystupovali i renomovaní profesionální herci a návštěvnost byla malá. Přijde ten, kdo chce a kdo má divadlo rád, a takových diváků si v době telenovel, Vyvolených a thrillerů vážíme nejvíc.

Zúčastnili jste se po listopadu 1989, řekněme od roku 1991, kdy se podmínky existence amatérských divadelních souborů citelně změnily, nějaké divadelní přehlídky, např. Wintrova Rakovníka či Klicperových divadelních dnů v Sadské?

Ano, byli jsme dvakrát na Wintrově Rakovníku, a to s inscenací Rajčatům se letos nedaří a s Popraskem na laguně. Pravda, moc ovací jsme od poroty nesklidili, ale myslím, že jsme se nedali odradit a snažíme se dál. Letos jsme opět v nominaci pro tento festival, však proto jste také vy dnes tady, takže uvidíme. Byli jsme také dvakrát na Bechyňském perlení, letos jedem s „Ketty" znovu a už se moc těšíme. Je to pro nás i společný zájezd a setkání se stejně „praštěnými lidmi".

Hráli jsme i na místních festivalech v Prachaticích a Libochovicích, odkud jsme si přivezli i nějaké ceny (Ten, kdo utře nos). To nás potěšilo. Ale musím dodat, že naším cílem nejsou hlavní ceny z amatérských divadelních soutěží. Chceme hrát pro spokojenost a pobavení našich diváků a taky je prima, když to baví i nás.

Váš soubor dnes existuje na bázi občanského sdružení. Jaké to má pro něj výhody, respektive nevýhody?

Hlavní výhodou je, že po zániku Osvětové besedy, pod jejíž hlavičkou jsme existovali, vůbec fungujeme a dále hrajeme. Organizujeme si svoji práci sami a co si uvaříme, to si i taky sníme. Nevýhodu, ale asi jakousi obecně platnou a nutnou, já hlavně vidím v účtování, papírování, dokladování, evidování, inventurách, schůzích a podobně. Někdy nám to otravuje život, zvláště když totéž narůstá v našem pracovním životě. Ale s tím už asi nic neuděláme. V zájmu našeho milovaného „trdlování" na bakovském jevišti to prostě musíme vydržet.

Jak je nakloněno souboru město Bakov nad Jizerou? Podporuje vás? Pokud ano, jak?

Bez jakéhokoliv pochlebování a poklonkování právě Městu Bakov vděčíme za to, že můžeme provozovat svoji činnost. Radnici, tedy tu naši Kapličku nad Jizerou máme od města v nájmu. Na základě každoroční žádosti a plánu činnosti dostáváme od města finanční podporu na zaplacení plynu, vody, elektřiny, na údržbu divadelní techniky, svoz odpadu a v neposlední řadě i příspěvek na naši činnost.

Samozřejmě, musíme se snažit hospodařit, abychom vše finančně zabezpečili. Vyjde- li něco ke konci roku na nákup nové techniky, či jiného vybavení Radnice, může být město jedině rádo, protože veškeré movité zařízení budovy je jeho majetkem. A to zůstane tak, i kdyby naše sdružení zaniklo.

Chystáte se oslavit 170 let souvislé divadelní činnosti v Bakově n. Jiz.? Pokud ano, co připravujete?

Já vás musím trochu poopravit. První ochotnické uskupení se v Bakově zrodilo opravdu v roce 1836. Ale vpravdě souvislá divadelní činnost se v Bakově datuje až od roku 1873, kdy vznikl Ochotnický spolek Tyl, za jehož přímého pokračovatele se, po Divadelním odboru Tyl OB, považujeme i my. Samozřejmě si vámi vzpomínané výročí letos připomeneme i na Valné hromadě, která se bude konat letos v dubnu a oslavíme to po ní pořádnou tancovačkou. A budeme tomuto jubileu věnovat i letošní Divadelní víkend.

Takže pro vás podstatná oslava výročí divadla v Bakově byla již před dvěma lety?

Ano, 130 let trvání našeho spolku jsme už oslavili v roce 2003. Byla k té příležitosti instalována velká divadelní výstava, jubilejní posezení s našimi ochotnickými nestory a také založena tradice divadelních víkendů. Na svou historii jsme velmi pyšní. Vždyť je to v mnoha případech i historie našich vlastních rodin.

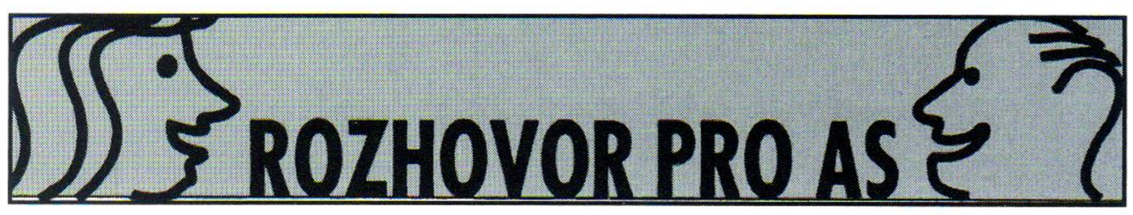
Určitě máte nějaké nesplněné divadelní přání. Co byste si přáli ve vaší „kapličce nad Jizerou" uskutečnit či zažít?

Jestli mohu mluvit za sebe, přála bych si, aby se bakovská scéna stala jakousi „Mekkou" amatérských divadelníků celé naší oblasti. Aby se právě do Bakova chodilo a jezdilo na dobrá amatérská představení nejen naše, ale i našich přátel z Mnichova Hradiště, České Lípy, Neratovic, Dobrovice, Mladé Boleslavi i odjinud.

Ale hlavně, mám takový sen, až tu za nějakých sto let nebudu a budu si, jako „dušička", sem tam poletovat nad bakovským náměstím, abych si na nějakém digitálním billboardu mohla přečíst: Dnes premiéra divadelního představení toho a toho, hrají členové Divadelního sdružení Tyl Bakov.

Přeji vám, aby se vaše pozemská i transcendentální přání splnila, aby bylo divadlo v Bakově věčně živé. Děkuji vám za rozhovor.

Rozhovor připravil ***Milan Strotzer***

DIVADELNÍ HISTORIK Z JAROMĚŘE

K OSMDESÁTINÁM PROFESORA FRANTIŠKA ČERNÉHO

Možná ten název vypadá poněkud nezvykle. Ale mám-li psát o vztazích profesora Františka Černého k amatérskému divadlu, pak nemohu začít jinde než v Jaroměři, severovýchodočeském městě na soutoku řek Úpy a Metuje, které bývalo v 19. století jedním z obchodních a průmyslových středisek této části Čech. A tím také přirozeně, jak to právě v Čechách bývalo zvykem, i místem živého a čilého divadelního ruchu; samozřejmě i ochotnického. Nemíním psát o tradici ochotnického divadla v Jaroměři, která je dlouhá a bohatá. Jde mně o něco zcela jiného. V roce 2004 vyšla Františku Černému knížka, která se jmenuje *Divadelní život v Jaroměři v letech 1819-1918: čtení o tom, co dávalo divadlo občanům středně velkých českých měst.* Ten pojem *divadelní život* má svou, řekněme to tak, i „odbornou" hodnotu. Znamená totiž něco víc než divadlo. Je to výraz pro veškeré dění, které se odehrává v souvislosti se vznikem, rozvojem a působením divadla a patří do něj nejenom představení, která se hrála, ale i činnost všech, kteří se nějak podíleli na tom, že divadlo, v tomto případě v Jaroměři, existovalo a podílelo se na kulturním a společenském životě tohoto města v té které době.

Myslím si, že podoba té knihy přesně vyjadřuje vztah Františka Černého k amatérskému divadlu. Je pro něho naprosto organickou součástí nejen divadelní kultury, ale právě i kulturního a společenského života určité komunity – v rámci celé jeho práce historika divadla je to potom komunita nejen jaroměřská, ale i národní. To slovo organický znamená, že amatérské divadlo je pro Františka Černého stejně důležitá, stejně podstatná složka divadelního života jako divadlo profesionální. Tohle vědomí spolutvořilo a spolutvoří i zázemí divadelního historika Františka Černého, zázemí celé jeho rozsáhlé vědecké práce. Když jsem se před lety dozvěděl, že se rodí projekt napsání jistého souvislejšího přehledu dějin českého amatérského divadla, jenž pak vyšel pod názvem *Cesty českého amatérského divadla,* věděl jsem, že je tu, kromě důvodů jiných, pro tento pokus i ten důvod, že existuje skupina historiků „z profese", která napsala „akademické" *Dějiny českého divadla*, jichž byl profesor Černý hlavním redaktorem. V nich se zevrubně zabývala seriózně a systematicky i dějinami amatérského divadla. Předpokládal jsem, že tato skupina může být velkou oporou pro tuto práci. Jistě především autorskou; ale také lektorskou, konzultační. Přiznám se, že jsem spoléhal především na profesora Františka Černého, na jeho bohaté znalosti o českém amatérském divadle i na jeho Jaroměří „odkojený" přístup k amatérskému divadlu. Že se ve spolupráci na tomto projektu znovu projeví jeho hluboké přesvědčení o zásadní účasti amatérského divadla na vzniku a existenci českého divadelního života. Potvrdilo se to bohatě a mnohokrát. A nejenom v práci na tom dílu, jímž jsme začínali, který se snažil zachytit hlavní vývojové tendence neprofesionálního divadla. Po celou dobu práce na tom úctyhodném a pozoruhodném čtyřsvazkovém projektu *Dějiny českého amatérského divadla* patřil František Černý k lektorům a konzultantům nejvěrnějším a nejpoučenějším.

Černého kniha *Divadelní život v Jaroměři* je pro mne souhrnem, součtem i jakýmsi vyvrcholením tohoto jubilantova postoje k amatérskému divadlu. A dokonce i východiskem k tomu ne tak častému a neběžnému přístupu k divadelnímu dějepisectví. Lze se s ním jistě do určité míry vždycky setkat v nejrůznějších publikacích, jež jsou věnovány amatérskému divadlu v nějakém konkrétním místě. Neboť o tom nelze psát jinak než s bytostným ponořením do činnosti, již amatéři v tom nebo onom místě v té nebo oné době vyvíjeli a pro to nebo ono místo znamenali. Ale to je postup daný samotnou látkou. Zatímco v případě Černého jaroměřského divadelního života je to důsledek pevné a jasné odborné koncepce, celoživotního přesvědčení, v němž nechybí chápající porozumění pro snažení a konání všech amatérů, kteří se byť nejdrobnější a nepatrnou aktivitou účastnili na divadelním životě „středně velkých měst", na tom, co jejich „občanům dávalo divadlo".

Přiznám se, že mám pro tento pohled na divadelní dění čím dále větší pochopení. Myslím si totiž, že přišel čas, abychom se i takto, zespodu a ve velké šíři ukotvení v nějaké zcela konkrétně vymezené prostorové a časové dimenzi začali dívat na smysl a funkci divadla. Myslím si ostatně, že Jaroměř znamenala v tomto směru pro profesora Černého

Fotoobjektiv zachytil profesora Františka Černého 17. listopadu 2005 v Hronově na oslavách 100. výročí od prvního uvedení Jiráskovy Lucerny. Mezi jinými zde pohovořil na besedě o hře, její inscenační tradici a významu hry pro české divadlo, zúčastnil se vernisáže výstavy Lucerna 100 let a premiéry představení jubilující hry v provedení spojených ochotnických souborů z Hronova, Červeného Kostelce, Náchoda a Police nad Metují. Foto: Archiv DČAD.

a celou jeho práci nesmírně mnoho; formovala jeho pojetí „divadelního života" a s tím i jeho vztah k amatérům – nejen v Jaroměři. Jubilant je bytostný „Severovýchodočech"; i na tomto „širším" divadelním - a zase také, ne-li hlavně amatérském – poli vnímá všechny nuance „divadelního života" utvářeného krajinou i tradicí tohoto kraje a věnuje mu trvale svou poučenou pozornost.

Toto jsou ty kořeny Černého díla, které jej zcela spontánně, přirozeně a samozřejmě vedly k tomu, že začlenil amatérské divadlo jako celek ve všech jeho podobách i projevech do svého pohledu na dějiny českého divadla. Ve své knize o divadelním životě v Jaroměři o tom podal důkaz nad jiné přesvědčivý. Myslím, že odtud lze důsledně a zásadně pochopit nejsilnější i nejjemnější vazby profesora Františka Černého k amatérům: jako divadelního historika, jenž v Jaroměři prožil amatérské divadlo jako nedílnou živou součást života rodného města, tuto hodnotu uložil do svého pohledu na české divadelní dějiny a posléze se vrátil, aby svou knihou pečlivě a přesvědčivě potvrdil, že tomu tak vskutku je. *Divadelní život Jaroměře* v ní v čase, jímž ji ohraničil, vystupuje skutečně jako jednota profesionálního a amatérského divadla, které takto – jenom takto – ve své době vstupovalo do utváření života celého města. Tímto svým dílem s velkou váhou předvedl své chápání divadelního dění, do něhož patří v celém rozsahu i amatérská činnost, pro jejíž váhu i důležitost v nějaké pospolitosti měl vždycky plné uznání a nikdy ji neztratil ze zřetele.

Jan Císař

AS blahopřeje k jubileu

NAD ŠÁLKEM KÁVY

Když jsem před panem profesorem Františkem Černým poprvé vyslovila slovo „Místopis“, bylo to v polovině 90. let, téměř na počátku práce na Cestách českého amatérského divadla, podíval se na mne až trochu káravě: „To je snad trochu megalomanský nápad, nemyslíte?“ S pocitem vlastního bláznovství jsem nesměle argumentovala tím, že když jsme vyzvali divadelní soubory, aby nám posílaly zprávy a dokumenty či brožury o své historii, vyplývalo z jejich reakcí přesvědčení, že se v připravovaných dějinách najdou. A my můžeme vydat pouze něco jako „vývojové tendence“, takže je zklameme a budou nás mít za podvodníky. Ještě chvíli jsem něco povídala, možná trochu emocionálně, nejsem si po těch téměř deseti letech moc jista, ale pojednou jsem viděla, že ty před chvílí nedůvěřivé oči prozrazují něco jako pobavený zájem.

Pan profesor Černý se stal spolu s profesorem Císařem a dr. Scherlem naším nejvěrnějším a nejzasvěcenějším spolupracovníkem a lektorem. Když byly Cesty hotovy a příprava Místopisu českého amatérského divadla byla v plném proudu, předávali jsme lektorům první verzi zpracovaných stránek po písmenech. S každým pak hodnocení probíhalo jinak.

K Černým jsme byli zváni na kávu těsně po obědě a časem se z našich návštěv stal tak trochu rituál. Chodívali jsme tam s kolegou Jiřím Valentou s trochou trémy a umiňovali si, že tentokrát nesmíme pana profesora tolik zdržovat. Jenže nad šálkem kávy a s perfektně připraveným panem profesorem čas asi ubíhal nějak rychleji. „Mám jen pár poznámek,“ začínal pan profesor pokaždé. Znamenalo to, že je nejen hotova detailní korektura většinou více než stostránkového fasciklu, ale ke každé stránce byl přilepen jeden či více papírků s doplňky, které pan profesor vyhledal ve svém nejspíše bezedném poznámkovém archivu, v záznamech z časopisů, jejichž jména jsme sotva slyšeli – kromě těch odborných, celostátních všech dob totiž mezi nimi byly desítky různých krajových vlastivědných a jiných, i místních, titulů. A další „vsuvky“ našel ve svazcích své bohaté knihovny. A nešlo jen o texty, ale i o dokumenty, fotografie, obrázky, bibliografii… Ano, pan profesor nám vyprávěl, jak pro knihu o jaroměřském divadle začal sbírat materiál už ve svých patnácti letech (vydal ji před třemi lety), ale Jaroměř je jeho rodiště a jde o *jedno* místo. Jenže ve dvou svazcích místopisu bylo zaznamenáno přes šest tisíc obcí a neodvažuji se odhadnout, ke kolika z nich něco „přidal“ – bylo jich přes sto padesát, přes dvěstě, nebo ještě víc ? Už jen vědět, že k tolika místům si kdysi kdesi udělal poznámku, že o nich něco četl, a vědět jak to najít! Na to se musí asi člověk historikem narodit, ne pouze se jím stát. To není jen volba a dlouhá léta bádání, to je talent.

Skoro pokaždé jsme odcházeli až za tmy (poděkování za trpělivost laskavé paní Černé), vědomi si toho, že jsme právě zažili lekci, co to je hloubka odborných znalostí, poctivé přípravy a vztahu k divadlu...

Byly to nezapomenutelné schůzky, díky, pane profesore Černý!

Vítězslava Šrámková

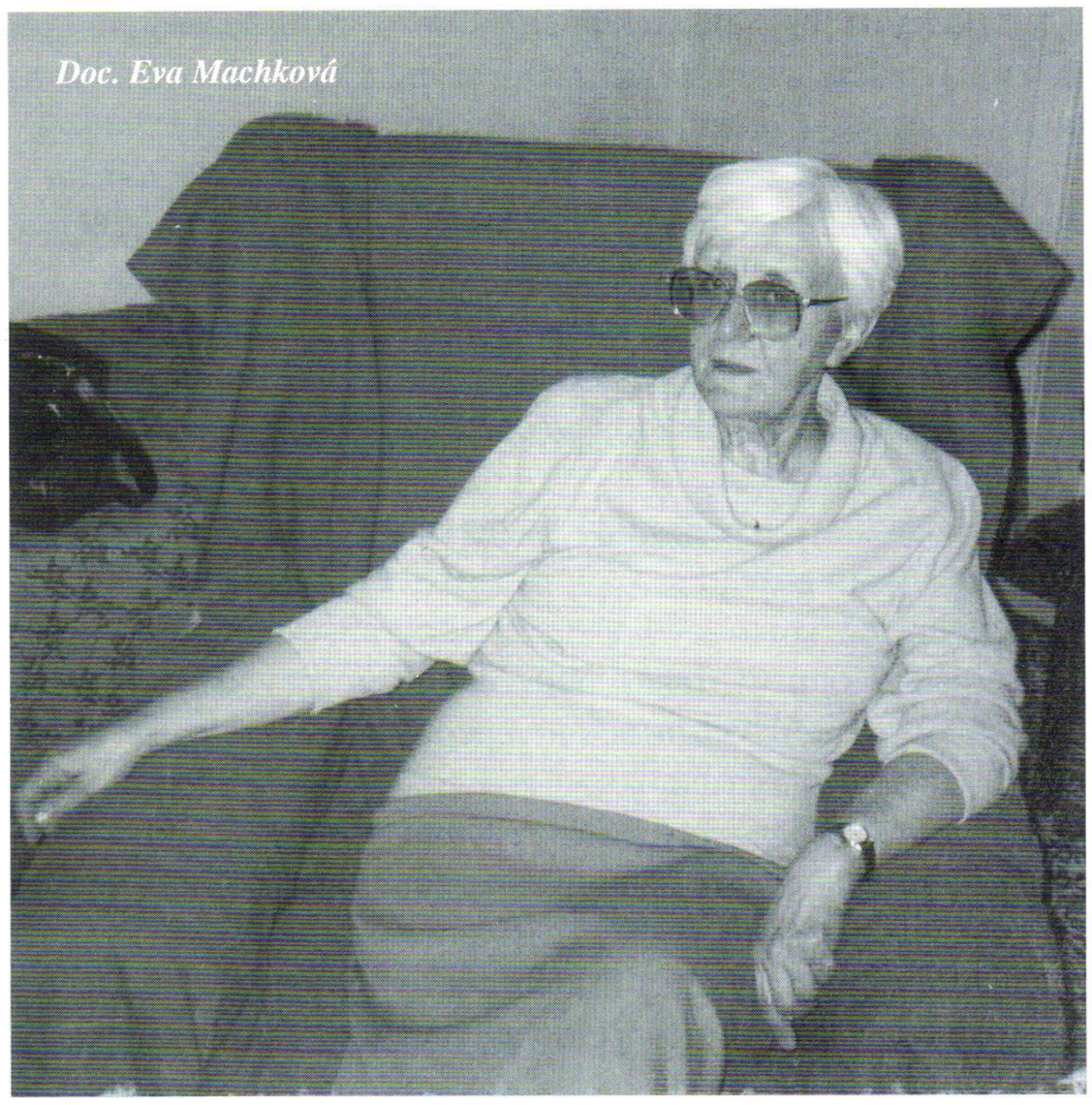
NA NÁVŠTĚVĚ U EVY MACHKOVÉ

Myslím, že paní docentku Evu Machkovou zná snad každý, kdo se pohybuje v oblasti amatérského a zejména dětského divadla. Každý, kdo se zajímá o dramatickou výchovu. Setkat se s ní můžeme na přehlídkách, seminářích, na divadelní fakultě DAMU nebo nepřímo - v četných titulech odborné literatury. Já mám to štěstí, že sedím naproti paní Machkové v útulném pokoji, na stole voní čaj, pod stolem leží černá fenka Sally (má krásné hnědé oči a na koncích tlapek bílé ponožky). Za okny je ještě bílo, ale na parapetech se pod fólií už chystají zakořenit mladé pelargonie a i na ostatních květinách je vidět, že se jim ve společnosti knih, videokazet, seminárních a diplomových prací studentů velmi dobře daří. I mně je tu příjemně.

Nejsem tu poprvé. V čase studia na DAMU jsem spolu s několika spolužačkami chodila domů k paní Machkové na konzultace. Kromě podnětů k uvažování o volbě literární předlohy se nám dostalo i dobrého vína v krásných sklenkách. „Ty jsou po mamince“, podotkla tenkrát paní Machková. Napadlo mě v tu chvíli, jaká asi byla maminka, jaká byla rodina, ve které vyrostlo děvčátko, z něhož se vyklubala osobnost pro mnohé nepostradatelná. A jaká byla malá Evička? Kde vyrůstala?

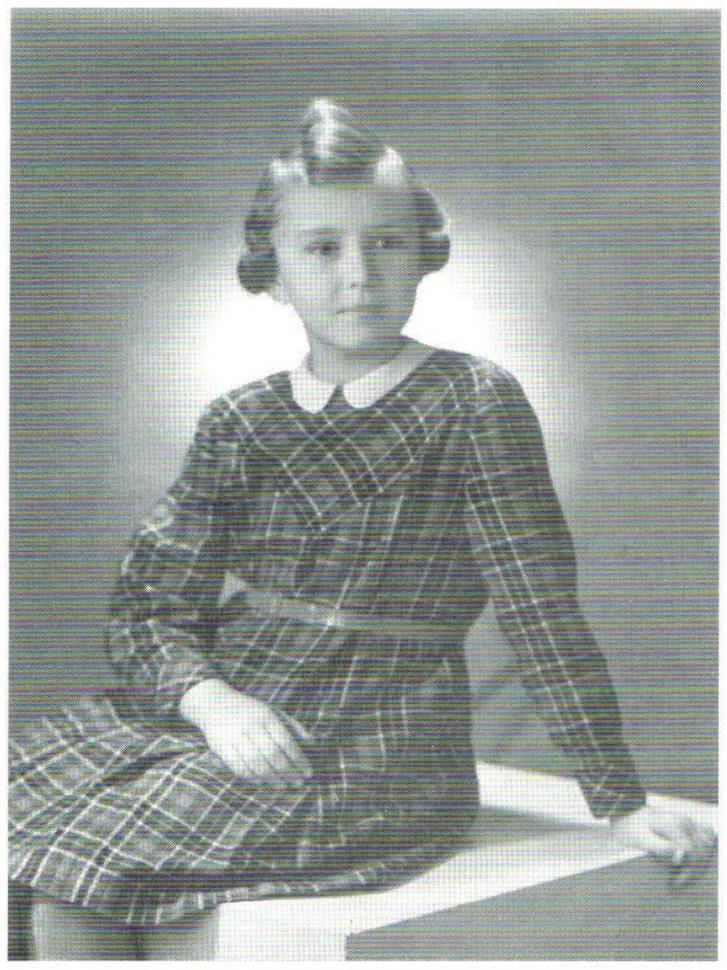
Teprve dneska mám příležitost se paní Machkové zeptat.

Ne, nejsem z Prahy, i když jsem se v Praze narodila. Mamince bylo tenkrát sedmadvacet a žili jsme v Mladé Boleslavi. Tatínek tam pracoval jako technik ve Škodovce a maminka byla úřednice v boleslavské průmyslovce. A tam se s tatínkem poznali. Tatínek pocházel z Brna, ze Židenic. Kořeny jeho rodu jsou od Slavkova - Šlapanice, Prace. Převážně rolnické rodiny.

Doc. Eva Machková

A rodina vaší maminky?

To je složitá historie. To musím začít od dědečka. Vyrostl v Bojenicích, v malé vesničce v oblasti Milevska. Je to zapadlá varta, kam dodnes nejezdí autobus. A protože měl tuberkulózu kostí, kostižer, k práci na statku se nehodil, tak ho poslali na studie do Písku. Ale tam byl přistižen, že chodí do hospody, pije pivo a kouří fajfku. Tak ho vyhodili. Poté zakotvil v Budějovicích na Jirsíkově gymnáziu a tam se potkal s prasynovci dotyčného biskupa Jirsíka a hlavně s jejich sestrou Celestýnou. Po gymnáziu šel jako chudý student pochopitelně na teologii. Do kláštera k premonstrátům. Dědeček si prý vždycky podkasal tu bílou sutanu pod kabát a běžel za Celestýnkou. A plánovali, že ona půjde dělat kuchařku. Jenže pak se stal takový malér. On prostě u těch premonstrátů kádrově neobstál. Do kláštera nastoupila služka, co byla od nich ze vsi, a ta řekla, že se jeho maminka vdávala v devátém měsíci těhotenství. A to neodpovídalo. Fakt je, že ho vyhodili, ale našli mu úřednické místo. Tam začal studovat práva, ale nakonec se oženil a Celestýnka tak přišla o post farské kuchařky. Stala se matkou tří dětí a mou babičkou. Dědeček pak pracoval jako účetní v různých blázincích, a tak se často stěhovali. Maminka se narodila v Opařanech, pak žili v Dobřanech a za války přišli do Prahy, pak bydleli v Říčanech a na důchod si moji prarodiče koupili (z dědečkova úředního platu!) vilu ve Zruči nad Sázavou, osm plus jedna s velikánskou zahradou. Nakonec, když už byl dědeček sám, vilu prodal a přestěhoval se k nám do Boleslavi. Když se tak ohlédnu zpět na dědečkovu cestu životem, zajímavé na tom je, že dědeček, kdysi adept teologie, v roce 1918 spolu s celou rodinou ostentativně vystoupil z církve. Byl to vzdor - taková byla tehdy doba. Ale když už mu bylo kolem těch pětasedmdesáti, tak sousedky mé mamince donesly, že chodí tajně do kostela.

Takže, odkud je maminka a její rodina? Jak vidíte, odpověď poněkud složitá. A já už léta kontroluji, jak jsme na tom s tím budějovickým biskupem Jirsíkem. V osmašedesátém tam měl ulici, pak o ni zase přišel, teď tam má zase sochu... ono je to opravdu jeho gymnázium, protože on ho založil za své peníze.

Na stole se objevují fotografie. Úplně malá Evička s maminkou, pak s tatínkem, to šli poprvé do ZOO. Na další fotce se děvčátko drží za ruce rodičů, jsou na výletě v Praze.

Zuzko, podívejte, v takovém sboru jsem zpívala!

Jedna postavička vedle druhé a pak hlavičky, hlavičky, hlavičky. To je tedy něco! Paní Machková, která ta hlavička je vaše?

Nevím. Netuším. To se nepozná. Tam je prostě celá dívčí měšťanka (směje se paní Machková). To bylo za války a ten kantor byl vojenský kapelník a sbormistr. Armádu musel pochopitelně opustit, takže učil češtinu a zpěv. Jmenoval se Chvalovský a učil velmi nekonvenčně, právě proto, že nebyl učitel. Navíc, on měl bradku, a to v té době bylo pro nás něco úžasného, úžasného. Pod jeho vedením v době okupace jsme my, dívky, zpívaly Smetanovy mužské sbory! Za hory slunce zapadá... jako kááámen, jako kááámen ... A oblékl nás do modrých sukní, bílých blůz, v hlavě jsme měly červené mašle - a bylo. Statečný člověk. Koncem války se nám ztratil, až později jsme se dověděli, že byl mezi partyzány. Mě například dovedl k tomu, že jsem přečetla tři čtvrtiny Jiráska. Ale potkávala jsem ho ještě, když už byl starý pán a on vždycky říkal: „Jé, Věruško," a nikdy se nezapomněl zeptat na jednu dívku ze sboru a já jsem vždycky odpovídala: „Ta se vdala do Košic a vzala si chirurga jménem Nádor." Moje informace ale neutkvěla a náš příští rozhovor probíhal zase stejně. Ale v době, kdy nás učil, byl pro nás světlem a učitelem, na které se nezapomíná. Jak to říká Vaculík v Sekyře: „...strhne žáky svou posedlostí". On nic nepředstíral, na nic si nehrál. Získával nás pro kulturu, pro umění. A navíc. V momentě, kdy do školy nepřišla holka, o které se vědělo, že je z kolaborantské rodiny, okamžitě nasadil jinou látku, okamžitě vyprávěl o Husovi, o Komenském, o všem, co bylo zakázáno.

Když jste se zmínila o Jiráskovi, napadá mě, jestli jste už v dětství byla takový vášnivý čtenář jako jste teď, a vůbec, s čím, či na co jste si ráda hrála?

Četla jsem hodně. Hodně. A maminka dbala na kvalitu mé četby. Pravda, tu a tam jsem si násilím vydobyla jedno číslo PUNTI, byla to příšernost, růžový pes, který vypadal jak prase a měl manželku Kikinu. Také růžovou. Byly to takové sešity, seriály, které četly všechny děti. Jinak jsem byla věčně mezi dětmi, běhaly jsme si venku, v zahradách kolem činžáků a i u babičky

Tři dámy oboru – zleva Miládka Mašatová, Zdena Josková a Eva Machková. Na snímku nahoře je Eva Machková v dívčích letech. Všechny fotografie k rozhovoru byly laskavě zapůjčeny jubilantkou.

byla v létě spousta vrstevníků. A pak jsme jako děti měly takový hit, když se v kinech hrála Sněhurka. Každou přestávku jsme si hrály na to, jak ona běží tím lesem. Pro každého se našla role. Jedna holka byla vždycky Sněhurka a my ostatní jsme dělali stromy, křoviny, zvířátka...

A hrála jste jako malá divadlo?

Ne, divadlo jsem nehrála, na gymnáziu jsme sice s třídním dělali Lucernu, Naše furianty a I chytrák se spálí, ale já jsem tam fungovala jako asistentka režie, inspicientka. Hodně jsem chodila do divadla, měli jsme takovou partu a chodili jsme vždycky k stání, divadlo mě zajímalo, a proto jsem také šla studovat divadelní vědu.

Ale mezi fotografiemi je také jedna vyloženě divadelní.

Po narození syna jsem nastoupila do mladoboleslavského divadla jako archivářka, později jako dramaturgyně. A ta fotka, to je vlastně důsledek Radky Svobodové.

Radky???

No, Šárka Štembergová byla obsazena do role a otěhotněla. A ta postava měla být sedmnáctiletá sestřenice - a ráčkující. Čili pro mne životní role! Byla to inscenace, kde hrál Luděk Munzar a já. A já tak nikdy nezapomenu, kolik je Radce let.

Černá Sally se právě probudila a vyžaduje pohlazení. A protože vím, že paní Machková je mámou zatoulaných pejsků, povídáme si o čtyřnohých přátelích, kteří prošli jejím životem. Nakonec se pozastavujeme u Jimmiho, kterého jsem měla tu čest poznat osobně.

Jimmi? To bylo tak. Jedna studentka se mi zmínila, že našla bílého psa, a protože studovala dvě školy, nemohla se o něho starat. Tak jsem si ho vzala. Strašně si zamiloval Karla Vostárka, protože ten DOBŘE hází. Jimmi mi jednou provedl takovou věc. Byla jsem asi půl roku po infarktu a on se mi venku ztratil. Bloudila jsem sídlištěm, volala, čekala, jestli se neobjeví. Když už jsem se rezignovaně vracela domů, ze vchodu, co bydlí Vostárkovi (neboť jsme sousedé), vyběhla dívka a volala: „Paní Machková, paní Machková, co je s vámi? Paní Vostárková má o vás velký strach!“ Ivana, chudák, si myslela, že jsem se snad někde zhroutila a pes hledá pomoc. Ale Jimmi si zašel prostě na návštěvu za Karlem!

A Sally?

Sally mám z útulku. Našli ji opraváři v šachtě výtahu, bylo jí devět měsíců. V tom útulku byla naštěstí asi jenom devět dní. Když jsem si ji přinesla, vážila tři a půl kila. Za tři neděle jsem ji zvážila - a ona měla devět!

Sally poslouchá, jako by rozuměla. Náš hovor se vrací ke knížkám, prohlížíme další fotografie. Na jedné z nich jsou zachyceny tři dámy oboru - Zdena Josková v černých brýlích, Eva Machková s kabelkou a Miládka Mašatová. Hovoří spolu - o čem asi? A moc to všem třem sluší. Vzpomínáme. Pak se ještě pokouším vyfotit Sally, ale ta při pohledu na přístroj, který blýská, zalézá pod křeslo.

Bylo to krásné dopoledne. Loučíme se vzájemným přáním dostatku sil a dobrého zdraví.

A já to přání ještě jednou opakuji a posílám rybičce Evě Machkové k jejím jarním narozeninám.

Rozhovor připravila **Zuzana Jirsová**

DIVADELNÍK POHNUTÉHO ÚDĚLU

Letošního 28. března bude mít listonoška v Ostopovicích, příměstské obci na periferii Brna, nejspíš hodně obtěžkanou pošťáckou brašnu. Toho dne, kdy se dříve světil Den učitelů, oslaví totiž své pětasedmdesátiny jeden z tamních nedávných „přistěhovalců“, brněnský rodák, dlouholetý amatérský herec, režisér, ochotnický funkcionář a vůbec muž mnoha řemesel spojených s jevištěm, kterého z bohatých kumštýřských aktivit dobře zná i mnoho čtenářů AS, nositel Zlatého odznaku J.K.Tyla (2004) František Klaška.

I když se osud s jubilantem rozhodně nemazlil, dal mu do vínku jako celoživotní lásku právě Thálii. Pověstný tylovský „had z ráje“ jej uštkl hned v klukovských letech, když jako žák 3. reálného gymnázia na Kounicově ulici v Brně s kamarády (mezi nimi s pozdějšími předními souborovými kolegy Jiřím Tomkem a Ladislavem Lakomým) nacvičili Shakespearův Sen noci svatojanské a on debutoval v kroužku athénských řemeslníků rolí Thisbe. Jako člen Malého divadla, vedeného zkušeným režisérem Františkem Palčíkem, podílel se (zatím jako osvětlovač) na inscenování Calderonovy barokní alegorie Velké divadlo světa, a to za součinnosti katolického básníka Václava Renče. K režimem nevítanému

František Klaška hovoří na Rozborovém semináři SČDO na Jiráskově Hronově v roce 2004. Foto: Ivo Mičkal.

dramatu vrátil se F. Klaška (už coby režisér) r. 1995. Po maturitě zahájil studia medicíny, ale vzápětí přišel úder z nejhorších: za spoluorganizování protistátní skupiny (brněnská televize o ní natočila dokument Když se kácí les, lítají třísky), letákové akce a nedovolené ozbrojování proměnila se vidina bílého pláště v rozsudek desetileté vazby, vzhledem k amnestiím při úmrtích „dělnických“ prezidentů naštěstí posléze ne zcela odpykaných. Léta 1951-1956 strávená v komunistických kriminálech, vězeňských ošetřovnách a hlavně v pracovních lágrech především na Jáchymovsku (i tam se „muklové“ pokoušeli povzbudit hraním divadla) mu již nikdo nevrátí – stejně jako prezenční službu u PTP, opět ulehčovanou členstvím ve vojenském souboru s možností objíždět s úspěšnými kabaretními pásmy rozličné armádní soutěže.

Pokud jde o civilní povolání, prošel F. Klaška (provázen obětavou manželkou Terezou, taktéž herečkou z libosti, kterou poznal už v Malém divadle) postupně „kariérou“ pomocného zedníka, skladníka Narpy a posléze inspektora Drobného zboží Jihlava. Důchodový čas si krátil mj. u recepčního pultu zákulisí

Městského divadla Brno (s jeho ředitelem a výborným manažerem Stanislavem Mošou se ostatně před dvaceti lety potkal v asistentské funkci při adaptaci Molièrova Lakomce), v jehož činoherním souboru si také zahrál několik epizodních figur už v novém tisíciletí (Polákova úprava Ibsenova Peera Gynta, Černínova původní novinka Libuša).

Podrobněji zrekapitulovat jubilantovy iniciativní a pestré ochotnické aktivity u celé řady moravských souborů byl by úkol nejspíše tak pro hodnotící diplomovou práci; v tomto medailonku se jich dotkneme jen obrysově a bez nároků na úplnost.

Údajně již první den po návratu z vězení jel F. Klaška se souborem Univerzitní knihovny (zde vystupovala jeho žena) a inscenací Goldoniho Čtyř hrubiánů na zájezd do Prostějova. Pak přišla plodná etapa působení v renomovaném Divadelním studiu Josefa Skřivana, kde vedle F. Palčíka (a dokonce i prof. Rudolfa Waltra) úspěšně režíroval hlavně pozdější mnohostranný kulturní pracovník Leonard Walletzký. Repertoár tu nebyl nijak plytký, takže kromě pohádek a klasiky světové (Plautus, W. Shakespeare, Molière, C. Goldoni, Stendhal, A.P. Čechov, B. Nušić, L. Leonov) i domácí (V.K. Klicpera, F. Šamberk, bratří Čapkové, F. Langer) došlo i na satiry Osvobozeného divadla, absurdity S. Mrožka, Karvašovu tragédii Antigona a ti druzí atp. Tehdy velmi proslulý soubor se pravidelně probojovával na Jiráskův Hronov, odvážel si přehršle všelijakých cen (Klaška se na nich podílel jedenácti hereckými) a hostoval v mnoha evropských zemích. Do počátku 70. let, kdy z tohoto poté zaniklého kolektivu odešel, absolvoval podle vlastní statistiky 731 představení a ztělesnil např. Malvolia, anglického krále Edwarda nebo bankovního účetního Chirina.

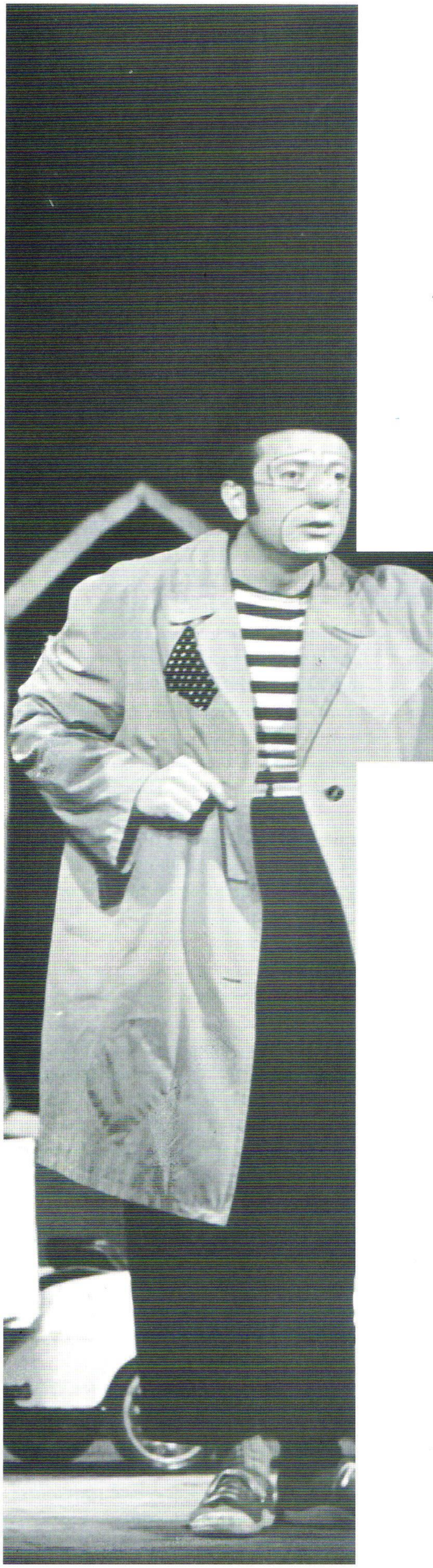
Neméně úrodné období čekalo poté F. Klašku coby herce i režiséra Dělnického divadla, usazeného v královopolském Semilasse. V sedmé a osmé dekádě uplynulého století zažívala tato ambiciózní, dnes již také zaniklá parta, své hvězdné hodiny. V největší míře to bylo zásluhou obětavého a náročného profesionálního režiséra z tehdejšího Divadla bratří Mrštíků Pavla Rímského. Jemu Klaška v pětici profilových inscenací dělal rovněž asistenta a hodně tak získal pro zdejší vlastní, teď už soustavnější a festivalovými porotami vyzdvihovanou režijní práci (Šamberkův Blázinec v prvním poschodí, Koenigsmarkovy Ostrovy zdánlivé, Goldoniho Treperendy aj.). Brněnští i hronovští pamětníci dodnes s úctou vzpomínají na Rímského pojetí humanistického dramatu Ivana Bukovčana Sníh nad limbou (1974) a z následujícího roku na poetickou hru Bulhara Jordana Radičkova Sníh se smál, až padal (s oceněným Klaškovým Isajem), na kterou si teprve poté troufly profesionální scény. V roce 1979 v Hronově nabízelo Dělnické divadlo dokonce tituly dva – Rímského nastudování Daňkovy historické tragikomedie Dva na koni, jeden na oslu (s „dekorovaným" Klaškovým žoldnéřem Svatým) a Jiráskovu Kolébku v rovněž odměněné scénografii a režii Klaškově. Jako temperamentní folklorní muzikál připravil P. Rímský brzy nato Tajovského realistickou veselohru Ženský zákon (hostování v bulharském Blagoevgradu). Neběžnými ovacemi skončil pro tehdejšího vítěze úpického festivalu JH 1982, a to právě díky Rozovského dramatizaci Tolstého Příběhu koně, kde si F. Klaška kromě člena choreograficky notně vytíženého chóru „střihl" i figuru Generála.

Po uzavření klaškovské kapitoly „Dělnické divadlo" přichází na řadu mozaika příležitostných jevištních aktivit a součinnost s dalšími moravskými amatérskými ansámbly. F. Klaška přijal nabídku ředitele profesionálního Loutkového divadla Radost Vlastimila Pešky jednak k pohotovým záskokům na jeho renovovaném brněnském působišti (Pošťácká pohádka, Dostavník do Lordsburgu), jednak na „krejírování" v principálových adaptacích ve známém, komediálně stylově vyhraněném Ořechovském divadle (Bylo nebylo aneb Jak Švédové L.P. 1645 Brno marně dobývali, Mam'zelle Nitouche-ky aneb Láska kvete v každém věku). Dojmy z jeho zahraničních cest do Skandinávie, Anglie nebo Belgie vylíčil ostatně i na stránkách AS. Stýskalo se mu ovšem po režisérském pultu, a tak k němu zasedal např. v Prostějově (Ostrovského Bouře, Otčenáškův Víkend uprostřed týdne), Břeclavi (Pirandellova Bláznovská čapka), Křenovicích (Bradfordův Černošský Pán Bůh a páni Izraelité), Novosedlech (Bukovčanovo drama Než kohout zazpívá) nebo Šlapanicích (Longenův C. k. polní maršálek).

Velké organizační úsilí několikaletého předsedy Oblastního výboru SČDO si vyžádaly Klaškovy projekty, které nebyly vázány na jediný stálý soubor ani místo konání. Po již zmíněném, dramaturgicky riskantním Velkém divadle světa pod egidou Svatoboje a pokusu „revitalizovat" generační seniorskou skupinu nad Krupicovým textem Podzim došlo na podnik svým způsobem nejkurióznější, jenž patrně vejde do příslušných análů. Úvodem předloňského 74. JH (a poté ještě v Hustopečích a Boleradicích) nabídla matadorská sešlost hereckých osobností z desítky vzdálených míst na Klaškův podnět a v jeho nejprve „korespondenční" a poté intenzivní desetidenní prezenční režii estrádně naivistickou verzi Klicperovy parodické obrozenecké „rytírny" Hadrián z Římsů.

Jubilantova soukromá evidence registruje, že až dosud v 1223 představeních odehrál bezmála stovku rolí (tu vysněnou, Holbergova venkovana Jeppeho z vršku, však mezi nimi nenajdeme) a režíroval na dvě desítky titulů. Nyní své zkušenosti příležitostně uplatňuje na hodnotících porotách, seminářích a dílnách a možná ještě „zrekrutuje" na jeviště i ostopovické sousedy. „Přes všechna osobní úskalí považuji svůj život za naplněný; právě divadlo mi v něm pomohlo udržovat rovnováhu s pohromami," vyznává se František Klaška. Se symbolickou gratulační voničkou jarního kvítí mu rádi přejeme, aby ho tento oprávněný pocit provázel ve zdraví a pohodě i nadále.

Vít Závodský

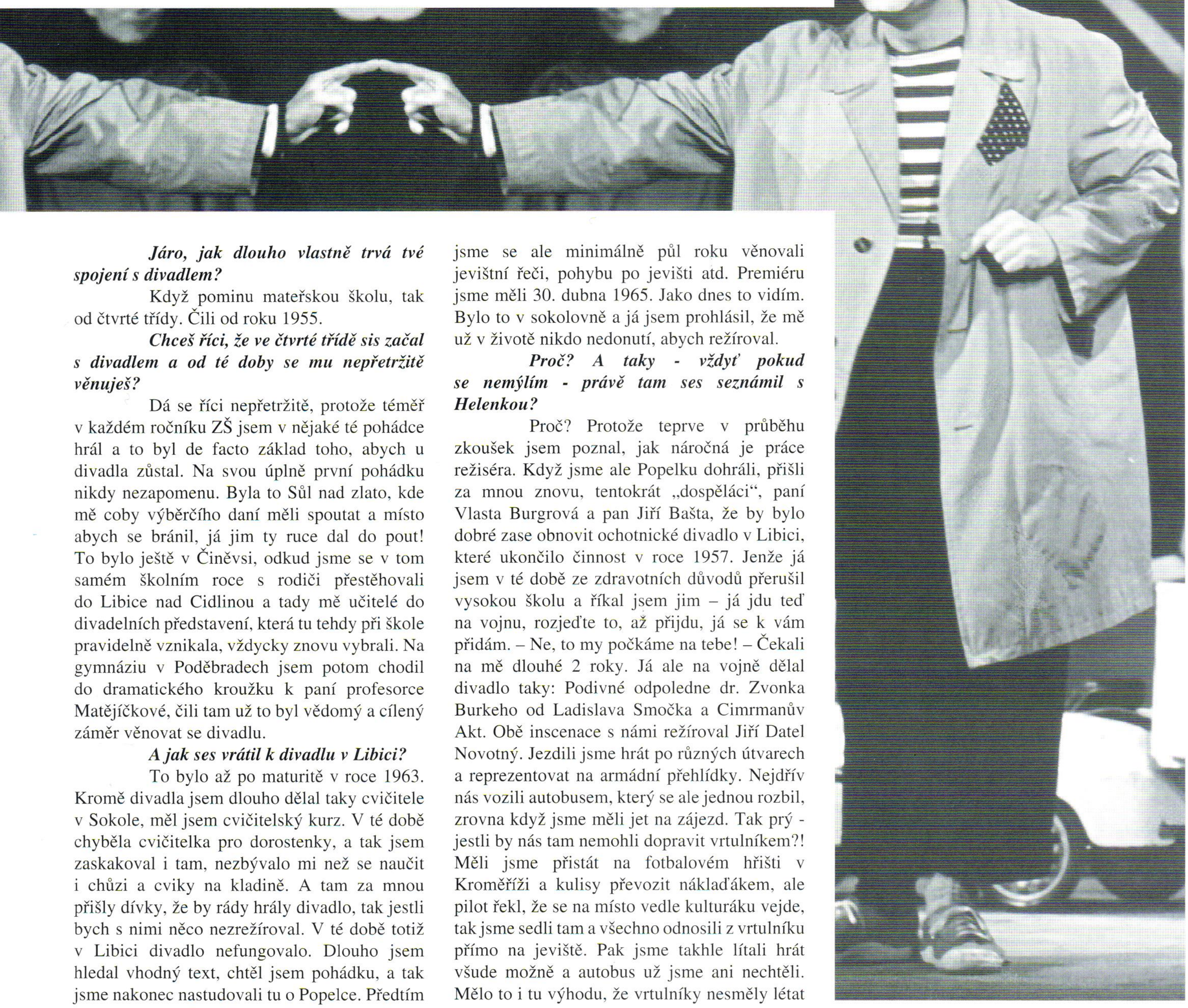

DAL JIM RUCE DO POUT

A UŽ BYL U DIVADLA!

ROZHOVOR S ČERSTVÝM ŠEDESÁTNÍKEM JAROSLAVEM VONDRUŠKOU

Usměvavého elegána Jaroslava Vondrušku znáte jako zapáleného divadelníka z Libice nad Cidlinou, jako režiséra, herce, organizátora nejrůznějších divadelních akcí, člena Odborné rady NIPOS-ARTAMA pro amatérské činoherní divadlo, můžete se s ním setkat na přehlídkách v Libici nad Cidlinou, Poděbradech, Rakovníku, ve Vysokém nad Jizerou i jinde, na představeních amatérských i profesionálních souborů po celé republice (a pokud byste měli stejnou cestu, tak dokonce i v zahraničí)… zkrátka, Jaroslav Vondruška a divadlo, to je spojení, které těžko někoho z vás, čtenářů Amatérské scény, překvapí. Co vás ale překvapit může, je zjištění, že nastal čas přinést vám rozhovor s Jardou Vondruškou starším při příležitosti jak se říká významného životního jubilea. A věřím, že vás překvapí, stejně jako mě, i mnohé z toho, co jsem se o Jardových divadelních začátcích (a nejen o nich) dozvěděla…

DS Vojan Libice n. C.
Miroslav Plešák:
Jak rozesmát princeznu.
Jaroslav Vondruška
jako Maestro Srandini.
Foto: Jaroslav Krejčí.

Járo, jak dlouho vlastně trvá tvé spojení s divadlem?

Když pominu mateřskou školu, tak od čtvrté třídy. Čili od roku 1955.

Chceš říci, že ve čtvrté třídě sis začal s divadlem a od té doby se mu nepřetržitě věnuješ?

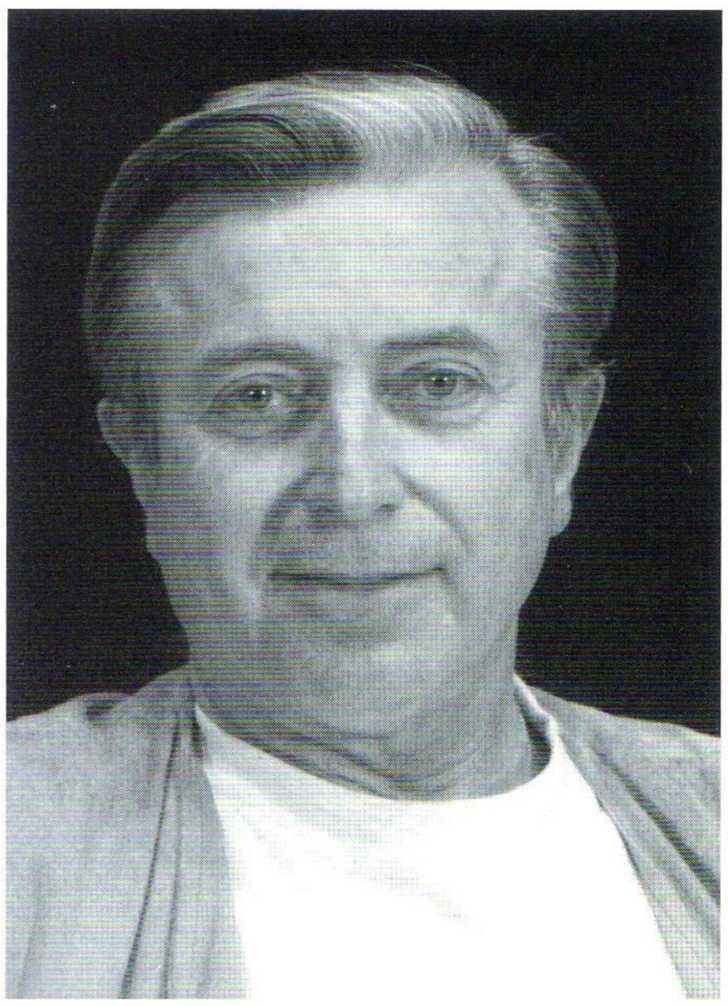
Dá se říci nepřetržitě, protože téměř v každém ročníku ZŠ jsem v nějaké té pohádce hrál a to byl de facto základ toho, abych u divadla zůstal. Na svou úplně první pohádku nikdy nezapomenu. Byla to Sůl nad zlato, kde mě coby výběrčího daní měli spoutat a místo abych se bránil, já jim ty ruce dal do pout! To bylo ještě v Činěvsi, odkud jsme se v tom samém školním roce s rodiči přestěhovali do Libice nad Cidlinou a tady mě učitelé do divadelních představení, která tu tehdy při škole pravidelně vznikala, vždycky znovu vybrali. Na gymnáziu v Poděbradech jsem potom chodil do dramatického kroužku k paní profesorce Matějíčkové, čili tam už to byl vědomý a cílený záměr věnovat se divadlu.

A jak ses vrátil k divadlu v Libici?

To bylo až po maturitě v roce 1963. Kromě divadla jsem dlouho dělal taky cvičitele v Sokole, měl jsem cvičitelský kurz. V té době chyběla cvičitelka pro dorostenky, a tak jsem zaskakoval i tam, nezbývalo mi než se naučit i chůzi a cviky na kladině. A tam za mnou přišly dívky, že by rády hrály divadlo, tak jestli bych s nimi něco nezrežíroval. V té době totiž v Libici divadlo nefungovalo. Dlouho jsem hledal vhodný text, chtěl jsem pohádku, a tak jsme nakonec nastudovali tu o Popelce. Předtím jsme se ale minimálně půl roku věnovali jevištní řeči, pohybu po jevišti atd. Premiéru jsme měli 30. dubna 1965. Jako dnes to vidím. Bylo to v sokolovně a já jsem prohlásil, že mě už v životě nikdo nedonutí, abych režíroval.

Proč? A taky - vždyť pokud se nemýlím - právě tam ses seznámil s Helenkou?

Proč? Protože teprve v průběhu zkoušek jsem poznal, jak náročná je práce režiséra. Když jsme ale Popelku dohráli, přišli za mnou znovu, tentokrát „dospěláci“, paní Vlasta Burgrová a pan Jiří Bašta, že by bylo dobré zase obnovit ochotnické divadlo v Libici, které ukončilo činnost v roce 1957. Jenže já jsem v té době ze zdravotních důvodů přerušil vysokou školu a říkal jsem jim – já jdu teď na vojnu, rozjeďte to, až přijdu, já se k vám přidám. – Ne, to my počkáme na tebe! – Čekali na mě dlouhé 2 roky. Já ale na vojně dělal divadlo taky: Podivné odpoledne dr. Zvonka Burkeho od Ladislava Smočka a Cimrmanův Akt. Obě inscenace s námi režíroval Jiří Datel Novotný. Jezdili jsme hrát po různých útvarech a reprezentovat na armádní přehlídky. Nejdřív nás vozili autobusem, který se ale jednou rozbil, zrovna když jsme měli jet na zájezd. Tak prý - jestli by nás tam nemohli dopravit vrtulníkem?! Měli jsme přistát na fotbalovém hřišti v Kroměříži a kulisy převozit náklaďákem, ale pilot řekl, že se na místo vedle kulturáku vejde, tak jsme sedli tam a všechno odnosili z vrtulníku přímo na jeviště. Pak jsme takhle lítali hrát všude možně a autobus už jsme ani nechtěli. Mělo to i tu výhodu, že vrtulníky nesměly létat

Ing. Jaroslav Vondruška na Divadelní Třebíči 2004. Foto: Ivo Mičkal.

v neděli, takže když byla přehlídka o víkendu a během neděle se odjíždělo domů, my měli den volna navíc, protože pro nás mohli přiletět až v pondělí. A ještě se vrátím k Popelce. Tam jsem se opravdu poznal se svou ženou Helenkou – Popelkou. Začali jsme spolu chodit, a jak víš, jsme manželé dosud.

A po tvém návratu z vojny jste založili současný spolek Vojan?

Vrátil jsem se koncem září 1968, někdy v říjnu nebo listopadu jsme se dali dohromady a podle toho, kolik nás bylo k dispozici, jsme vybrali hru a začali zkoušet. Byla to parafráze známé české pohádky Šípková Růženka od Jana Švestky. Během zkoušení jsme udělali zakládající schůzi spolku. Z několika návrhů jsme vybrali název Vojan a od té doby funguje v Libici ochotnické divadlo pod tímto názvem. V roce 1976 začala rekonstrukce, respektive výstavba nového kulturního domu. Měli jsme velké štěstí, protože tehdejší předseda Místního národního výboru nechal návrh a realizaci jeviště, včetně kompletního vybavení, na mně a divadelním souboru. Na jaře roku 1981 byl nový kulturní dům slavnostně otevřen. My jsme k tomu přispěli uvedením hry Pygmalion od G.B. Shawa.

Byl jsi vždycky předsedou spolku?

Ne nepřetržitě. Chtěl jsem několikrát, aby se o organizační věci staral někdo jiný a já se mohl věnovat jen režii. Ale nikdy to netrvalo dlouho a vždycky jsem se vrátil zpátky. Také jsem se snažil, aby režírovali i jiní. Ani tady to netrvalo dlouho.

Dostal ses vedle režie v té době taky ke hraní?

Tenkrát jsem režíroval i hrál. Podle toho to vypadalo! Já totiž strašně rád hraju. Časem se nám podařilo navázat dobrou spolupráci s Honzou Schmidtem, režisérem a dramaturgem kolínského divadla. Sháněl jsem někoho, kdo by občas přišel, podíval se na zkoušku, řekl, co děláme špatně, poradil atd. A on to dělal moc rád a nám moc pomohl. Postupem času jsme se stali přáteli a setkávali se i mimo zkoušky a divadelní představení až do roku 1997, kdy odešel do divadelního nebe.

Myslím, že tvá otevřenost novým impulzům, schopnost nechat si poradit, a vůbec schopnost neustálého sebevzdělávání je obdivuhodná a vzácná vlastnost. Nebo jsi taky prošel obdobím, kdy sis myslel, že divadlo umíš nejlíp?

Ne, to nikdy. Pro mě to byla samozřejmost získávat zkušenosti kde se dalo. Jezdil jsem často do divadel nejen profesionálních, ale i na amatérské přehlídky. Zúčastňoval jsem se různých víkendových školení, ale tenkrát šlo hlavně o dramaturgii. Nebyly tam rozbory představení, spíš šlo o přehlídky her, které by se mohly hrát. S větším (a perfektním) rozborem jsme se poprvé setkali na přehlídce v Litomyšli v dubnu 1970 od paní Čelekovské. To byl myslím jeden z důležitých impulzů k dalšímu vzdělávání. Nejen pro mě, ale pro celý soubor. V letech 1978 – 1980 jsem absolvoval Lidovou konzervatoř SKKS Praha – obor režie.

DS Vojan Libice nad Cidlinou, 1982 / G.B. Shaw: Pygmalion. Zleva Helena Vondrušková v roli Lízy Doolittlové, Alena Bártová jako Lady Eynsdorf-Hillová a Jaroslav Vondruška coby Henry Higgins. Režii měl J. Vondruška. Archivní foto MS.

Jak jste v souboru vybírali a vybíráte texty?

Začali jsme pohádkou a řekli jsme si, že budeme střídat hry pro dospělé a pro děti. To dodržujeme. Dodnes jsme nastudovali 28 inscenací. Ovšem také bylo několik her, které jsme nedodělali.

Nastala někdy ve vašem souboru vážná tvůrčí krize?

Soubor se téměř rozpadl v době kdy jsem studoval. Při zaměstnání jsem dodělával vysokou školu a to zabíralo spoustu času. Zároveň se některým lidem už ani nechtělo tolik hrát, chtěli radši dělat něco jiného. A tak když jsem ukončil v roce 1991 školu, vypadalo to se souborem nevalně. Ale pak se zase dalo pár lidí dohromady a jelo se dál. Vybrali jsme si Šamberkův Blázinec v prvním poschodí. Premiéra byla v roce 1995. V této inscenaci začala, resp. pokračovala spolupráce s Vladimírem Dědkem. Začátek byl vlastně v roce 1977, kdy jsme se dohodli, že s námi udělá komedii Bumerang. Z důvodu Vláďova úrazu byla ale tato spolupráce přerušena. Blázinec v prvním poschodí byla inscenace, kterou jsem režíroval, a navíc v ní i hrál. Když se Vláďa na jedno z prvních představení přijel podívat a říkal k němu svoje připomínky, bylo mi to jasné, ale stejně tak mi bylo jasné, že z jeviště to nedokážu vidět a ohlídat. Požádal jsem proto Vláďu, jestli by nebyl ochoten se na nás občas podívat a říct nám víc. A on okamžitě souhlasil, prohlásil, že je to dobře zadělané představení a že je na čem stavět. Takže Blázinec s námi dodělal a později jsme ho hráli i v Chorvatsku, kam Vláďa jezdil pomáhat české menšině s ochotnickým divadlem. Hráli jsme tam pak i další inscenaci, kterou s námi dělal – Dva muže v šachu - a nakonec i Oskara, kterého už jsem dělal sám. Dva muži byla Vláďova poslední spolupráce s námi. Hráli se celkem pětašedesátkrát, to byla velká radost a moc rád na to vzpomínám.

Můžeš říct, které tvé inscenace ti za celou dobu nejvíce přirostly k srdci?

Moc rád vzpomínám ještě na Bumerang, ve kterém jsem i hrál, na pohádku Jak rozesmát princeznu, na Kata a blázna... A pak taky – vždycky ta poslední věc je nejbližší a nejmilejší a podle mého subjektivního pocitu zas o kousek dál než ta předcházející. Čili to je teď Oskar .

A měl jsi naopak jako herec vysněné role, které tě minuly?

To byl určitě Fortunato z Poprasku na laguně a taky dvojrole Viktora Emanuela Champsboisy a Boutona z Feydeaova Brouka

v hlavě. Z rolí, které jsem hrál, mi nejvíce přirostly k srdci: Tichý z Podivného odpoledne Dr. Zvonka Burkeho, Melichar Mahuleno z Kata a blázna, Josef Novák z Bumerangu, Maestro Srandíny z pohádky Jak rozesmát princeznu, Josef z Blázince v prvním poschodí a samozřejmě Jacomo z Dvou mužů v šachu.

Myslím, že stejně jako pro tebe je divadlo srdeční záležitostí i pro tvou ženu Helenku, tak nepochybuji o tom, že jsi v ní měl velkou podporu. A jak se k divadlu stavěli vaši synové?

Jsem přesvědčen, že kdyby Helenka nebyla pro divadlo zapálená jako já, tak bych asi divadlo v takovém rozsahu dělat nemohl. Byla a je prvním kritikem každé mé inscenace včetně konstruktivních diskuzí nad textem, když si doma připravuji režijní knihu. A kluci? Ti byli vesměs rádi, že jsme z domu a oni mohli řádit! Mladší Kája s námi jako kluk hrál v pohádce a později ještě v Úplně zbytečných parohách. Teď už v Libici nebydlí, ale, myslím, že kdyby žil tady, u divadla by zůstal. Starší Jára je spíš na techniku. Máme v něm vynikajícího osvětlovače a zvukaře.

Mluvíš vždy moc hezky o spolupráci s panem Schmidem, s Vláďou Dědkem… Využili zas naopak jinde zkušeností tvých?

Pomáhal jsem v Sadské dodělávat pohádku Zkoušky čerta Belínka a hrál jsem ve Vrchlabí v pohádce Vyměněná princezna a v Poděbradech se spolkem Jiří v detektivce Deset malých černoušků. Pak jsem ještě narychlo zaskakoval s Chorvaty, když hráli v Čechách inscenaci Naši furianti, kterou tam režíroval Vláďa Dědek. Přijeli do Vysokého na přehlídku a já jsem se tam během týdne musel naučit za jednoho nemocného herce roli Koženého.

Musel jsi někdy kvůli divadlu něco opustit, vzdát se třeba nějakého jiného koníčka?

Jsou ještě dvě věci, kterým jsem se dřív věnoval dost intenzivně a které vyžadují hodně času a pro divadlo jsem je víceméně opustil. Je to jednak cvičení a pak kouzla – magie. Byl jsem členem Českého magického svazu. Sem tam jsem nějaké kouzlo použil v pohádce a na přehlídkách se tomu pak divili, protože to bylo docela na úrovni. Zatím jsem věci, co mám ke kouzlení, nezlikvidoval. Čekám, že třeba někdo z rodiny (myslím tím vnoučata – Vítek nebo Anička) bude mít zájem a bude se tomu chtít věnovat.

Voják Jaroslav Vondruška v roli Svatavy Outěchové v inscenaci hry L. Smočka Podivné odpoledne dr. Zvonka Burkeho z roku 1974. Soukromé foto J.V.

Je něco, co tě na amatérském divadle v současné době opravdu štve? A co ti naopak dělá největší radost?

Mrzí mě, že v řadě míst, kam bychom my nebo jiný amatérský soubor jeli rádi hrát, si neseženou na představení reference, nezajímá je pořádně, o co jde, ale soudí jen podle toho, že soubor je z malého města, a tak ho nevezmou, protože si nedovedou představit, že by tam mohlo vzniknout dobré divadlo. Ale jinde je to zase naopak, do některých míst už jezdíme hrát pravidelně a máme nasmlouvaná představení nadlouho dopředu. Všechno záleží na lidech. A co mě rozčiluje nejvíce, je závist a nevraživost některých členů případně celých souborů vůči kolegům – ochotníkům. Já se raduji i z maličkostí, z úspěchů ostatních ochotníků a nejvíce mě těší, že se v ochotnickém divadle objevuje stále více mladých lidí.

Kam myslíš, že se bude vyvíjet divadlo, nejen amatérské? Poslední dobou jsou tu přece jasně viditelné tendence potlačit tradiční interpretační divadlo, takové, kterému se právě u vás v Libici tak intenzivně a důsledně věnujete.

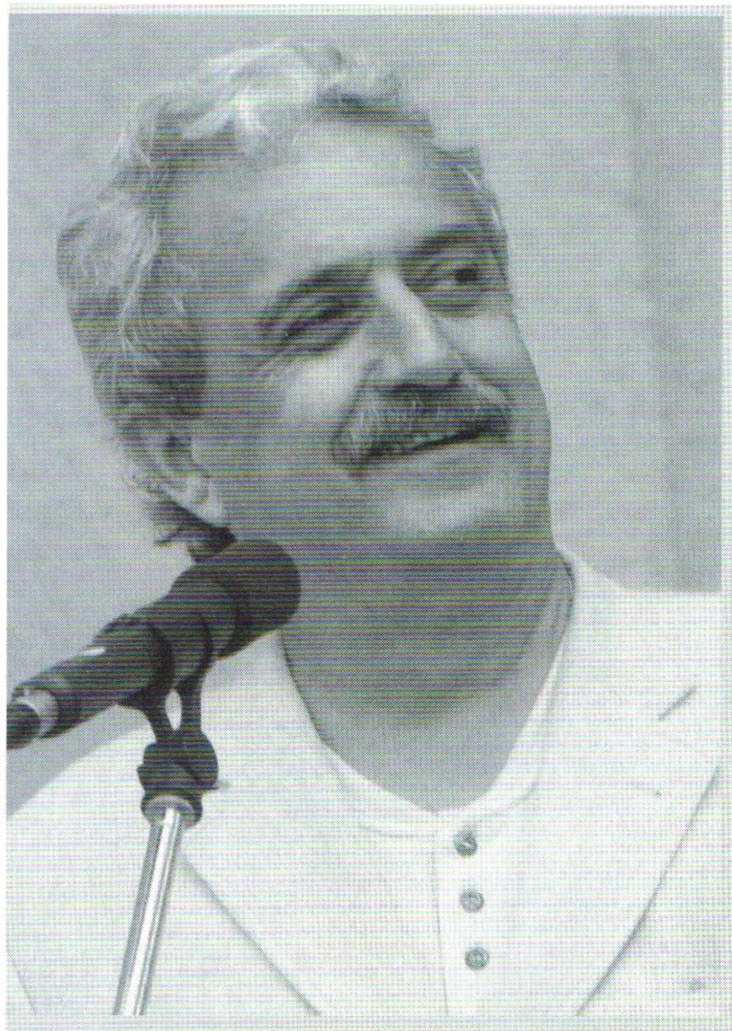
Ty tendence samozřejmě jsou, vidím je a cítím. Vždyť i na vrcholnou přehlídku Jiráskův Hronov se v poslední době dostávají spíše experimentální výboje, chybí mi tam větší pestrost. Neříkám, že tam má tradiční divadlo převládat, ale nevím, proč by měly dostávat zelenou různé pokusy jen proto, že zkoušejí něco nového, a přitom jim mnohdy chybí základ. Ale přesto věřím, že tyto tendence nemají takovou sílu, aby naprosto převládly. Tradiční interpretační divadlo podle mě pořád přitahuje většinu diváků, zase se prosadí víc a divadlo půjde dál v celé své šíři. Osobně si myslím, že divadlo nemůže a nemá jít úzkou cestou.

A na závěr - jaké máš plány do budoucna – v divadle i v osobním životě?

Já neplánuju – co přijde, to přijde! V březnu, konkrétně v sobotu 11., nás čeká premiéra Lakomce a je pravda, že zrovna hledám texty pro další inscenace. Na podzim pořádáme další Babí léto, bude to již 5. ročník přehlídky, která chce přinášet kvalitní a zajímavá ochotnická představení jak pro děti, tak pro dospělé do libického kulturního domu, a nejen pro místní diváky.

Přeji ti, milý Járo, za sebe i jménem celé redakce Zlom vaz! k premiéře a k šedesátinám hodně zdraví a elánu do dalších let, do života divadelního i soukromého.

Pavlína Morávková

25. února 2006 vzpomněli přátelé divadelníci nedožitých 63 let Pavla Dostála. AS je připomíná usměvavým portrétem Ivo Mičkala pořízeným na Jiráskově Hronově v roce 2004 a neméně usměvným textem jeho někdejšího divadelního souputníka Richarda Pogody.

JAK JSEM SE KAMARÁDIL S DOSTÁLEM

Olomoucká scéna tzv. divadel malých forem 60. let byla v poslední době podrobena soustředěnému náporu historiků, kteří vynesli z archivů na světlo hodně zapomenutých materiálů. Pánové Dostál, Pogoda, Řehák, Novotný, Kanyza (a mnoho dalších) stanuli opakovaně před mikrofony, aby se rozpomněli na slavnou éru Skumafky, DEX-klubu, Radionkabaretu, Zápalky či Studia. Dovolil bych si proto dnes malý „úhybný manévr" a při-pomenu společně prožité chvíle s Pavlem Dostálem v době, která všem těmto událostem předcházela. Teatrologové se tedy nedozví nic, co by obohatilo jejich jistě chvályhodnou činnost. Ostatní se – pevně v to doufám – pobaví.

I. S Pavlem Dostálem jsem znal od klukovských let. Bydleli jsme od sebe pouhých dvě stě metrů a viděli jsme si do oken. Mezi těmi domy byla tenkrát louka, na které se pravidelně střídaly všemi kluky milované atrakce té doby: pionýrská železnice, cirkusy, provazochodci, krotitelé, loutkáři, lunaparky nevyjímaje. Tenkrát jsem Pavlovi záviděl, že směl účinkovat v zámku hrůzy. Pištěl na návštěvníky v kostýmu čerta s vidlemi v ruce. Šlo mu to náramně. S černými kudrnami byl rarachovi dost podobný. Jeden tatínek, vylekán hysterickým záchvatem svých dítek, o strašícího čerta ony vidle přerazil a návdavkem mu ještě pořádně nafackoval. Netušil, že facky a nakládačka ve tmě budou Dostála doprovázet po celý život. Nebylo to Pavlovo první „umělecké" působení. Již jako dítko předškolního věku statoval v opeře Carmen. Byla mu svěřena role chudého synka dělnice v továrně na tabák. Snad proto už ve třinácti uměl nádherně šlukovat partyzánky, zatímco já po nich potupně zvracel.

Já (z tzv. lepší rodiny) jsem směl na lochnesku jen v doprovodu babičky, která považovala komedianty za ničemy, kteří chodí na naši zahradu krást rajčata a salát. Zatímco Pavel byl proletářské dítě – a mohl se dosyta vyřádit s dětmi komediantů; já jako vnuk majitele vily jsem byl veden k uměřenému vystupování, což mne strašlivě hnětlo. Kdykoliv se mi podařilo vytratit se z domu, pádil jsem k hasičárně, kde si Pavel hrával s jistým Radkem Vránou, což byl dle slov babičky – syčák, jakého v celém okolí nebylo rovno.

Brali mě do party, protože jsem byl zásoben americkou žvýkací gumou, kterou mi spolužáci záviděli. Pavel ne. Navrhl mi, že mé bohatství rozmnoží a o výsledek se „šábnem". Pak jsme šli ke slepé koleji místní továrničky, kde jsme žvýkačky rozklepali kladívkem na dvojnásobnou délku – a výsledek našeho podfuku jsme prodali. Tento velmi ekonomický pracovní postup nám už zůstal. Pokud jsme spolu dělali kabaret, divadlo a písničky – on byl vždy tím, kdo přišel s nápadem. Já se tak trochu „vezl", ale věděl jsem, že beze mne Pavla zase nic tak světoborného nenapadne. On to věděl také. Prostě jsme se potřebovali.

Pavel Dostál chodil o třídu výš. Škola Na hradě sídlila hned vedle kostela sv. Michala, ale měla pověst spíše ďábelskou. Každý, kdo prošel jejími třídami, byl postrachem pro ostatní a děti z jiných škol měly zakázáno se s námi kamarádit. Navštěvovali jsme ji v pohnutých dobách kultu osobnosti. Když v r. 1953 rychle po sobě zemřeli Stalin s Gottwaldem, namaloval jsem jakýsi posměšný obrázek se dvěma rakvemi, protože starší a zkušenější Pavel mi prozradil, že jim oběma „už kape na karbid". Malér to byl obrovský, protože naši tatínci byli tenkrát zapálení komunisté a věřili, že se zesnulí dobrodinci zasloužili o blaho proletariátu. V té době se běžně používala jako výchovný prostředek rákoska a seřezal nás osobně pan ředitel, vlastně tenkrát už soudruh ředitel.

Snad proto jsme zatoužili po změně a začali tajně chodit do katechismu. A tam se znovu projevila Pavlova nedůvěra k zavedeným modlám a kultům. Notně rozčilil velebníčka námitkami, že to, co není vidět, neexistuje. Ale dostalo se nám cti ministrovat. Zajímalo nás to spíše jako loutkové divadlo … a taky jsme chtěli ochutnat mešní víno. I u toho nás načapali a zase měla slovo rákoska.

Ministrovat jsem pak viděl Pavla Dostála o hodně později a musím uznat, že mu to šlo lépe. Zajímalo mě, jak se řídí kultura ve státě, kde si každý dělá, co chce. No, neměnil bych. U piána je to méně stresující.

V začínající pubertě si pamatuji Pavla, který mi za žvýkačku umožnil vstup do jedné z pečlivě vybraných kabin na sokolském koupališti. V té byl vypadlý suk, jímž bylo vidět ledacos. Já pokaždé viděl jen nahého chlapa. To mne dost frustrovalo, protože Pavel se holedbal, kolik prý už neviděl nahých holek. Dodnes mi táhne hlavou refrén písničky Lavička v jasmínu, kterou místní plavčík pouštěl pořád dokola. To se ale brzy mělo změnit.

II. Přišel rokenrol, první džíny z Tuzexu, vstup na střední školu … a taneční čaje v olomouckém Národním domě. Pavel patřil k místním seladonům. K černým kudrnatým vlasům přibyl gigolovský knírek a výjimečné pohybové kreace. Dostál bez přehánění fantasticky válel rokenrol a patřil na čajích k nejžádanějším tanečníkům. Navíc si uměl opatřit odpovídající „ohoz". Nosil plyšový kabát s kapucí, k tomu kanárkově žluté sako, elvisovské roury a „traktorky", tj. boty s tlustou gumovou podrážkou. Byl přesně tím, co komunističtí papaláši označovali slovem chuligán.

Taky mu narostl hřebínek a v Národním domě se producíroval jako páv. Já se v jeho stínu tetelil blahem a po večerech pracně opisoval písně stahované z Rádia Luxemburg. Pavel na ně zkoušel psát české texty. Šlágry jsem pak jako pianista místního orchestru vyhrával k Pavlovu řádění. Policii (tenkrát se říkalo SNB) jsme byli trnem v oku – a taky si na nás došlápli. Jednoho dne tucet největších výtržníků posbírali přímo na parketě; já se v tom svezl s nimi, protože jsem na pódiu halasně projevoval nadšení z úpadkové kapitalistické hudby. Po vzoru Little Richarda jsem občas mlátil do kláves botou a řval do toho nahlas „whisky, coca-cola, aj láv jú". Vyvezli nás na širé hanácké lány, kde jsme museli po zbytek odpoledne (za dozoru esenbáka se samopalem) okopávat řepu. Bylo to velmi ponižující, ale my jsme si v duchu říkali, že Elvis za to stojí.

Nebyli jsme žádní beránci, kdo se nás křivě podíval, ten si to u nás rozlil. Oba jsme se sice neuměli prát, ale Pavel přišel s ohromným nápadem. Pořídil si dva „bodygárdy", což byli mladí boxeři olomoucké Dukly. S těmi hromotluky v zádech mu stouplo sebevědomí. Dívky k tanci si vybíral především mezi těmi, které už byly zadány. Jejich partnery oslovoval jako „burany", pokud se pokusili něco namítat, objevili se jeho bouchači.

Že padne kosa na kámen, bylo jen otázkou času. Semlelo se to jako v klasické grotesce. Pavel si jako obyčejně vybral nejhezčí dívku v sále. Vedle sedícího mladíka v brýlích odbyl jedním slovem: „Odprejskni!" Hoch se zvedl a chytl vyzyvatele za klopy saka. Pavel hledal pohledem své nohsledy – ti nikde. Sál ztichl a čekal na Pavlovu reakci. Musel zachovat glanc, tak protivníka pozval ven, že si to tam spolu vyřídí. Vyšli na galerii a houf zvě-davců s nimi. Pavel zoufale vyhlížel své zachránce. Netušil, že sedí dole v kavárně a na svého chlebodárce zapomněli. Vsadil

vše na jedinou kartu, vyzval soka slovy: „Dej si první ránu!“ Ten si sundal brýle, pečlivě je odložil na okenní parapet. Pak udeřil.

Zbytek už byl hodně trapnou epizodou. Pavel musel na pohotovost nechat si sešít roztržené obočí; žluté sako mělo utrženu jednu klopu, druhá byla od krve. I pověst donchuána hodně utrpěla. Příští dva taneční čaje vynechal, zato se objevil dole v kavárně s černými brýlemi a tvrdil, že je to nová italská móda. I když byl zrovna třeskutý únor.

III. Dovolte mi teď posunout čas přibližně o deset let. Začala se doba normalizace. Pavel, jsa už jako pravicový element ve výpovědi, měl ještě za povinnost jako pomocná síla srovnat do řad židle na jevišti Národního domu u příležitosti slavnostního večera SČSP. A nebyl to ledasjaký večer: normalizační poskoci si tenkrát usmysleli, že oslava Velkého října se bude slavit se vší pompou a s účastí velitelů sovětské soldatesky. To hnulo žlučí několika místním občanům, a tak čekali na vhodný moment, jak některému z kolaborantů spravit fasádu.

Osud tomu chtěl, aby jako první vpochodoval do jejich náručí disident Pavel Dostál. Ve tmě průjezdu – v dobré víře, že buší do přisluhovače komunistů – ho zmydlili dokonale. Byla z toho týdenní pracovní neschopnost a hořká pachuť bezmoci nad nevypočitatelností kruté náhody.

Uznejte, že kamarádit s Pavlem Dostálem nebyla vůbec žádná nuda.

Richard Pogoda

Archivní snímek z poděkování za divadelní práci Josefu Vavřičkovi (vlevo) na prknech Jiráskova divadla v Hronově. Foto: Jiří Glück.

POVOLÁNÍ METODIK

Nevím koho napadlo, že by bylo dobré připomenout na stránkách AS 100 let od narození pana Josefa Vavřičky. Ať to byl kdo byl, byl to nápad správný a pan Vavřička se tak stává vlastně klasikem. A to klasikem poněkud netradičním, protože není oceňována pouze jeho vlastní tvůrčí činnost v amatérském divadle, ale především je asi připomínán pro svou komplexní osobnost, kterou dával do služeb amatérského divadla i na poli organizačním, koncepčním a propagátorském. Právě pro tuto šíři ho trvale obdivuji i já, a nikdy jsem se netajila tím, že byl pro mou práci nejen inspiračním zdrojem, ale přímo i vzorem. Dělal toho moc. Už jen prostý výčet by byl na samostatný článek. Ale dělal také 14 let metodika v KKS Hradec Králové. Tam jsem ho poznala i já. Byla jsem tam počátkem 60. let na stáži ze školy.

Pana Vavřičku nebylo možné přehlédnout. Hned mne zaujal ten eruptivní, gestikulující pán překypující energií a činorodostí. Byl pořád v akci, pořád na pochodu, pořád něco vymýšlel. Amatérské divadlo bylo pro něho středobodem všeho. Myslel na ně víc než sám na sebe. Nevím, jak to všechno stíhal. Nikdy se vlastně nepřestěhoval z Hronova a ještě byl v neustálém úzkém vztahu s amatérským terénem, který znal a rozuměl mu. Nohama pevně v tradici a s hlavou v oblacích vymýšlel své smělé plány. A ani nevadilo, že to pak cestou sem tam zaškobrtlo, však ono se to nakonec vždycky dořešilo. Pan Vavřička byl člověk dominantní, ale přesvědčoval především svou zaujatostí, které šlo jen těžko odolat. To nadšení bylo jednou z důležitých složek jeho charismatické osobnosti. Ale uměl i naslouchat. Přesvědčila jsem se o tom na jednání jeho poradních sborů. Poslouchal pokorně, protože věděl, co to je amatérské divadlo a za celý život se od té základny neodtrhl. Jen myslel dopředu, byl ve svých názorech poučený a moderní. Uměl lidi nejenom získat, ale uměl si je i vybírat. Do amatérského divadla přivedl i řadu výborných profesionálních spolupracovníků. Dokonce i toho Císaře, o němž jsem si původně myslela, že jsem ho pro Východočechy získala já. Teprve později jsem zjistila, že na počátku šedesátých let už přednášel ve Vavřičkových dlouhodobých vzdělávacích kursech. Osnovy těch kursů by mohly klidně sloužit jako základ pro Lidovou konzervatoř Východočeského kraje, kterou jsem začínala v roce 1975 budovat. Samozřejmě, byl to tehdy už v dobách Vavřičkových určitý trend, ale pan Vavřička jej modifikoval, domýšlel a prosazoval. Ostatně, myslím si, že dodnes neexistuje nějaký jiný lepší systém, než byly ony dlouhodobé vzdělávací kursy; ať už u nás v kraji ty Vavřičkovy nebo později koncepce konzervatoří. Ale doba se proměnila a kdo ví, co by vymyslel tvořivý pan Vavřička dnes. Rozhodně by mě to zajímalo. Skoro se mně po tom stýská, že už na mne nikdo nadšeně, se svéráznou dikcí a naprosto přesvědčivě nechrlí nápad za nápadem. Později jsem se potkávali jen občas. Pohlížel na mne s jistým pobavením a nadhledem svých zkušeností a svého věku, ale vždycky s určitou vážností. Metodický kmet na odpočinku v Hronově. Ale jinak to bylo stejné: „To ti bylo ohromné... Představ si že... Myslím si... Viděl jsem... Četl jsem... Nemělo by se…?“ Když jsem ho před lety prosila o nějaké životopisné údaje k jeho 85. narozeninám pro článek do Hromady, zakončil svůj dopis s půvabem sobě vlastním: „Už jsem to vypsal, zpotil jsem dvě trička, zdraví tě Josef Vavřička.“

Pan Vavřička byl člověk, který funkci divadelního metodika povýšil z funkce úřednické do oblasti náročného a potřebného povolání. Možná, kdyby bylo více takových Vavřičků, že bychom toto téměř už zaniklé povolání sloužící ku prospěchu amatérského divadla potřebovali i dnes.

Pane Vavřičko, mnohé jsem se od vás naučila a vlastně jsem vám to nikdy neřekla. Takže alespoň teď. Díky, klasiku!

Mirka Císařová

TŘIKRÁT O JOSEFU VAVŘIČKOVI

Od narození hronovského divadelníka uplyne v dubnu 100 let

Za krásného nedělního odpoledne, jakých je na jaře mnoho, mohli jste potkat na kopci nad Hronovem, kterému místní říkají „Na farách“, čilým krokem pospíchající mužskou postavu, známého hronovského divadelníka Josefa Vavřičku. Chodíval tady pravidelně až do svého pozdního věku. Už podle toho jste mohli poznat dlouholetého člena Tělovýchovné obce sokolské, kde vedle tělesného cvičení se také jako „vzdělavatel“ staral i o ducha a vědění Sokolů. Tak se dostal ke knihám a četba se stala jeho zálibou. Proto, když přišel do divadelního souboru v Jiráskově divadle v Hronově jako režisér, byl na tuto činnost literárně připraven. Četl rád F.X. Šaldu a často z jeho kritik a názorů citoval.

Přinesl do hronovského souboru jiný styl práce. Více než jiní zkoušel, snažil se herce přivést k pochopení a pak i k podrobnému provedení role. Spolupracoval s dobrými výtvarníky a schopnými hudebníky. Zkrátka, začal dělat moderní, soudobé divadlo. Často jezdíval do Prahy, kde se vždy zašel podívat na dobré divadlo, ne ovšem proto, aby představení „okopíroval“, jak to dělali někteří režiséři před ním, ale aby se poučil a nějaký dobrý text zkusil i v Hronově. Chvíli nám všem v divadle trvalo, než jsme pochopili, přijali a smířili se s jeho stylem režie. Úmyslně nás provokoval, nutil k nekonečnému opakování výstupů, měnil své požadavky, až jsme již nevěděli, co vlastně po nás chce, a končilo to tím, že herečky s pláčem nebo třísknutím jevištních dveří utíkaly domů, zatímco chlapi na režiséra řvali a vyhrožovali mu. Věděl, co dělá! Pozítří se všichni zase na zkoušce sešli a ani nepozorovali, že se změnili. Že z nich Vavřička vyždímal všecko, o čem sami nevěděli, že v nich je.

Když se v roce 1930 dokončovala stavba monumentálního Jiráskova divadla na hronovském náměstí, promítal se ještě němý film, který doprovázel živý hudebník hrou na klavír. Proto bylo nové divadlo vybaveno varhanami s elektrickým pohonem, které disponovaly i několika rejstříky s divadelními efekty. Varhany byly umístěny v orchestřišti. Aby varhaník mohl sledovat film, byl v dřevěném zakrytí orchestřiště vyklápěcí otvor, který se mohl zavřít a zajistit. O jedné divadelní zkoušce, kdy stále pohyblivý a čile mezi herci pobíhající režisér Vavřička se s temperamentem rozběhl poněkud více až na zakrytí orchestřiště, ozvalo se zaskřípění prken, otvor nad varhanami, který hudebník zapomněl zajistit, se propadl a s ním zmizel v temném orchestru i režisér. Všichni na jevišti strnuli, ochromeni představami, co se asi Vavřičkovi stalo. Ale dříve než se odhodlali k nějakému činu, ozval se dupot na schodech ze suterénu a plechovými dveřmi se vřítil na jeviště „nepoškozený“ režisér. Všichni si s úlevou oddychli a na Vavřičkův pokyn se zkoušelo dál. Ale často se soubor touto příhodou bavil a o Vavřičkovi se vesele vyprávělo, že „spadl do varhan“.

Původně byl Josef Vavřička obchodník, který v prodejně na hlavní hronovské ulici prodával galanterii. Obchod zdědila po rodičích jeho manželka, ale Vavřičkovi nikdy k srdci nepřirostl. Byl vyučený holič a kadeřník a ke zboží, které prodával, neměl žádný vztah. V prodejně měl dva pulty, po levé straně pult delší, kde obsluhoval zákazníky, a naproti vchodu pult menší, kde se vyřizovaly záležitosti divadelní. Tento pult se viditelně těšil větší přízni prodávajícího. Stávali jsme u něj a vedli s Vavřičkou nekonečné debaty o právě zkoušené hře. Je-li obsazena správně a kdo by měl být obsazen jinak. Vavřička neustále pozoroval lidi kolem sebe a odhadoval, kdo by mohl být vhodným adeptem pro některou roli. Radil se s námi a řadu nových herců tak objevil a přivedl do souboru. Běda, když v době těchto vášnivých debat vstoupil do prodejny nic netušící běžný zákazník. Dostalo se mu okázalého nezájmu, byl obsloužen s viditelnou nevolí. Pokud chtěl knoflíky, postavil před něho Vavřička dvacet krabiček a bylo mu naznačeno, aby si vybral sám a příliš neobtěžoval. Jednou někdo požadoval šle ve chvíli, kdy se řešilo obsazení připravované komedie a Vavřička po něm hodil na pult troje s takovým gestem, že se zákazník hned odporoučel s omluvou, že přijde jindy. Bývaly to krásné časy v prodejně galanterie U Vavřičky. Těšili jsme se na ně a ještě teď je nám dobře u srdce, když si na ně vzpomeneme.

Ve stáří, když mu zemřela žena, zůstal Vavřička sám. Obě dospělé děti se usadily mimo Hronov. Četl a byl rád, když ho někdo navštívil. Hodně v té době vzpomínal na své mládí i na celý svůj život a jednomu hostu se takto vyznal: „Víš, mnoho lidí si na konci života říká, kdybych mohl žít znovu, to a to bych chtěl prožít jinak… Já ne! Já jsem se svým životem spokojen a neměnil bych na něm vůbec nic!“. Věřme, že toto krásné smíření a uspokojení mu z velké části přinesla jeho velká láska k divadlu.

Ing. Miroslav Houštěk

V BŘEZNU BY TONÍK BAŠTA SLAVIL SKUTEČNÉ OSMDESÁTÉ NAROZENINY…

Zazvonil telefon. „Jirko, napiš prosím tě o Toníkovi Baštovi“, téměř mateřsky velitelsky (jak jen to ona umí) mi domlouvala Maruška Poesová. Nic nepomohla moje slabá oponentura, že jsem se s ním k posledku jeho života dost hádal – „právě proto budeš objektivní“, ať někdo jiný – „umřeli, mají chromé ruce, sklerozu, atd.“ (Zde Jiří přehání, pozn. redakce). Že jsem ten telefon vůbec bral!

Jak připomenout pana Antonína Baštu (Toníku jsem mu začal říkat až mnohem později) těm, kteří ho znali, a představit těm, kteří o něm nikdy neslyšeli. Snad nějakými příběhy „z natáčení“. Toníka Baštu jsem poznal před více jak 45 lety ve Studiu při Jihočeském divadle, kam jsem vstoupil jako 16 a kousek letý kluk. Ale myslel jsem si, jakýpak já nejsem zkušený herec, maje za sebou několik pohádek typu Zlaté srdéčko a budovatelských her typu Pionýrský šátek v ochotnickém souboru suchovrbenském v Českých Budějovicích, a byv vybrán na základě konkurzu. Výsledkem byla (mimo vzdělávání) inscenace komedie Šťastnou cestu, kde jsem podle Toníka hrál budoucího chtivého zrzavého studenta Afanasie. Generálka byla 1. dubna a asi 14 dní předem mi Toník, tehdy ještě guru Antonín Bašta, důležitě sdělil, že všechny zrzavé paruky hrají včetně paruky pana Hradeckého (tehdy přední herec JD). A abych si přinesl rajský protlak. Viděl jsem v suchovrbenském souboru, jak si staří ochotníci moučili vlasy... Problém byl tenkrát sehnat protlak. Sehnal jsem jen maďarskou rajskou šťávu a pan Veselý (scénograf a herec), když vyslechl anabázi se sháněním protlaku, s úsměvem, tehdy jsem samozřejmě netušil proč, moji snahu korunovanou rajskou šťávou ocenil a doporučil koupit raději ještě jednu, aby bylo dost. Dne 1. dubna jsem si ovázal hlavu ručníkem, udělal díru do plechovky a... Toník na rajské zrzavé hlavě trval. Jenom dobrota pana vlásenkáře Vranovského mě uchránila. Podobných kousků provedl Toník nejen mně nepočítaně.

Seminář pro amatéry o pohybu ve Volyni vedla Hanka Čáslavská (sestra Věry Čáslavské). Hanka před výskokem vysvětlila jak pracovat s těžištěm a požádala Toníka, aby jí při zvedačce podržel, že to nic není. Bylo. Toník zřejmě napnul všechny svaly víc než měl a pustil velice hlasitě vítr. Hanka v zápalu práce s těžištěm nic neslyšela, Toník za ní koulel očima, že je to trapné a seminaristé se smáli. Hanka se samozřejmě o tom nikdy nedozvěděla.

Byli jsme v porotě na vesnické přehlídce a přes Toníkova lichotivá slova to

členové souboru neunesli a tehdejší předseda národního výboru, současně herec hlavní role, se nás ptal: „Kde jste, soudruzi, byli, no řekněte, když jsme klečeli doslova na kolenou u dveří baráků a prosili jsme herce, aby s námi hráli! Toník Bašta vytáhl diář a důležitě hledal a pro sebe si odškrtával, kde jsme byli... Byli jsme vyhnáni.

Někdy šlo skutečně do tuhého, neuspěli jsme sice, ale přesto byla legrace. Byli jsme spolu například na jednání na krajském výboru strany, když českobudějovickému D111 zakázali jednu z dalších her, Mrožkovy Emigranty. Proti nám sedělo asi sedm soudruhů/žek: „O Emigrantech se bavit nebudeme...“ „Tak děkujeme, my zase půjdeme, přišli jsme kvůli Emigrantům.“ „Soudruzi, pochopte to, to nemohl být dobrý člověk, ten soudruh Mrožek, když opustil svoji vlast, svoje Polsko...“ „Ale reprezentuje Polsko jako zástupce Divadla národů v Paříži.“ „To se musí zjistit, to je zvláštní.“ „A třeba takový Komenský, taky odešel.“ „To byla doba temna, soudruzi!“ „... nebo třeba Martinů...“ (chvíle ticha). „Toho, soudruzi, neznáme. Jmenujte někoho dalšího, jiného soudruha, ale Karla Havlíčka a Husa vynechte, ty nám vyvezli, oni nechtěli, soudruzi...“.

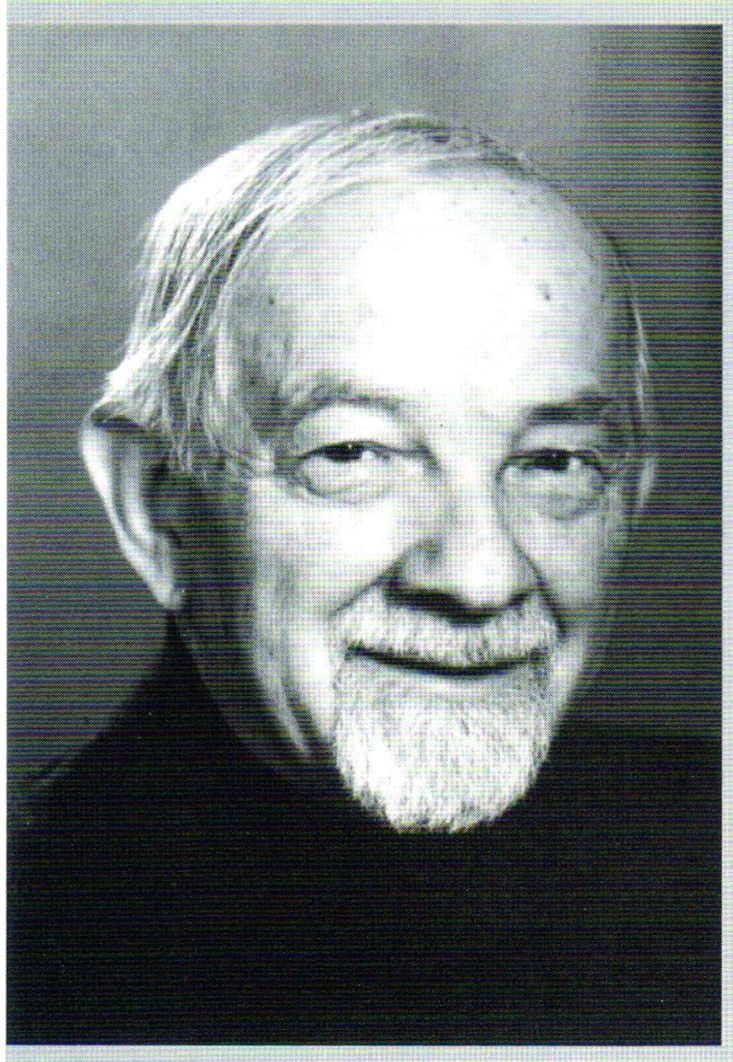
Mimo profesionální dráhu (Toník byl po odchodu z Jihočeského divadla předním členem uměleckého souboru Malého divadla, režíroval, hrál, často v tandemu s Jurou Bártkem, který do Budějovic přišel z brněnské Radosti, po sametové revoluci byl také ředitelem Jihočeského divadla), výrazně spolupracoval s amatéry.

Byl členem Krajského, dlouhou dobu i ústředního poradního sboru pro amatérské divadlo, porotoval, vedl semináře včetně mnoha let v Klubu mladých divadelníků v Hronově-Dřevíči, kde pravidelně ve středu přehlídkového týdne slavíval své fiktivní narozeniny. Správce dřevíčského kempu pan Jirásek mu vždy přinášel desítky pozdravů a přání od „jeho dětí“ typu: Můj milý tatínku, jsem na pionýrském táboře v Babiččině údolí. Konečně bych tě chtěl poznat. Tvůj Toník. Dostával složenky - např. na 3.50 Kčs s douškou: Vracím ti vše, lásku si za peníze nekoupíš. Tvoje Amálie Povolná, balíčky s fotografiemi jeho dětí z tehdejšího SSSR, spodního prádla z Čech i Slezska, atd. Režíroval „ve svém“ D111 v Budějovicích, v Prachaticích, Němčicích, Třeboni, ale i jinde. S ochotníky v Hořicích na Šumavě obnovil Pašijové hry.

V posledním období svého života, to začalo už pomaloučku nenápadně po smrti Jury Bártka, následně po zdravotních komplikacích, byl někdy dost konfliktní. Často jakoby obracel to, co dříve říkal, sám proti sobě, neposlouchejte ty chytrý porotce, hrajte si pro sebe.

Když zemřel, mnoho z nás divadelníků jsme si hned po skončení pohřebního obřadu začali spontánně vyprávět různé humorné situace, které s ním kdo kde zažil. Na Toníka – pana Baštu se ani jinak vzpomínat nedá. Byl to moudrý člověk, který miloval černý, někdy až sarkastický humor, a stejným způsobem měl rád lidi, kterým i v dobách nepříliš radostných pomáhal rozradostnit duši.

***Jirka Pokorný**, který Toníkovi vděčí za to, že mu pomohl ukázat svět divadla i svět lidí.*

Antonín Bašta (22.3.1926 – 30.4.1998). Archivní foto AS.

ZA VÍTĚZSLAVEM FREMREM

Krátce po Novém roce k nám dorazila velmi smutná zpráva. V samém závěru minulého roku, 29. prosince, zcela nečekaně zemřel v plzeňské Vojenské nemocnici po krátké těžké nemoci ve věku 73 let známý západočeský ochotnický činitel, v dřívějších létech také herec a režisér Dramatického souboru Osvětové besedy (dříve Úslavan) ve Šťáhlavech u Plzně (okres Plzeň-jih) pan ***Vítězslav Fremr*** - mezi přáteli Slávek nebo Sláva. Pan Fremr působil v ochotnickém hnutí od svých studentských let (studoval na průmyslovce v Plzni), významný impuls k intenzivnějšímu zájmu o divadlo, ale i hudbu a zpěv (byl i výborným zpěvákem) představovalo pak „vojančení“ v Armádním uměleckém souboru. Po návratu do civilu se Slávkův zájem o divadlo rozvinul naplno. Obnovil ve Šťáhlavech chřadnoucí místní ochotnický soubor Úslavan, (za jeho vedení se posléze přejmenoval na Dramatický soubor OB), získal pro něj řadu mladých lidí a vnesl do jeho činnosti pravidelnost a řád. Po řadu let byl i organizačně schopný V. Fremr doslova „spiritus agens“ šťáhlavského souboru. Evženie Grandetová, Dámy a husaři, Hrátky s čertem, Drak je drak, Sluha dvou pánů, Večer tříkrálový, Ženský boj, a hlavně Sen noci svatojánské (s pohostinským vystoupením Františka Krahulíka z tehdejší činohry Divadla J.K. Tyla v Plzni) ve Fremrově režii patřily mimo jiné k dlouho vzpomínaným zdařilým inscenacím z konce padesátých a ze šedesátých let. Populární byly i jím režírované estrádní a kabaretní pořady, večery operetních árií, silvestrovské pořady aj. Vedle toho byl i aktivním a nápaditým organizátorem kulturního života v obci, po řadu let byl předsedou místní Osvětové besedy, organizátorem v širokém okolí populárních letních kulturních pořadů na zámku Kozel apod. Od začátku šedesátých let se jeho působení rozšířilo o členství v ochotnických funkcích, nejprve v okrese Plzeň jih, zejména ale v rámci Západočeského kraje. Fremr byl předsedou krajského poradního sboru pro divadlo při Krajském osvětovém (později kulturním) středisku v Plzni a předsedou krajské poroty pro divadlo. Po obnovení SČDO působil i v rámci svazu. V těchto funkcích, sám se ovšem funkcionářem v pravém slova smyslu příliš necítil, navštívil desítky představení souborů v tehdejším Západočeském kraji a seznámil se s jejich členy, kteří si jej – snad bez výjimky - oblíbili. Přispěla k tomu jeho šťastná povaha, smysl pro humor, schopnost i kritické výhrady a připomínky k inscenacím sdělit citlivě, taktně a ohleduplně, aniž slevoval z kritické náročnosti. Vyznával zásadu, že jenom chválením se žádnému souboru nepomůže, spíše naopak. V sedmdesátých a osmdesátých létech se ovšem čas od času dostával, právě pro svou přímočarou povahu a výmluvnost, do konfliktů s oficiálními kulturními místy kraje, což mělo za následek, že dostával čas od času ve svých funkcích distanc, aby se do nich opět vracel, protože se ukazovalo, že to bez něj jaksi nejde. V tomto ohledu měl velkou výhodu. Jako „škodovák“

Vítězslav Fremr (19.5.1932 – 29.12.2005). Soukromé foto.

(po téměř celý život pracoval jako technik v plzeňské Škodovce) nebyl na oficiálních místech nikterak závislý. Říkával: „ Co si na mně vezmou? Konec konců, potřebují spíš oni mne než já je .“ A tak mu prošlo ledacos. Kulturní pracovník z povolání by si to sotva mohl dovolit.

Po převratu v devětaosmdesátém se v obci oblíbený a respektovaný Slávek Fremr stal – jako mnozí jiní ochotničtí režiséři v té době - na dvě funkční období starostou Šťáhlav. Intenzivní zájem o kulturní život ho však neopustil a podle potřeby a situace se věnoval jeho organizování i nadále. V posledních létech spolupracoval s NIPOS na dějinách amatérského divadla, zvláště zpracováním podkladů ze Západočeského kraje. Po řadu let patřil k pravidelným účastníkům Jiráskových Hronovů, kde navázal četná přátelství s ochotníky z celé republiky. Ve Vítězslavu Fremrovi odešla významná osobnost ochotnického divadla v západních Čechách, vzdělaný, činorodý, hodný, charakterní a slušný člověk. Obzvlášť bolí, že odešel předčasně a tak nečekaně. Budeme na něj vždy rádi a s úctou vzpomínat.

(miš)

ZA MUDr. VÁCLAVEM MORAVOU

„Skromně šel životem, obdařen snahou pomáhat druhým. Dostalo se mu pak opory od mnoha hodných lidí. Vyrovnán se vším, tiše, bez projevů trpkosti zesnul.“ To jsou slova ze smutečního oznámení, přinášejícího zprávu o tom, že nás 15. října 2005 opustil ve věku 72 let doktor Václav Morava, přednosta psychiatrického oddělení kliniky v Českých Budějovicích, milovník umění, výborný výtvarník, karikaturista…

S doktorem Moravou jsme se v 90. létech setkávali na FEMADu, festivalu a dílně divadla pro děti v Libici nad Cidlinou. Byl zde po několik ročníků festivalu členem lektorského týmu. Nahlížení působení divadla pro děti odborností psychiatra přinášelo vždy významné podněty tvůrcům divadelních inscenací. Diskuzní příspěvky doktora Moravy náležely

ke vzrušivým momentům FEMADských seminářů. V paměti účastníků a také na stránkách Amatérské scény jsou zachyceny desítky, ne-li stovky kreseb, jež vytvořil inspirován divadelním prostředím.

Rozloučení s doktorem Moravou proběhlo na jeho přání v tichosti, v kruhu rodiny. Redakce AS zachytila informaci o úmrtí více méně náhodně. Proto tato opožděná vzpomínka.

Milan Strotzer

Pohled do semináře na FEMADu v Libici nad Cidlinou z roku 1993 zachycuje výjimečné uskupení lektorského týmu, v němž nechybí ani MUDr. Václav Morava. Na snímku má rukou podepřenou bradu. Vpravo od něj sedí na židlích Milan Schejbal, Milada Mašatová a Alena Urbanová. Klečícím nad výkresy je Jaroslav Kodeš. V popředí vlevo je psycholožka PhDr. Ivana Veltrubská. Foto: Ivo Mičkal.

ODEŠEL DIVADELNÍ FOTOGRAF JAROSLAV KREJČÍ

Ve zjitřeném, mrazivém a nadějném listopadovém týdnu po 17. listopadu 1989 jsem při demonstracích v Praze na Václavském náměstí, na Letné, ale i při večerní procházce několikrát potkala šaramantního, bělovlasého muže celého v černém, který vášnivě fotil nebo vášnivě diskutoval s kolemjdoucími. Stejně ohnivě začal rozprávět i s mým průvodcem - divadelníkem, a já tak poznala fotografa Jaroslava Krejčího.

Podruhé jsem se s ním setkala následujícího léta na 60. Jiráskově Hronově. Zde dva roky po sobě vedl Dílnu divadelní fotografie organizovanou ÚKVČ ve spolupráci s KKS v Hradci Králové. Pamatuji i na hronovskou besedu o Alfrédu Radokovi vedenou profesorem Janem Císařem, kterou Jaroslav Krejčí doplnil o své osobní vzpomínky. Čím dál méně jsem posléze potkávala jeho chvějivé a tajemné fotografie v divadelních časopisech a periodikách.

Mé poslední setkání s ním bylo až nad lapidární zprávou ČTK: „ Ve věku 76 let zemřel 5. února v Praze nestor divadelní fotografie a grafik Jaroslav Krejčí. Na jevišti Krejčí fotografoval od roku 1965. Z divadla Na zábradlí se přesunul na dalších 15 scén a fotografoval inscenace Radokovy, Grossmanovy, Macháčkovy Schormovy, Krejčovy a dalších režisérů. Poslední rozloučení…“.

Marie Poesová

DERNIÉRA VĚČNÉHO REBELA PAVLA ČERNOCHA

(21. 4. 1944 – 17. 1. 2006)

Derniéra se skládá ze střípků nostalgie a grotesknosti, lásky a vzteku, smíchu a pláče především v případě konce něčeho, co mělo nezpochybnitelnou hodnotu. Pokud se ohlédneme za životem Pavla Černocha, platí tato premisa beze zbytku. Při narození mu Thálie mocným francouzákem věnovala schopnost nepřekonatelně hrát divadlo - když chtěl. Málokdo věděl, že Pavel byl výsostně vzdělaným člověkem následkem cudného líbnutí od Cléo, a svou inteligenci dokázal pregnantně i imaginativně používat - když chtěl. Severský Loki, bůh chytrosti, spravedlnosti a podrazů, spolu s japonským bohem bouří Susanoo, mu zase přislíbili život plný zvratů v až příliš zajímavých časech. Nelze se tedy divit, že Rudý Únor poslal premianta k lopatě, ani tomu, že Pavel se nedal a nakonec na rodném Ostravsku hrál na amatérských i profesionálních scénách a v televizi. Brežněvovský mráz z Kremlu ho opět poslal k lopatě, načež Pavel odjel do Prahy. Tady hrál v divadle Anfas a stále prorážel barikády černých listin vysokých škol, až to i na něho bylo příliš. A právě tyto okolnosti byly příčinou zrodu rebela s duchem nekompromisního rapla, takže častá vítězství paradoxně proměnil v prohru či podivnou remízu, takže není divu, že i po převratu k lepšímu neopustil strmou cestu výšin a pádů. Pavel byl ale především chlap, který vždy stál tam, kde ho bylo zapotřebí a bez řečí uměl podat ruku nebo udělat, co bylo nutno. V Mračově postavil dům, zasadil alej stromů, a s Hankou vyslali do světa tři vydařené potomky. Kolem šedesátky se zklidnil natolik, že lehce pásl včely a kamarády zásoboval výtečnou medovinou a pastózním medem. A ještě cosi se mu podařilo - prubířský kámen divadelnictví jak z dávných časů Tháma. Připravil několik her a pak je sám a sám hrával po výčepech jihočeských vesniček za večeři a pivo. Pavlova odvaha předstoupit před otrlé štamgasty a zaujmout je, aniž by se podbízel televizním pitvorem či kopáním do zadku, byla obdivuhodná. A pak jednoho dne, jen tak, z ničeho nic, si Pavel sbalil pár rekvizit a vykročil na cestu, z níž se nevrací.

Hledím, jak se na obrazovce notebooku před kurzorem vzdouvá text, o kterém jsem nepředpokládal, že jej kdy budu muset psát, ale vpravo nahoře, v DVD okénku, hraje Pavel na loňské srpnové trávě mirotické zahrady svou poslední inscenaci *Křest svatého Vladimíra*. Jedním okem ji sleduji a neskutečně se raduji, že ji mám. Je totiž skvělá divadelně a skvělá rebelsky, zcela v duchu Karla Havlíčka Borovského i Pavla, a divadelní bůh je spravedlivý, když umožnil, aby si jako poslední kousek mohl zahrát zrovna toto téma. Hledím, co jsem to sepsal, a vím, že bych měl o životě Pavla Černocha napsat ságu, nebo vše vystihnout jednou příznačnou větou. Jenže to neumím, neboť... Ale ne, vím! Jsem přesvědčen, že lze použít slova dávných ság: *Odměnou hrdinů je smrt,* a dokud nezmizí ze vzpomínek a z vyprávění, nezahynou. Vzato do důsledků, člověk nakonec nemá víc než své jméno, které ho provází, a když žil, jak měl, tak přetrvává. Nuže, pro nás, kteří jsme Pavla znali, je důležité, že jsme se s ním mohli radovat i hádat, vztekat i smát, a především se chvět mrazem zážitku, když stál na jevišti. Prostě v mnohých z nás zůstávají obrazy či celé sekvence toho rebela, herce, a především chlapa Pavla. Jen jako obvykle příliš spěchal.

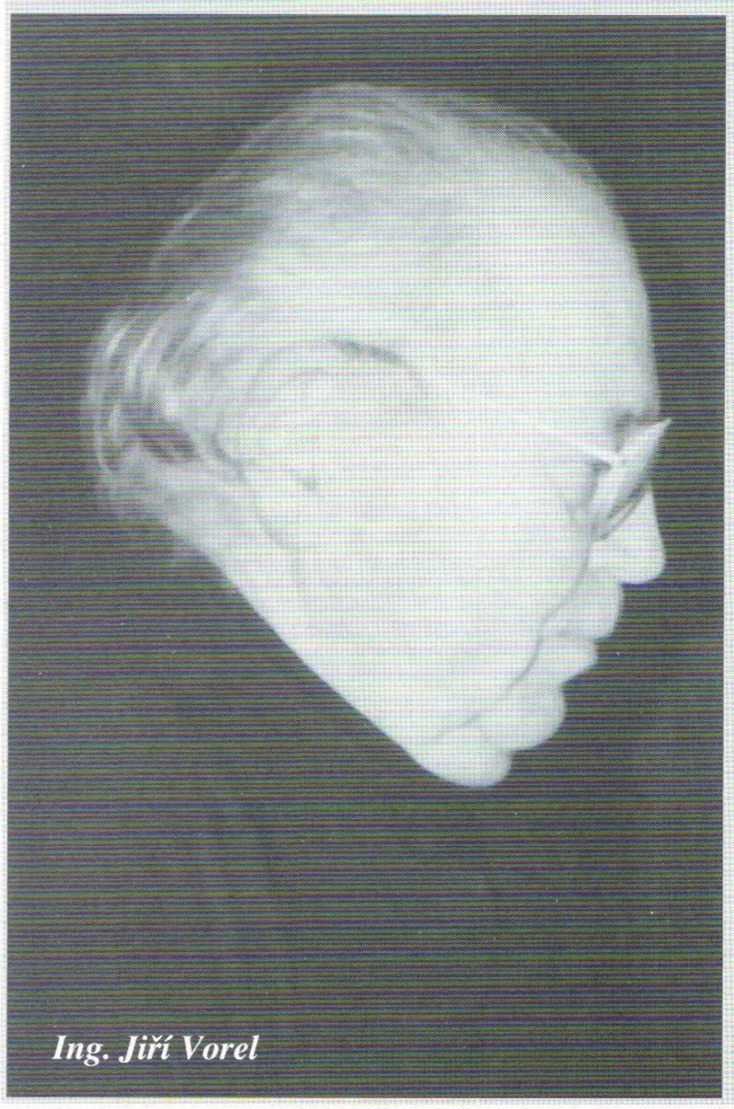
Vladimír Zajíc

Foto vpravo: Pavel Černoch – Rentiér Blatná / K.H. Borovský: Křest sv. Vladimíra. Foto: Karel Vostárek.

ING. JIŘÍ VOREL

(30.1.1930 – 13.11.2005)

Ing. Jiří Vorel

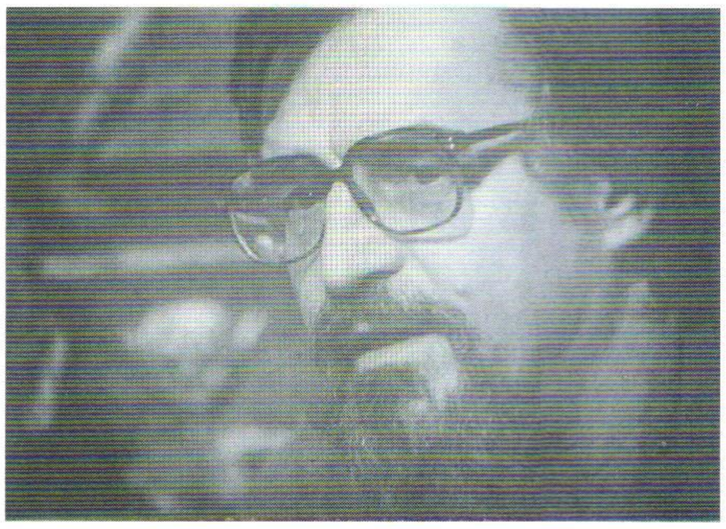
Je smutné, když začínají odcházet kamarádi. Jiří Vorel, loutkář, vedoucí souboru Zvoneček a sběratel loutek, není ani první, a vůbec ne poslední. Poznal jsem ho někdy v roce 1969, kdy se mi pochlubil svou mimořádně bohatou sbírkou loutek, která patrně v soukromých rukách nemá obdoby. Tehdy jsem Jirku začal navádět. Je hezké loutky rozvěsit po stěnách svého bytu, ale to je málo. Loutka musí hrát, k tomu přece byla stvořena.

Jiří se dal zlákat, založil soubor Zvoneček a spolu se svým synem Tomášem (filmovým režisérem), hudebními virtuosy bratry Kaňkovými a zvukařem panem Šebkem hráli loutkové divadlo rodinného typu ve Vorlově vile. První hrou byl Faust. Prostředí sklepení vily však bylo příliš malé, a tak se soubor po několika letech stěhoval do bývalé vorařské hospody v Braníku. Zde přibylo hodně diváků a mezi nimi i dospělých, kteří se toužili vrátit do svých dětských let. Ani vorařská hospoda nebyla posledním útočištěm souboru. Další, a také poslední stěhování směřovalo do Kulturního domu na Novodvorské, odkud sláva Zvonečku pronikala do celé Prahy, ba i dál. Úspěchy se dostavily na festivalech pražských amatérských loutkařů nebo přehlídkách individuálních výstupů s loutkou. Také Chrudim Zvonečku zatleskala, když zde předvedl svou báječnou inscenaci Marcelíno a Boroneli, vlašští loupežníci při moři. Však také Vorlovými spoluhráči byli výtvarníci Bohumír Koubek a Vojtěch Cinybulk. Při vzpomínce na Jiřího Vorla ještě jednu veselou příhodu „z natáčení". Jiří Vorel loutky do své sbírky sháněl kromě jiného z vlastnictví cirkusáků. Jednou dostal pozvánku do Dobříše, kde v maringotce přezimoval jeden z těchto umělců. Vzal proto peníze a jel. Tehdy se psala 70. léta a začalo se tiše hovořit o měnové reformě. My se, pane inženýre, bojíme, a tak vám loutky nemůžeme prodat. Tak zněla pro sběratele děsivá věta. Jiří jí zcela propadl. Šel do města a zde všechny peníze utratil za dva magnetofony, nějaký mikrofon a ještě celou řadu věcí, které vůbec nepotřeboval. Za několik dnů poplašná zpráva zmizela ze světa. Pochybnosti ukončil dopis z Dobříše. Pane inženýre, přijeďte, loutky prodáme. Jiří se tehdy velmi zadlužil, ale do Dobříše odejel a loutky také koupil. To bylo nakonec radosti!

Ing. Jiří Vorel už není mezi námi, vzpomeňme si na něj!

JUDr. Petr Slunečko

DRAMATURGICKÝ POZORNÍK

ROZHNĚVANÁ GENERACE

Angry Young Men

Albert Camus: Otázka po smyslu života

je nejnaléhavější ze všech otázek.

STRUČNÉ VYMEZENÍ POJMU

A KONTEXTU

ÚVODEM

V tomto roce se v několika pokračováních blíže podíváme na některé texty anglické skupiny známé jako *Rozhněvaní mladí muži* (literatura, divadlo, film), která v 50. letech XX. století atakovala svými díly v próze, dramatu, poezii a filmu anglickou společnost. Rozhněvané mladé muže a ženy nespojovala žádná velká proklamace typu oficiálních manifestů, jak je známe z programových koncepcí výtvarných a literárních skupin, ale vnitřní postoje k dění ve společnosti. K dění estetickému, to jest jakým způsobem a jak (otevřeně, zastřeně, alegoricky etc.) je pojmenováván svět kolem nich, z čehož následně vyplývaly jejich postoje etické - morální, neboť estetické normy předcházejí a předurčují podobu norem etických.

V případě *rozhněvané generace* šlo o poukázání na přežité tradice Albionu, na snobství, pokryteckou morálku, sociální nerovnosti, etc., což se projevilo v otevřeně formulované vzpouře (výsměšným atakem, desakralizací, groteskní beznadějí) proti danostem života diktovaných zkostnatělým a nefunkčním systémem. Zároveň platí, že autoři se výrazně projektovali do rebelujících hrdinů svých děl, kterým zpravidla dávali status intelektuála (ale neopomíjeli ani zástupce *working class)*, který si po ukončení studií na univerzitě pokouší uspořádat život mimo konvence a velmi často proti nim. Hledá obyčejnou, třeba i manuální práci, jež by ho uspokojila, touží objevit, pochopit a prožít opravdové city, takže si záměrně či následkem svých činů znesnadňuje život. Tím je dáno, že se ani náhodou neutopí v nudě a pohodlnosti. Nejednalo se však o žádnou idylku: hrdinové rebelují, ale často nejdou, nedokáží jít dál, takže na sebe usoukají podobně nefunkční konvence. Šlo a stále ještě jde o varovný výkřik, že nalezli infekci nepravdy, výkřik naštěstí podaný s nezaměnitelným nadhledem, který účinnost protestu zvyšuje. Jistě, v dějinách divadla žádné novum, stačí vzpomenout třeba M. Gorkého či H. Ibsena, ale *Rozhněvaní mladí muži* byli prvním zásadnějším uskupením, jaké z minulých století známe především ze sféry výtvarné a ve století XX. z filmu. Lze říci, že právě tato generace stojí na počátku vlnobití, z něhož vykrystalizuje *absurdní drama* a později *cool drama*, ať u v podobě pokleslé, to jest ve snaze šokovat formou za každou cenu, nebo v podobě jemné a zásadně člověčí,

jakou jsou příkladně hry Martina McDonagha, abychom zůstali v britsko-irském regionu.

Jestliže přistoupíme na předpoklad, že *Rozhněvaní mladí muži* jsou svým způsobem spoušťovým uskupením, které otevírá pro drama nové cesty - nejprve obsahu a následně formy - pak je vhodné, aspoň ve zjednodušené podobě, nastínit rozličné souvislosti, které jim předcházely, byly jejich současností i budoucností. Jak pro možné a netušené zajímavosti, tak z hlediska historie „matky moudrosti" (i když ji stejně nebereme na vědomí), neboť nynější bezbřehost *taky svobody* a současně narůstající omezování osobní svobody, nejspíše vbrzku vyvolají podobnou reakci. Načrtnuté souvislosti by taktéž měly pomoci vymezit bod, z něhož je vhodné na texty této generace a generací následujících nahlížet v první fázi rozhodování zda je hrát a jak je hrát. Naznačují širší kontexty společenského i uměleckého podhoubí z něhož vyrůstají, a protože v sobě nesou grunt civilizace v níž žijeme, značně rezonují se současností.

Rozhněvaní mladí muži mají dva kořeny. Nespokojenost a nesouhlas se stávající společensko-politicko-kulturní situací, která se projevuje razantním napadením systému tzv. tradičních hodnot. Dále je to vzpoura proti tehdejšímu, značně pokryteckému pojetí sexu - v něm si, v oněch letech, ve shodě podával ruku Západ s Východem (proklamace Matek Americké revoluce a Naděždy Krupské). Pojmenováním problémů pomocí obrazu více realistického než poetického pak *rozhněvaná generace* podnítila vznik subkultury - následně alternativy a undergroundu - v prostoru od San Franciska po Perm, subkultury, která nejen stále trvá, ale stále má co k současnému dění říci. *Subkulturu definujeme jako takovou složku určité konkrétní společnosti, která se svými hodnotícími měřítky, postoji, preferencemi, jednáními, potřebami, interakčními seskupeními, nástroji atd., výrazně liší od toho, co v celé společnosti jinak převládá.* (Rolf Schwendter)

Jistě, opět lze říci, že to není nic nového, že již staří latiníci se tázali: Quis custodiet ipsos custodes? - *Kdo bude hlídat samotné hlídače.* Jenže pravdou je, že v dílech XX. i XXI. století se více projevují postoje otce moderního protestu, amerického filosofa a přírodovědce H. D. Thoreau, vycházející z jeho přednášky a spisku *Občanská neposlušnost* (Civil Disobedience), kde definuje podstatu protestu a odmítavého vztahu ke státu, který uchvátil pro sebe demokratickou moc, a už se stará jen o vlastní sebezachování a přeplácení úředníků, kteří jej v tomto stavu udržují, a bojí se individualit. Thoreau vycházel z nepříjemných osobních zkušeností. Jelikož na něho stát za kritické postoje vůči zřízení nemohl, neb zde byla zákonem daná osobní svoboda slova, potrestal ho rokem vězení za neplacení daní (tedy stejným principem jako Al Capona - *sic!*), a to prosím za daňové období, kdy žil sám v soukromém lese přítele a se státem neměl nic do činění. Pokud vám to v něčem připomíná zkušenosti ze současné České republiky, jste na správné stopě.

Širším kontextem tvorby *rozhněvané generace* je bohužel mnohokrát ověřený fakt vycházející z větších válečných konfliktů. Jejich následkem je nejen obnažení či ukončení společenských vazeb, které na vzniku konfliktu měly zásadní podíl, ale především vždy dojde k ukrojení soukromí občanů, k omezení jejich svobod a následně k posílení státu jako nástroje útlaku. Příkladů je ve XX. století sdostatek: první válkou počínaje, druhou pokračuje, pak různé převraty, ukončení koloniální nadvlády, pády režimů a impérií, a v současnosti ve Spojených státech jiná podoba McCarthysmu jako následek války s Irákem.

Jestliže první světová válka dala vznik *Ztracené generaci*, název vymyslela americká prozaička G. Steinová a v život uvedl a svým dílem proslavil E. Hemingway, tak konec druhé světové války vnáší do společnosti a do jejího obrazu v umění rozptyl daleko širší, podobný kulometnému vějíři.

Revolta generace právě prošlé válkou či dospívající na konci války se v Americe projevila nejprve postavou *hipstera* (Mailer), který ale vbrzku prošel proměnou z cynika do, řekněme, esoterika, zcela v duchu *Beat generace* (Kerouac). Pak následují *hippies* a výrazný styl undergroundu.

V Evropě je to holandské hnutí *Provos*, které si za erb vyvolilo ze ságy *Edda* jasan Yggdrasil, který drží svět i nebesa v rovnováze - ten se nakonec stal celosvětovým znakem pro heslo *Miluj a neválči.* Zajímavé je, že *Provos* byli pronásledováni a vězněni za myšlenky, které jsou dnes samozřejmostí. Byly to požadavky ustavení pěších zón ve městech, lapače a filtry na komíny, vysídlení továren z měst s přihlédnutím k atmosférickým podmínkám. Dobré, že?

Itálie dala v téže době svým *Neorealismem* (L. Visconti, De Sica, F. Fellini) silný podnět, který ovlivnil kinematografii celého světa, a jehož prvky nakonec absorbovalo i divadlo. Důstojným pokračovatelem tohoto směru je *Nová vlna,* do níž spadá francouzská díla (J. L. Godard, F. Truffaut), a v těsném závěsu expandující vlna českého filmu (V. Chytilová, J. Menzel, M. Forman, E. Schorm, P. Juráček, J. Jireš). Na ně zase navazuje vlna polská (A. Vajda, J. Kawalerowicz).

Zcela specifická byla *Free Cinema,* produkt nezávislé anglické kinematografické společnosti *Woodfall* z let. 50. a 60. Nejdůležitějším režisérem tohoto realistického proudu, který zobrazoval tíživé problémy mladých lidí a jejich vzpoury proti konzumní a pomalu se globalizující společnosti, byl T. Richardson. Filmy čerpaly z románů i dramat *rozhněvané generace,* čím jsme širším obloukem vrátili k ústřednímu tématu. Poslední poznámky se týkají konce éry *Angry Young Men,* kdy protestní postoje přebírá hudba. Ani ne tak *The Beatles,* jako především úžasní rebelové *The Rolling Stones*, ale nesmí se zapomínat na skupinu *Yardbirds*, která udala tón britskému blues a rocku, a především byla prorokem psychedelické hudby.

Součástí i pokračováním *rozhněvané* generace je dílo P. Brooka a Ch. Marowitze s jejich verzí *Divadla krutosti* a *Theatre Workshop* J. Littlewoodové, o níž lze směle tvrdit, že byla předskokanem doby a jako první prezentovala nové rozhněvané irské drama. Patří sem též J. Grotowski a E. Barba. Poslední ozvěnu postojů hněvu, postojů navíc související s vírou, že je někde naděje, že záleží jen na nás, plus jisté prozření a zdravě cynické uvědomění si bytí, naleznete v románu německého autora F.J. Degenhardta *Spáleniště*.

Probíráním všelijakých souvislostí a odkazů často vychází najevo nejrůznější trendy a nečekané spodní proudy, které jsou rajcovnější než Claudia Schiffer ve sprše v přímém přenosu. Otevře se před vámi jak panoráma 50. a 60. let minulého století, tak současná evropská dramatika, která po jisté prodlevě a odbočce v sobě nese nepřehlédnutelné genetické dědictví *rozhněvané generace*. Je to celkem jasné, neboť v současnosti se stále silněji prosazují zřejmé tendence států osobovat si zodpovědnost za život jedince a snaha eliminovat kulturní kořeny národů, což se úspěšně skrývá za hesla o blahobytu a bezpečnosti pro všechny, jako by tohle kdy v dějinách šlo zaručit a jako by právě XX. století nebylo tak děsivě poznamenáno negativní činností inženýrů lidských duší všech režimů.

Tento úvod se hodí ukončit sociologickým citátem z let 60tých: *Hlavní nebezpečí pro člověka dnes spočívá v nezvládnutelných silách soudobé společnosti samé, s jejími odcizujícími metodami výroby, s jejími zahalenými metodami politického ovládání a její mezinárodní anarchií. Prostě nebezpečí pramení z pronikavých změn v přirozenosti člověka a podmínek a smyslu jeho života.* Co dodat? Snad jen, že euroskeptismus je věru jemná forma odporu vůči globalizaci neboli zglajšachtování.

Vladimír Zajíc

NOVINKY SVĚTOVÉ DRAMATIKY

IGOR BAUERSIMA

NORWAY.TODAY

IGOR BAUERSIMA

Narodil se roku 1964 v Praze. Po ruské invazi v srpnu 1968 jeho rodina (otec Čech, matka Ruska) odjela do Švýcarska, které se Bauersimovi stalo skutečným domovem. Vystudoval tam architekturu a poté úspěšně vedl firmu navrhující obytné domy. Kromě toho se stihl stát významným animátorem curyšské umělecké off-scény, působil jako hudebník (vydal několik CD, v roce 1989 natočil svůj první film, dodnes jich má na kontě celkem šest) a o čtyři roky později vyslyšel návrh několika herců a založil s nimi divadlo v Curychu – „Off off scénu“, která už ve svých prvních dvou projektech kombinovala prvky filmové a divadelní. Divadlo se stalo ideálním místem pro Bauersimův univerzální talent, pro šíři jeho zájmů a jeho multimediální směřování. Objevil v sobě dramatika, který své ideje, situace a koncepty svých her vytváří ruku v ruce s Bauersimou – režisérem a zcela konkrétními herci.

Celým jeho dílem se jako červená nit táhne otázka o smyslu a pojmu reality a autenticity, opravdovosti našich činů a emocí. Co je skutečnost, a co je jen zdání? I hrdinové hry **Norway.Today** se snaží utéct z domnělé přetvářky, lži, podvodu světa i sebe sama a najít tu skutečnou opravdovost tváří v tvář smrti. K napsání této hry (premiéru měla v listopadu 2000 v Düsseldorfu) inspirovala autora skutečná událost – čtyřiadvacetiletý Nor a sedmnáctiletá Rakušanka se seznámili v internetovém chat-roomu (diskuzi po internetu) určeném osobám se sebevražednými sklony, a společně naplánovali a posléze zrealizovali svou dobrovolnou smrt skokem ze šestimetrové skály nad jedním norským fjordem. Hra **Norway.Today**, která má optimističtější konec, byla během dvou let přeložena do patnácti jazyků, stala se nejhranější současnou hrou v německy mluvícím světě a katapultovala Bauersimu ze skromného prostředí nezávislého divadla mezi nejžádanější dramatiky a režiséry bohatých německých městských a státních divadel. Proč právě tato hra? Nejpádnější odpovědí je asi názor jednoho mladého diváka, který se objevil – kde jinde než – na internetu: „...pro mě je to jeden z neúchvatnějších milostných příběhů.“ U nás hru uvedl například Divadelní spolek Kašpar (Divadlo v Celetné) nebo Divadlo EXIL Pardubice.

NORWAY.TODAY

Přeložil: Ondřej Černý z německého originálu, který vyšel v časopisu Theaterheute v roce 2001.

Osoby: 1 muž (August – mladík) **+ 1 žena** (Julie – dívka)

Místo děje: Zpočátku diskuze po internetu, tj. například prázdná scéna, později místo na skále nad fjordem, pár kroků od propasti. Nabízí se náznaková scéna. Důležitou součástí je stan, videokamera a možnost videoprojekce on-line.

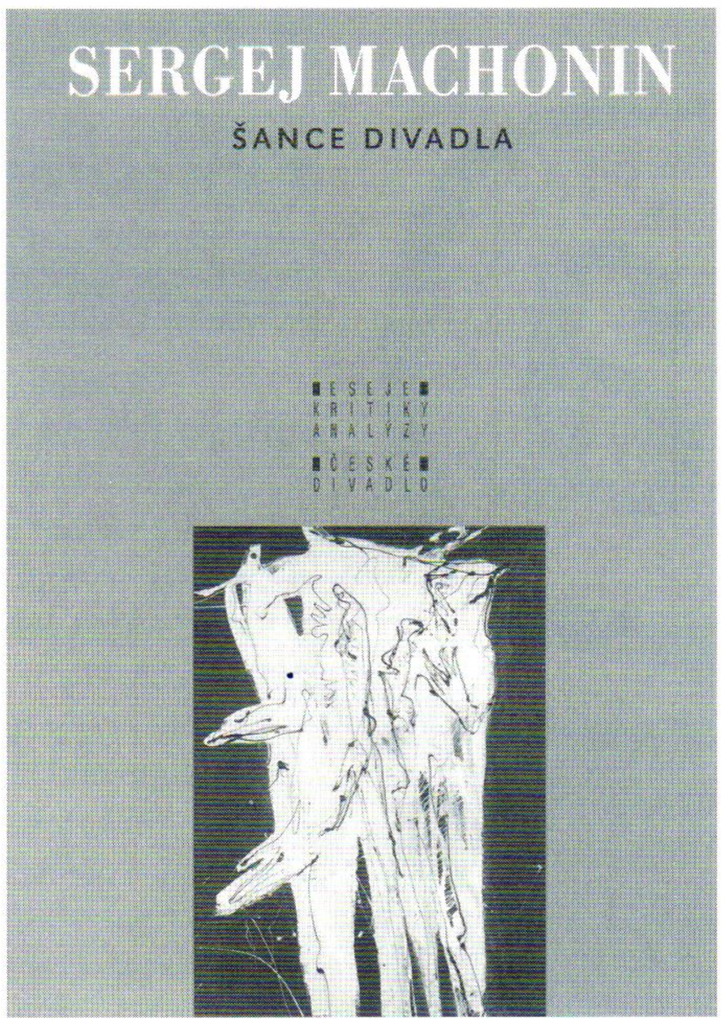
Pokud vám název hry připomíná e-mailovou adresu, jste na adrese správné. Základ děje tvoří jediná situace: dva mladí lidé ve stavu naprostého znechucení životem se seznámí prostřednictvím internetu a chtějí společně spáchat sebevraždu skokem z vysokého útesu nad norským fjordem. Před skokem se ještě snaží natočit na video cosi jako vzkazy na rozloučenou a úvahami nad smyslem svého činu, respektive nad ne-smyslem života, který je na zasněžený vrcholek přivedl - postupně ovšem svoji situaci i postoj k životu znovu reflektují a rozhodnou se „ještě to se životem zkusit“, tentokrát společně. Vstupní monolog Julie začíná velmi nenápadně, na internetu objasňuje s ironickým nadhledem důvody, proč se rozhodla pro sebevraždu, a dotazuje se, zda by se náhodou někdo nechtěl přidat. Po chvíli se připojuje August. I on se podělí o své problémy a nabídne se Julii za společníka. Všechny další scény se již odehrávají nahoře na okraji zasněženého útesu; zde se do dění zapojuje videokamera, jejíž záběry se mají objevit na velkém projekčním plátně v pozadí scény. Ironická, až cynická Julie, která demonstruje svou vyhaslost, má navrch nad poněkud dětinským Augustem, jehož pocit životního outsiderství působí spíše jako dozvuk pubertální nejistoty. Vtip je v tom, že postupem doby se tyto postoje stále více znejisťují a oba mladí lidé procházejí proměnou a komplikovaným sbližováním až k závěrečnému rozhodnutí svůj plán neuskutečnit.

Julie: *Mám sklony k tomu být šťastná.*
August: *Jo. Dobře. To je normální.*
Julie: *Dyť to říkám.*
August: *No jo, tyhle sklony jsou normální. Ale ne pro sebevrahy. Ty se spíš sklánějí nad propastí a tak. Strach a děs.*
Julie: *Ano.*
August: *Nechápu.*
Julie: *Být depresivní, to je k ničemu. Je to hloupé, brzdí tě to a není to veselé. Vůbec, ale vůbec nic to nepřináší. Ani sebevrahovi to vůbec nic nepřinese. Depresivní sebevrah je bačkora.*
August: *Ale proč se potom chceš zabít?*
Julie: *Seš úplně blbej nebo co?*
August: *Proč jako?*
Julie: *Co se mě pořád vyptáváš? Přece jsem ti říkala, že mám dost. Mám dost. Mám toho po krk. Stačilo. Nebudu začínat zase znova od začátku.*
/.../
August převine nazpět videozáznam. Na obrazovce vidíme Julii, jak říká „tati, jsi mě tady držel za nohy, abych se mohla podívat dolů, do propasti, protože jsi měl strach, že spadnu...“
Julie: *Je to nějak na prd.*
August: *Já nevím, mně to připadá docela dobrý.*
Julie: *Dyť je to strašně patetický. Ne?*
August: *Nevím. Je to taky něco zvláštního, tady. Pojedem dál, dyť můžeme udělat druhou verzi.*

Julie: *O.K. Můžeš pokračovat? Po „spadnu“? /.../ Jsem tu dnes, protože to chci dohnat. Dneska skočím. To znamená, že jsem vlastně už mrtvá. (Pokouší se skrýt smích.) V tomto okamžiku, kdy vám to říkám, jsem už mrtvá. (Směje se.) Je to šílená představa, to mi můžete věřit. (Směje se stále víc.) To vy ale už přece víte. Protože jinak tohle video...teda...do prdele, ztratila jsem nit.*
August: *Já to vypnu, jo?*

Text uvedené hry vyšel knižně, vydal jej Divadelní ústav Praha v roce 2002 v edici Současná divadelní hra. Lze jej objednat na adrese: Divadelní ústav, knihkupectví Prospero, Celetná 17, 110 00 Praha 1, tel./fax.: 224 809 156, e-mail: prospero@divadlo.cz, http: //www.divadlo.cz/prospero. Cena 80,- Kč.

Dramaturgický pozorník připravila ***Pavlína Morávková***
za použití článku Vladimíra Mikulky
Na samém okraji útesu
(www.divadlo.cz/noviny/archiv2001);
autobiografické údaje byly převzaty z doslovu ke hře
od Ondřeje Černého.

SERVIS DIVADELNÍ LITERATURA

SERGEJ MACHONIN
ŠANCE DIVADLA

Koncem roku 2005 vyšla kniha sestavená z divadelních kritik ***Sergeje Machonina***, nazvaná podle jedné z nich **Šance divadla**. Je čtvrtým svazkem řady Eseje, kritiky, analýzy, která je součástí edice České divadlo, vydávané Divadelním ústavem v Praze.

Z Machoninova žánrově, stylově a kvalitativně různorodého díla, reflektujícího především divadlo, výtvarné umění a literaturu, vznikl třídílný výbor článků o divadle. První část, vymezená léty 1958 – 1970, obsahuje texty z kritikova nejplodnějšího období, kdy pracoval jako redaktor Literárních novin a kdy ve svých nejlepších pracích soustavně a s pronikavým viděním sledoval zejména otázky dramatu, herectví a režie a zabýval se tvorbou výjimečných osobností (Radok, Krejča, Kačer, Grossmann, Havel) i divadelních souborů (Divadlo za branou, Divadlo Na zábradlí, Činoherní klub). Do druhého oddílu textů z let 1982 – 1989 jsou zařazeny eseje, které byly publikovány v samizdatových periodikách. Machonin v nich bezprostředně pojednává o projektech realizovaných na oficiálních velkých scénách, o produkcích studiových divadel nebo o počinech vzniklých v tzv. paralelních strukturách (z hlediska tehdejší moci ilegálně). Patos ve službách ideologie, dominující u autora do poloviny 60. let a patrný v některých statích i poté, už tu zcela ustupuje věcné nebo ironické analýze uměleckého tvaru. Třetí oddíl z let 1990 – 1995 přináší práce, které představují stylisticky rafinované a kompozičně nápadité reflexe o soudobém českém divadle, jehož zhoubnou normalizační zkušenost Machonin přesně pojmenovával a jehož postmoderní výboje poměřoval věčnými otázkami dramatického umění.

Součástí knihy je doslov Terezie Pokorné, úplná anotovaná bibliografie autora, rozsáhlá ediční poznámka a rejstříky. Tento poznámkový aparát si - společně s obsáhlým doslovem o Machoninově názorovém vývoji a kritickém typu - klade za cíl v co nejširších kontextech postihnout tuto pozoruhodnou a kontroverzní osobnost české poválečné divadelní kritiky. Editorky svazku jsou Terezie Pokorná a Barbara Topolová.

Sergej Machonin (29.12.1918, Moskva – 24.11.1995, Praha) studoval na ruském reálném gymnáziu v Moravské Třebové (1930 – 1931), od roku 1931 na Zemské vyšší reálce v Prostějově, od 1938 na Filozofické fakultě UK češtinu a němčinu. V letech 1939 – 1942 byl za účast na studentských akcích vězněn v koncentračním táboře Sachsenhausen, poté až do konce války pracoval jako úředník v Prostějově, 1944 – 1945 i jako redaktor nakladatelství Dědourek v Třebechovicích pod Orebem. 1945 – 1951 vystudoval srovnávací slovanské literatury na FF UK a byl redaktorem nakladatelství Mladá fronta (1945 – 1947), tajemníkem odboru pro kulturní styky s cizinou na ministerstvu informací (1948 – 1951) a dramaturgem Čs. státního filmu (1948 – 1949). 1950 – 1953 působil jako dramaturg Realistického divadla, 1954 – 1969 jako redaktor Literárních novin (resp. Literárních listů a Listů). Byl také dramaturgem filmového studia Barrandov (1966 – 1970). V době tzv. normalizace se někdejší člen KSČ a přední představitel oficiální kultury stal disidentem: živil se jako hlídač v Národní galerii (1970 – 1973), překladatel publikující pod cizími jmény a soukromou výukou jazyků. Jako jeden z prvních podepsal Chartu 77 a podílel se na samizdatových aktivitách, byl mimo jiné redaktorem ineditního časopisu O divadle (1986 – 1989). Po listopadu 1989 se vrátil k redakční práci v obnovených Literárních novinách (1990 – 1993) a vydal též knihu vzpomínek Příběh se závorkami (1995). Těžištěm jeho díla byla soustavná kritická a publicistická činnost, celý život se věnoval překladům (z ruštiny, francouzštiny, srbochorvatštiny, bulharštiny a slovenštiny), podstatné je i jeho působení redaktorské a dramaturgické.

Knihu, která by neměla chybět v knihovničkách divadelních kritiků, recenzentů, dramaturgů a režisérů bezpečně seženete v knihkupectví Prospero, Celetná 17, 110 00 Praha 1, tel./fax.: 224 809 156, e-mail: prospero@divadlo.cz, http: //www.divadlo.cz/prospero.

Cena 320,- Kč / 533 stran / vyšlo 2005 / ISBN 80-7008-186-4

Barbora Topolová / (MS)

AGENTURA DILIA INFORMUJE, RADÍ A POMÁHÁ AMATÉRSKÝM DIVADELNÍKŮM

Ochrana autorských práv, autorské právo, získávání licencí na uvádění dramatických děl, finanční podmínky, možnosti získávání textů her – to jsou jen některé otázky, které trápí nejeden amatérský soubor a s nimiž se při své práci pravidelně setkávají jak pracovníci útvaru ARTAMA Národního informačního a poradenského střediska pro kulturu (NIPOS), tak divadelní a literární agentury DILIA. Tyto dvě organizace se proto rozhodly na stránkách *Amatérské scény* spojit vzájemně své síly a formou několikadílného seriálu pojmenovat a osvětlit stěžejní témata, která se dotýkají např. autorsko-právních vztahů, uzavírání licenčních smluv či možností půjčování a obstarávání textů divadelních her. Pokusíme se rovněž uvést na pravou míru nejasnosti, které na tomto poli panují, a narušit některé mýty, které mezi amatérskými divadelníky dlouhodobě přetrvávají a přinášejí nám všem (autorům, divadelníkům i vlastníkům a správcům autorských práv) zbytečné potíže a komplikace v divadelní tvorbě. A co že to ta DILIA vlastně je?

DILIA – DIVADELNÍ A LITERÁRNÍ AGENTURA

DILIA, divadelní a literární agentura byla založena v roce 1949 jako ochranná organizace autorů literárních a dramatických děl – v současné době je občanským sdružením autorů a dalších nositelů autorských práv. Hlavním předmětem její činnosti je zajišťování ochrany autorských práv. Základní činnosti DILIA se dělí na kolektivní správu a agenturu. DILIA je samostatným subjektem, jehož zřizovatelem není žádná ze složek státní správy a její činnost není dotovaná státem.

Agenturní část zprostředkovává uzavírání licenčních smluv na užití děl českých a zahraničních autorů. Zaměřuje se především na oblast divadla, literatury a médií. Jednotlivá oddělení DILIA vyvíjejí zároveň se zmíněnou činností také řadu dalších aktivit příslušných danému oboru agenturní činnosti – od agentáže přes vydávání divadelních textů, informační a konzultační činnost až po pronájem hudebních materiálů k českým i zahraničním hudebně-dramatickým dílům. Ve všech sférách své činnosti se DILIA věnuje rovněž oblasti amatérského divadla.

Agentura DILIA sídlí v Praze na Vysočanech (Krátkého 1, kousek od stanice metra B „Vysočanská"). Součástí divadelního oddělení je i sekce agentáže, která divadlům a divadelníkům zprostředkovává nové i starší texty, informuje o divadelním dění, vyhledává novinky v tuzemské i zahraniční tvorbě. Agentážní oddělení vydává čtyřikrát do roka *Zprávy DILIA*, v nichž naleznete nemálo čerstvých informací o nových hrách, kontakty, rozhovory i praktické rady. Spoustu konkrétních informací včetně elektronické verze těchto *Zpráv* a kontaktů najdete také na internetových stránkách www.dilia.cz.

Pro snazší komunikaci s Divadelním oddělením DILIA nabízíme stručné představení jeho zaměstnanců i s okruhy jejich činnosti.

KDE SEHNAT DIVADELNÍ HRU?

V prvním díle našeho seriálu se podíváme na to, jak a kde shánět divadelní hry. Tato aktivita stojí totiž zpravidla na samém počátku tvorby většiny inscenací u divadla amatérského i profesionálního. Možností a způsobů, jak se k textům dostat, je poměrně dost, přesto bude dobré si je připomenout a probrat jeden po druhém.

NA KOHO SE V DILIA OBRÁTIT:

Mgr. Lukáš Matásek
Vedoucí divadelního oddělení, dříve vedoucí agentážního oddělení.
Tel. a fax: 266 199 823
e-mail: matasek@dilia.cz
Vystudoval katedru produkce na DAMU.
V DILIA pracuje od září 2003.
Kromě řízení oddělení se stará o web DILIA, rediguje Zprávy a řídí agendu grantů DILIA.

REFERENTI PRO ZAHRANIČÍ
Zajišťují zahraniční práva na hry z uvedených oblastí, dále zajišťují výběr honorářů pro autory zastupované DILIA ze zájezdů a zjišťují dostupnost a finanční podmínky zahraničních her.

Věra Zárubová
Smluvní referentka – pro oblast Francie, Belgie, Španělska, Itálie, Švýcarska, Portugalska, Jižní Ameriky a Ruska.
Tel.: 266 199 830, fax: 283 890 597
e-mail: zarubova@dilia.cz
V DILIA pracuje od roku 1979.

Mgr. Jana Jaklová
Smluvní referentka - angloamerická oblast.
Tel.: 266 199 833, 283 890 594
e-mail: jaklova@dilia.cz
V DILIA pracuje od února 1998.

Martin Vavroušek
Smluvní referent - německá jazyková oblast, Polsko, Slovensko, Maďarsko aj.
Tel.: 266 199 829
e-mail: vavrousek@dilia.cz
Studuje germanistiku na FFUK. V DILIA pracuje od září 2004.

REFERENTI PRO TUZEMSKO
Zajišťují podmínky provozování (tuzemští autoři) a vyhotovují licenční smlouvy proprovozovatele na celém území ČR.

Jana Marešová
Smluvní referentka
Tel.: 266 199 845
e-mail: maresova@dilia.cz
V DILIA pracuje od ledna 1995

Marcela Šedivá
Smluvní referentka
Tel.: 266 199 827
e-mail: sediva@dilia.cz
V DILIA pracuje od září 1994.

Chce to trochu trpělivosti a píle, ale k výsledku se většinou dopracujeme.

Začneme jednodušší variantou, když známe konkrétní titul a jde nám o to, si ho přečíst. V zásadě můžeme texty rozdělit na ty, které byly vydány, a existují tedy v knižní podobě, a na ty, které vydány nebyly. Podívejme se tedy na ty vydané:

Texty vydané DILIA

DILIA se v minulosti na vydávání divadelních děl podílela zcela zásadním způsobem. V jejích edičních řadách vyšlo několik tisíc českých i překladových titulů her klasických i současných. Snad každý divadelník zná velké A4 strojopisné texty s červenými (ale i jinak barevnými) deskami. Texty byly vydávány zhruba do první poloviny devadesátých let, od té doby se již nové texty nevydávají.

Doprodej textů z edic DILIA

Ze starých zásob má v současné době DILIA na skladě k dispozici cca 1.400 titulů (v počtu od 1 do 30 kusů), které doprodává. Skladové zásoby se neobnovují, přesto je stále ještě možné tímto způsobem získat exempláře zajímavých a inspirativních titulů v příznivých cenových relacích od 30,- do 50,- Kč za kus. Pravidelně aktualizovaný seznam titulů k doprodeji je k dispozici na internetových stránkách DILIA, k objednání textů stačí e-mailová objednávka, vybrané texty budou obratem zaslány na dobírku, či je možné si je po domluvě osobně vyzvednout.

Pokud již text v doprodeji DILIA není, je možné zaslat jeho **kopii** na dobírku. Stačí opět e-mailová objednávka, cena této služby činí 3,- až 4,- Kč za stránku.

Výpůjčky (textů vydaných DILIA)

Pokud již texty k dispozici v doprodeji nejsou, není ale přesto třeba zoufat, stále se nabízí několik dalších možností – knihy je v prvé řadě možné si vypůjčit. DILIA nabízí i amatérům možnost vypůjčit si většinu textů, které vydala, na dobu jednoho měsíce. Výpůjčky jsou poskytovány zdarma na základě řádně vyplněného formuláře pro výpůjčku textu (formulář naleznete na internetových stránkách DILIA).

Výpůjčky (textů vydaných DILIA i ostatních)

Půjčováním textů (včetně divadelních her) se ale zabývají především knihovny. Velký výběr divadelních her má k dispozici především knihovna pražského Divadelního ústavu. Její katalog můžete konzultovat rovněž na internetu (www.divadelni-ustav.cz). Bohatým fondem dramatické literatury disponuje také Městská knihovna Praha (www.mlp.cz) a její pobočky, především pak její divadelní oddělení v centrální provozovně na Mariánském náměstí. S požadavkem je možné obrátit se také na další větší knihovny, jakými jsou např. Národní knihovna (Klementinum) v Praze (www.nkp.cz), Knihovna Jiřího Mahena v Brně (www.kjm.cz), Moravská zemská knihovna (www.mzk.cz) aj. Pokud tyto knihovny požadovaný text k dispozici mají, což zjistíme např. vyhledáním v on-line internetových katalozích jednotlivých knihoven, ale vy to máte do dané knihovny daleko, je možné se k textu dostat rovněž formou tzv. meziknihovní výpůjční služby. V tomto případě stačí zajít do kterékoli místní knihovny na území ČR a tam požádat o zprostředkování výpůjčky z jiné knihovny. Za tuto službu sice něco zřejmě zaplatíte, dostanete však knihu k zapůjčení skoro až domů.

Pozor! Veškeré knihovny (i DILIA) půjčují a poskytují texty pouze pro osobní využití a studijní účely. Také jejich kopírování je možné výhradně pro osobní potřebu a studijní účely. Jakékoli další využití textu – včetně jeho divadelního provozování – podléhá autorskému zákonu a je vázáno na souhlas vlastníka autorských práv. Této problematice se budou podrobně věnovat další díly našeho seriálu. Ve stručnosti můžeme zatím konstatovat, že pokud si v DILIA nebo kdekoli jinde vypůjčíte nebo zakoupíte text, neznamená to, že nemusíte platit autorská práva.

Vlasta Štillerová
Smluvní referentka
Tel.: 266 199 826
e-mail: stillerova@dilia.cz
Vystudovala gymnázium v Telči a nástavbové studium na Knihovnické škole v Praze.
V DILIA pracuje od roku 1974, v divadelním oddělení od roku 1993.

AGENTI

Mgr. Petr Christov, Ph.D.
Agent, knihovník
Tel.: 266 199 837
e-mail: christov@dilia.cz
Absolvoval studia divadelní vědy a francouzštiny na FF MU v Brně.
V DILIA pracuje od září 2005.
Zajišťuje distribuci a doprodej divadelních textů, stará se o agentáž francouzské jazykové oblasti.

MgA. Martina Schlegelová
Agent
Tel. a fax: 266 199 823
Mobil: 604 130 935
e-mail: schlegelova@dilia.cz
Absolvovala katedru činoherního divadla na pražské DAMU.
V DILIA pracuje od října 2003, jako agent od září 2004.
Věnuje se agentáži zahraničních autorů, zejména z anglosaské a německy hovořící oblasti. Zajišťuje servis překladatelům zastupovaných DILIA.

Mgr. Marie Špalová
Agent
Tel. a fax: 266 199 861
Mobil: 604 440 157
e-mail: spalova@dilia.cz
Vystudovala obor Teorie a dějiny divadla na FF MU, v současné době pokračuje tamtéž v doktorském studiu.
V DILIA pracuje od dubna 2005.
V rámci agentážní činnosti se věnuje především českým autorům, vedle toho se zaměřuje na anglosaskou oblast.

CO DĚLAT, KDYŽ...

... je text vydaný:
- zakoupit v knihkupectví (vč. specializovaných divadelních, např. Prospero)
- vypůjčit v knihovně (vč. možnosti využití meziknihovní výpůjční služby)
- zakoupit v doprodeji DILIA (texty vydané DILIA)
- vypůjčit v DILIA (texty vydané DILIA)

... text vydaný není:
- zapůjčit v DILIA
- objednat v DILIA (je-li k dispozici v elektronické podobě, lze zaslat e-mailem)
- kontaktovat další agentury (pokud není v DILIA) – např. AURA-PONT

ZDROJE INFORMACÍ:
- katalogy knihoven (často k dispozici on-line na internetu)
- synopse na webu DILIA
- Zprávy DILIA
- divadelní literatura a časopisy (Amatérská scéna, Loutkář, Svět a divadlo, Tvořivá dramatika aj.)
- internetové stránky www.divadlo.cz

...při hledání textů je třeba trochu píle, trpělivosti, a pak (i předtím) už stačí jenom číst a číst a číst...

Nově vydávané texty

Vydávání textů divadelních her není v současné době v České republice nijak běžnou záležitostí – vydavatele zpravidla odrazuje mizivá perspektiva zisku v oblasti divadelní literatury. Přesto existuje pár tuzemských nakladatelství, jež se těmto žánrům věnují.

Především se jedná o nakladatelství Divadelního ústavu, které pravidelně vydává např. ve své edici Současná světová hra každým rokem několik nových titulů. Kromě této edice vycházejí v DÚ rovněž souborné publikace se sebranými spisy některých významných autorů. Velký výběr divadelní literatury nabízí *Knihkupectví Prospero*, které sídlí v budově Divadelního ústavu (Celetná 17, Praha 1; www.divadlo.cz/prospero).

Podobně jako v Amatérské scéně také v divadelním dvouměsíčníku Svět a divadlo vychází pravidelně v každém čísle (tj. šestkrát do roka) jedna divadelní hra. Soupis zde vydaných textů lze najít na internetových stránkách www.divadlo.cz.

Kromě Divadelního ústavu se v posledních letech soustavně věnuje vydávání divadelních her snad už jen brněnské nakladatelství Větrné mlýny, které v loňském roce začalo navíc vydávat cenově dostupnou edici *Repertoár*, v níž budou postupně vycházet klasické divadelní hry české i světové – zatím vyšla např. *Maryša* bratří Mrštíků či Molièrův *Tartuffe*. Ceny edice se pohybují kolem 80,- Kč za kus, více informací o vydávaných textech i o možnostech objednání najdete na stránkách www.vetrnemlyny.cz.

Nevydané texty

Pokud hledaný text vydán nebyl, pak nám stále ještě zbývá několik možností. Ačkoli totiž DILIA nové texty nevydává, stále rozšiřuje svou databázi o nové původní texty i o nové překlady starších textů. Velká část těchto textů je k dispozici v DILIA **v elektronické podobě**, je tedy možné je zaslat elektronickou poštou. V případě, že existují v tištěné podobě, lze si je zapůjčit za výše uvedených podmínek. A jak nevydané texty objevit a zjistit, že vůbec existují?

Vyhledávání textů

Na internetových stránkách DILIA je v současné době k dispozici několik stovek stručných **synopsí divadelních her** (českých i zahraničních), které DILIA zastupuje, nabízí a má k dispozici. V převážné většině se jedná právě o texty zatím nevydané. V internetové databázi je možné vyhledávat hry podle názvů, autorů či žánrů, ale také podle požadovaného obsazení. Toho je možné využít především ve chvílích, kdy nehledáme konkrétní titul, ale snažíme se dopátrat textu, který by vyhovoval podmínkám konkrétního divadelního souboru (např. hledám hru pro 3 muže a 4 ženy, nebo jenom pro 6 mužů apod.). U každého textu je uvedena stručná synopse obsahu hry a informace o tom, v jaké podobě je možné text v DILIA získat. Pokud text existuje v elektronické podobě, stačí e-mailová či telefonická objednávka a text bude obratem zaslán na vaši e-mailovou adresu. Tuto službu poskytujeme zdarma, nicméně na tomto místě opětovně upozorňujeme, že text je možno využívat pouze pro osobní či studijní potřeby a každé jeho další užití je vázáno autorsko-právními vztahy a je nutné požádat vlastníka autorských práv (nejlépe prostřednictvím agentury DILIA) o svolení s užitím tohoto díla – to se týká inscenování textu, jeho úprav, případně jeho překladu.

Některá díla mohou být zastupována také jinými agenturami – databáze některých textů divadelních her (převážně současných) s anotacemi je rovněž k dispozici např. na internetových stránkách agentury AURA-PONT (www.aura-pont.cz).

Petr Christov

Pokračování příště: autorské právo, autorský zákon, autorsko-právní vztahy, práva a povinnosti autora, práva a povinnosti uživatele díla.

eSeMeS pro AS

S novým rokem přichází na stránky našeho časopisu malá inovace, která tkví v zavedení rubriky nazvané eSeMeS pro AS. Čtenáři do ní mohou zasílat prostřednictvím mobilní sítě krátké textové zprávy, názory připomínky, dotazy atp., které se týkají amatérského divadelního dění. SMS pro AS může zaslat kdokoliv **na tel. 605 708 325**.

Příspěvky jsou určeny ke zveřejnění v této nově zavedené rubrice. Kdokoliv může na otištěný příspěvek také zareagovat stanoviskem, odpovědí na otázku, rozšiřující otázkou, doplňující informací atd. atp. Může to být i redakce Amatérské scény, potrefená husa, odpovědný činitel, zkušený divadelní odborník i laik. Když může, znamená to, že nemusí, a to včetně redakce AS. Ta se bude chovat tak, aby byla hodna svého označení, tj. bude i pro tuto rubriku vykonávat redakční práci, což mj. znamená, že ne všechno musí být otištěno. Avizujeme, že nejsme bulvární tisk, takže předem jsou vyloučeny sprostoty, neomalenosti, hlouposti všeho druhu a vzkazy soukromého, natož intimního charakteru.

Podmínkou zveřejnění je, aby odesilatel uvedl SMS svým plným jménem a textem ve tvaru „pro AS:“ (např. Jan Novák pro AS:). Pokud tak neučiní, může redakce jeho SMS zveřejnit s tím, že místo jména uvede jeho telefonní číslo. **Odesilatel zasláním SMS pro AS projevuje souhlas s podmínkami vymezenými v tomto uváděcím textu.**

Případné dotazy, zasílané jako SMS pro AS, na něž se očekává odpověď, jakož i zprávy o tom, co bude, jsou časově závislé na tomto harmonogramu:

uzávěrky přijetí SMS	**11.4.**	**29.5.**	**17.7.**	**18.9.**	**16.11. 2006**	**1.2. 2007**
distribuce časopisu	**12.5.**	**30.6.**	**9.8.**	**17.10.**	**13.12. 2006**	**1.3. 2007**

eSeMeS pro AS č. 1

Milan Strotzer pro AS: Tahle rubrika neni napad redakce AS, ale divadelnich pratel z V.A.D. Kladno. Tak je nezklamte a piste! – 605 708 325

(MS)

OBJEDNAT PŘEDPLATNÉ AMATÉRSKÉ SCÉNY LZE I POMOCÍ SMS

Kromě běžných způsobů (viz tiráž) lze nově objednat předplatné našeho časopisu i prostřednictvím SMS. Objednávku lze uplatnit odesláním zprávy (SMS) **na telefonním čísle 900 11 06** (platí pro všechny operátory) v tomto formátu:

OBJ AMATER JMENO PRIJMENI ULICE CISLODOMU MESTO(OBEC) PSC

Při psaní je třeba používat velká písmena bez diakritických znamének. Za zprávu v maximálním rozsahu 160 znaků zaplatíte 6,- Kč (včetně DPH).

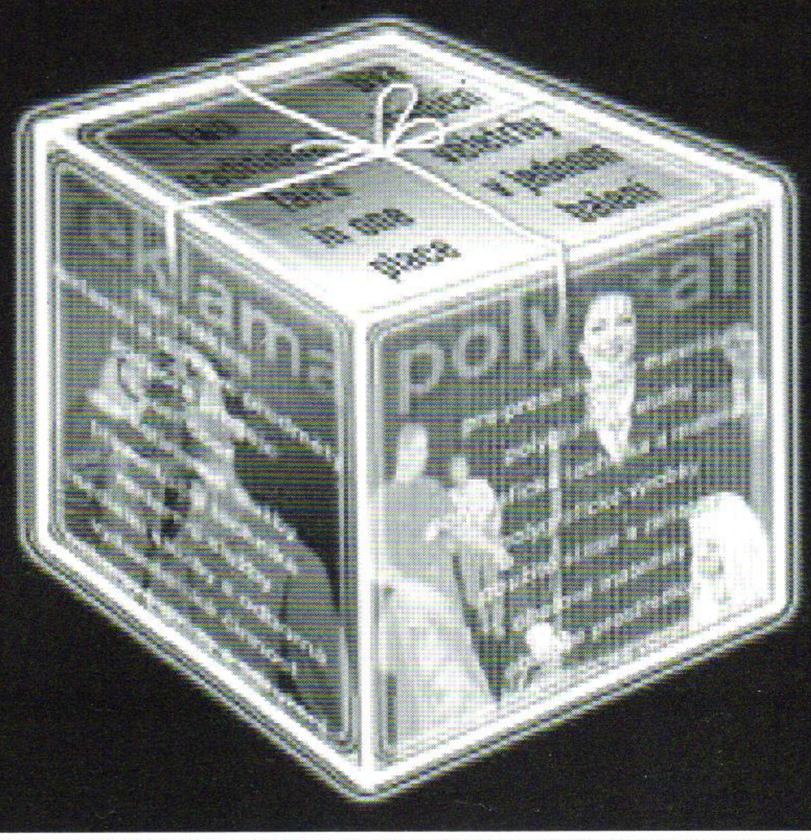
13. MEZINÁRODNÍ VELETRH REKLAMNÍCH SLUŽEB, MARKETINGU A MÉDIÍ

Reklama

POLYGRAF

SEKCE KANCELÁŘSKÉ A UMĚLECKÉ STUDIO
DIGITAL VISION

13. MEZINÁRODNÍ VELETRH POLYGRAFIE, PAPÍRU, OBALŮ A BALICÍ TECHNIKY

29. – 31. března

2006

VÝSTAVIŠTĚ

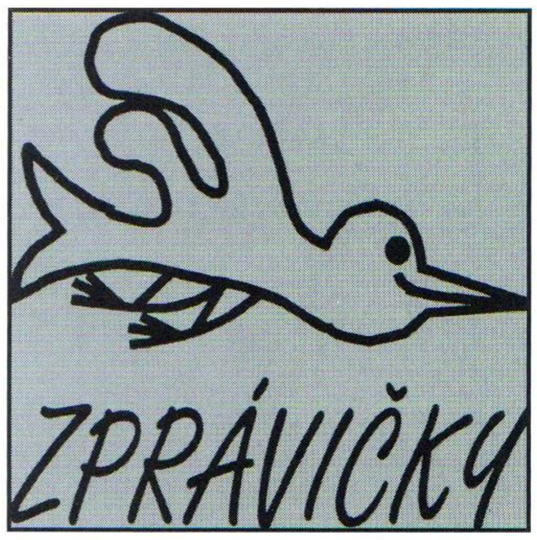
PRAHA - HOLEŠOVICE

www.reklama-fair.cz

VELETRHY STŘEDOEVROPSKÉHO VÝZNAMU

Pořadatel:
M.I.P. Group, a.s., Hollarovo nám. 11, 130 00 Praha 3, Tel.: 267 315 585-8
kontaktní osoba: Monika Hrubalová, ředitelka veletrhu
e-mail: hrubalova@mip.cz mip@mip.cz

M.I.P. a.s.

VYBRÁNO Z DATABÁZE NIPOS

BENÁTKY NAD JIZEROU (7000 obyv., okres Mladá Boleslav): V sále Záložny v Benátkách nad Jizerou zahájili 25.11. dětský divadelní festival Hvězdičky nad Jizerou 2005. (Boleslavský deník, 24.11.2005)

BENEŠOV (16 tis. obyv.): Ve dnech 14. - 16.11.2005 se uskutečnil festival Dny divadla - Začínáme, který pořádalo Komorní studio Áčko v Benešově. Na závěr předvedlo hru J. Suchého a J. Šlitra Člověk z půdy, kterou hraje již druhou sezónu a na přehlídce ji uvedlo pravděpodobně naposledy. Festivalová představení obohatila výstava Plakáty - Áčko, která shrnula grafickou tvorbu člena Áčka M. Dvořáka. (MF Dnes, 16.11.2005)

BROUMOV (8000 obyv., okres Náchod): Od 9. do 11.9.2005 se v Broumově konaly oslavy 200. výročí založení tamního Městského divadla. K této příležitosti byla připravena řada akcí. Byla to např. výstava historických divadelních plakátů, uspořádaná ve spolupráci s okresním archivem nebo vystoupení amatérských i profesionálních umělců (např. z Broumova pocházející U. Klukové, místního loutkového souboru Brum či loutkové scény Dětem pro radost z Náchoda). K historii ochotnického divadla ve městě se vztahovala také netradiční výzdoba výloh v centru Broumova. Městský úřad vydal almanach, mapující historii nejen kulturního stánku, ale i místního ochotnického divadla. (Broumovský zpravodaj, č.10, 2005)

CVIKOV (4400 obyv., okres Česká Lípa): Ve dnech 26. a 27.11. se divákům na nesoutěžní přehlídce amatérských loutkových souborů nazvané Cvikovské dny loutek představily soubory z Loun, Nového Boru, Prahy, Mostu a domácí LS Klubíčko. (Českolipský deník, 28.11.2005)

ČERVENÝ KOSTELEC (8000 obyv., okres Náchod): V Červeném Kostelci se 22.10. konal\ oslavy 140. výročí ustavení Spolku divadelních ochotníků a 80. výročí otevření tamní divadelní scény. K této příležitosti vydalo Městské kulturní středisko reprezentativní almanach. Historie divadelnictví ve městě sahá až do r. 1809, kdy se v hostinci pana Hůly (nyní Černý kůň) začalo hrát divadlo. Budova dnešního divadla byla otevřena v r. 1925. (Noviny Náchodska, 20.10.2005)

ČESKÁ SKALICE (5000 obyv., okres Náchod): V prosinci byla v měsíčníku Českoskalický zpravodaj zveřejněna výzva zájemcům o ochotnické divadlo. Iniciátoři se chtějí pokusit obnovit tamní tradici, a proto hledají všechny, kdo chtějí hrát nebo i pomáhat při činnosti divadelního spolku, a to bez ohledu na předchozí zkušenosti. (Českoskalický zpravodaj, č.12, 2005)

DESNÁ (3500 obyv., okres Jablonec nad Nisou): První zmínka o vzniku ochotnického divadla v Desné se nachází v historických pramenech z r. 1874. Informace o představeních a místě, kde byla hrána, nejsou známé, pravděpodobně se jednalo o pašijové hry. Po r. 1945, kdy v Desné bylo velmi málo českých obyvatel, vznikl tu divadelní spolek Vojan a již v listopadu toho roku zahrál v hotelu Sklář v Dolním Polubném frašku Kontrolor Zajíček. V průběhu dalších 60 let soubor zažil více i méně dobré roky. K letošnímu výročí jeho založení připravilo místní Kulturní středisko na 11.11.2005 vzpomínkový večer s programem nazvaným „Vojan - po šedesáti letech". (Desenské noviny, č.10, 2005)

FRYŠTÁK (3500 obyv., okres Zlín): Druhý ročník festivalu Malý svět divadel se konal 28.1.2005 ve Fryštáku. Představily se soubory Divadlo povidlo, Mandragora či Městské divadlo Zlín. Součástí programu bude koncert Kojetínské industriální filharmonie. (MF Dnes, 27.1.2006)

HORŠOVSKÝ TÝN (4900 obyv., okres Domažlice): V prostorách Erbovního sálu zámku v Horšovském Týně je od 27.11. instalována výstava, která přibližuje 35 let činnosti tamního ochotnického souboru. Mezi exponáty jsou kostýmy, rekvizity, diplomy, ceny, plakáty aj. V rámci oslav svého jubilea soubor sehrál komedii Únos Sabinek po česku. Dále uspořádal „ochotnický maraton", kterého se zúčastnili představitelé města, zástupci divadelních souborů z Domažlicka i z Plzně, hosté z krajského úřadu, Svazu českých divadelních ochotníků atd. Součástí oslav byl také komponovaný večer se scénkami z úspěšných her a vystoupením kapely Vysoká tráva. (Zpravodaj města Horšovský Týn, č.12, 2005)

HOŘOVICE (7000 obyv., okres Beroun): V Hořovicích se pod vedením herečky S. Hozové formuje ochotnický spolek. Tamní historie amatérského divadla se uzavřela v 60. letech. Když zhruba před 7 lety v Hořovicích vzniklo Městské kulturní centrum, mělo mimo jiné za cíl také podporu uměleckých aktivit. Snahy hrát divadlo se tam doposud uskutečnily na gymnáziu. Nyní byli zájemci vyzváni, aby se přihlásili do ustavujícího se Divadelního spolku Hořovice. Podle složení přihlášených bude zvolena vhodná hra. Herečka Hozová se ujme vedení souboru, v němž bude moci uplatnit i své zkušenosti s režírováním amatérských herců, protože kromě angažmá v profesionálním divadle také pracuje se souborem Tyjátr na káře. (Podbrdské noviny, č.19, 2005)

HRÁDEK NAD NISOU (7000 obyv., okres Liberec): Ochotnické divadlo v Hrádku nad Nisou si letos připomnělo 2 důležitá jubilea. V listopadu se uskutečnil 25. ročník přehlídky amatérských divadelních souborů - Hrádecký divadelní podzim. Druhým významným výročím je 60 let, které uplynuly od založení divadelního spolku Vojan. Po válce v Hrádku chyběl kulturní život, ale v listopadu 1945 tamní diváci již zhlédli první divadelní premiéru a v dubnu příštího roku další. Soubor si zvolil název Vojan na počest vynikajícího českého herce. V další činnosti pokračoval velice aktivně - do konce r. 1953 připravil 55 inscenací her pro dospělé i pro děti. Koncem 60. let se stal uznávaným souborem v rámci severních Čech. V r. 1967 byl v Hrádku založen další divadelní soubor - Kruh 10. Oba působily souběžně až do r. 1990. Poté nastala v jejich činnosti přestávka. V r. 1993 se někteří jejich členové rozhodli pokračovat dál pod hlavičkou Vojanu. Za 60 let prošlo oběma soubory na 216 lidí a bylo nastudováno téměř 152 inscenací. Od r. 1997 v Hrádku působí i dětský soubor Dividýlko. Do letošního roku připravil již 14 pohádkových představení. Někteří jeho bývalí členové dnes hrají ve Vojanu. Amatérské divadlo v Hrádku nad Nisou mapuje almanach, který se zabývá nejen činností zmíněných souborů, ale také všemi 25 ročníky Hrádeckého divadelního podzimu. (Hrádecko, č.10, 2005)

HUSTOPEČE (6000 obyv., okres Břeclav): V Hustopečích se ve dnech 10.-13.11.2005 konal 7. ročník nesoutěžní divadelní přehlídky, který zaznamenal některé změny. Akce dostala název Šmardovo sousedské divadlo, a to na počest Antonína Šmardy, který zemřel v r. 2004 a byl neodmyslitelně spjat s kulturním životem v Hustopečích. Změněna byla také dramaturgická koncepce přehlídky. Na rozdíl od minulých let se zvětšil prostor pro humor a nové žánry, aby se program přehlídky více přiblížil mladým lidem. Vedle domácího souboru Nová scéna se dále představili divadelníci z Veverské Bítýšky, Újezda u Brna a Kroměříže. (Hustopečské listy, č.12, 2005)

CHRUDIM (23600 obyv.): Muzeum loutkářských kultur v Chrudimi připravilo pro rok 2006 sérii výstav, které mohou návštěvníci muzea zhlédnout spolu se stálými expozicemi. Od 2.2. do 2.4. je zde instalována výstava Malovaný svět Gabriela Filcíka. Od 13.4. do 4.6. zde bude výstava Aloise Sikory s názvem Cestou fantazie. Ve dnech 15.6. – 3.9. galerie muzea představí Kouzelný svět dětského divadla 19. století (papírová divadla ze sbírky Karla Zelenky). Oči, okna, okýnka je název výstavy naivních obrazů a loutek Lucie a Tomáše Suchých, kterou návštěvníci muzea mohou spatřit ve dnech 14.9. – 5.11. Výstavní rok uzavře expozice dětských prací s názvem Všichni něco umíme, která bude zahájena 16.11. a potrvá do konce 30.12. (MS)

KLÁŠTEREC NAD OHŘÍ (16 tis. obyv., okres Chomutov): Jeden z nejstarších ochotnických souborů v Klášterci nad Ohří Kandrdas ukončil po 140 letech svou činnost. Poslední představení sehrál na přehlídce Klášterecké divadelní žně, která se konala v listopadu 2005. (Deník Chomutovska, 8.11.2005)

KOPŘIVNICE (23 tis. obyv., okres Nový Jičín): Kopřivnické Sdružení mladých loutkářů souboru Schůdky letos slaví 30 let svého působení. Toto divadlo pro zájemce ve věku od 10 do 25 let uspořádalo v listopadu k oslavě svého jubilea malý festival. Celkem 5 představení navštívilo na 300 diváků. (Kopřivnické noviny, č.43, 2005)

KROMĚŘÍŽ (29 tis. obyv.): Významnou součástí ochotnického divadla v Kroměříži jsou dětské soubory. Základní škola v Albertově ulici pořádá od r. 1997 každoročně přehlídku divadelních souborů pod názvem Pohádková Kroměříž, které se zúčastňuje 8-9 dětských souborů z celého bývalého okresu. Vedle souboru této školy, který se několikrát zúčastnil krajské přehlídky a hrál krajanům ve Vídni, dosahuje dobrých výsledků i soubor Radost ze Speciální školy při zdravotních zařízeních (psychiatrická léčebna), kde je náročná práce současně také léčebnou metodou - teatroterapií. Zajímavým pokusem je hraní divadla v mateřské školce - soubor Sluníčko, který vychází z prvků dramatické výchovy a hraje upravené pohádky. Od r. 1999 působí při Knihovně Kroměřížska Klub přátel poezie, který doposud připravil 30 pořadů, v nichž účinkovaly desítky dospělých i dětských recitátorů a hudebníků. Literární pořady představují klasické a moderní české i světové autory, svůj prostor v nich mají také regionální tvůrci. Mnoho let pořádá Rada amatérské umělecké činnosti (působící pod Domem kultury) okresní postupové soutěže dětí a mládeže. Recitační soutěže Svátek poezie se každoročně zúčastňuje asi 120 dětí v 5 kategoriích, z nichž nejlepší postupují do krajského kola v Uherském Hradišti. (Kroměřížský zpravodaj, č.12, 2005)

LIBÁŇ (1600 obyv., okres Jičín), **JIČÍN** (16 tis. obyv.): V Libáni a Jičíně v současné době existují 2 loutkářské amatérské soubory. Loutkové divadlo Srdíčko sídlí již desítky let ve sklepních prostorách jičínského kulturního domu. Každých 14 dní uvádí vždy v sobotu 2 představení pro děti. Martínkovo loutkové divadlo provozuje v Libáni Jan Řezníček, který občas hostuje i v Srdíčku. (Noviny Jičínska, 12.12.2005)

LIBEREC (97 tis. obyv.): Gymnázium v Liberci-Radčicích pořádá ve svém Experimentálním studiu 1. ročník Festivalu anglického divadla. Původní představou loňského nultého ročníku bylo připravit studentům netradiční formu výuky anglického jazyka. Program byl rozdělen do 3 dnů, jeho součástí byly umělecké dílny a setkání s herci Divadla F.X. Šaldy, kteří studentům přiblížili hereckou práci. První ročník se bude konat ve dnech 25. až 27.4. 2006 v Malém divadle. (Liberecký den, 5.11.2005)

MÝTO (1400 obyv., okres Rokycany): Divadelní soubor J.K. Tyla v Mýtě má bohatou historii. Byl založen již v r. 1863. Od r. 1976 v Mýtě působil i dětský divadelní soubor. V roce 2005 se po osmileté odmlce mýtští ochotníci opět přihlásili, a to hrou Jelen v laguně. Jejich vystoupení se setkalo s velkým zájmem diváků z Mýta i nejbližšího okolí. Dvě představení byla zcela vyprodána, třetí zhlédlo 102 diváků. Soubor má v současné době 15 členů (včetně techniků). Se svou novou inscenací zajíždí i do okolních míst. (Podbrdské noviny, č.19, 2005)

NAPAJEDLA (8000 obyv., okres Zlín): Loutkové divadlo v Napajedlích slavilo 100. výročí založení. K tomuto jubileu připravilo několik vystoupení, která se uskutečnila ve dnech 18.-20.11.2005. Program oslav zahájili představením pohádky Tři vlasy děda Vševěda. (MF Dnes, 18.11.2005)

NERATOVICE (16400 obyv., okres Mělník): 1. Neratovická divadelní společnost připravila na 15.12.2005 do Jazzclubu Společenského domu v Neratovicích tradiční pořad – hudebně-poetické, adventní, veselé i nostalgické rozjímání nad českou vánoční poezií a hudbou od dob gotiky až po současnost. Autor scénáře a režisér Miroslav Král dal pořadu název Hej, Vánoce... (MS)

OLOMOUC (101 tis. obyv.): Díky Filozofické fakultě Univerzity Palackého v Olomouci vznikla nová divadelní scéna s kapacitou 40 až 50 míst. Ateliér inscenační tvorby se nachází v Uměleckém centru univerzity a byl otevřen veřejnosti 14.12.2005. Suterénní divadelní sál bude využíván pro výuku praktických divadelních předmětů, prezentaci studentské inscenační tvorby či pořádání dílen pro studenty i veřejnost. Plánuje se zde pořádání večerů poezie, scénického čtení a divadelní přehlídky. Otevřením ateliéru vrcholí projekt financovaný grantem Fondu rozvoje vysokých škol, který přesáhl částku 580 tis. Kč. Na nákladech se 130 tis. podílela i filozofická fakulta univerzity. Provoz by měli programově zajišťovat studenti katedry divadelních, filmových a mediálních studií. Činnost divadla zahájila inscenace „Hliněný kabinet-Strašné a veselé. Taková normální rodinka“. Vznikla jako projekt studentů několika kateder s grantovou podporou divadelní agentury Dilia. (Prostějovský den, 15.12.2005)

OSTRAVA (311 tis. obyv.): Ve dnech 2. a 3.12.2005 vrcholil v ostravské Galerii Mlejn festival Velká inventura Bílého divadla. Postupně byly uvedeny jeho inscenace Z tohoto obrazu už nikdy neodejdu, Ty, který lyžuješ a Poslední večeře. (MF Dnes, 2.12.2005)

OSTRAVA (311 tis. obyv.): Ve dnech 4. a 5.11.2005 se v Domě kultury města Ostravy konal 1. ročník přehlídky studentských amatérských divadel, na kterém se představili středoškoláci z Ostravy, Hlučína, Opavy i Bratislavy, např. soubor Tajfun z Matičního gymnázia. (Moravskoslezský deník, 5.11.2005)

OSTROV (17 tis. obyv., okres Karlovy Vary): V Ostrově působí více než 25 let divadelní soubor HOP-HOP, jehož členy tvoří děti ve věku 9-18 let. Při své účasti na festivalech u nás i v zahraničí stále častěji sklízí úspěchy. Na podzim se představil např. na festivalu studentského divadla v Bechyni, poté v rakouském Hallu na 18. mládežnickém divadelním festivalu a na 1. mezinárodním festivalu Hollawind v Brixenu. Soubor zaznamenal velký úspěch zvláště v Rakousku, kde uvedl Máchův Máj v angličtině. V nejbližší době se spolu se zahraničními soubory zúčastní zajímavého projektu. S Belgičany a Italy bude po dobu 4 dnů pracovat na jedné pohádce a vzájemně se přitom inspirovat. Pak toto představení každý soubor dotvoří ve své zemi a podle svého. Nakonec si své výsledky vzájemně předvedou a zhodnotí. Soubor HOP-HOP působí při ZUŠ, která na 4.2.2006 připravila Den otevřených dveří a ples u příležitosti 50. výročí svého vzniku. Akce poskytla také možnost setkání bývalých žáků všech oborů školy. (Ostrovský měsíčník, č.12, 2005)

PARDUBICE (88 tis. obyv.): Oscaři, kteří zůstanou v rodině - tak lze nazvat výroční ceny Bohouš, které si 3.12.2005 mezi sebou rozdali členové pardubického neprofesionálního Divadla Exil. Při 6. ročníku této akce byla možnost výběru z 8 inscenací. (MF Dnes, 2.12.2005)

PLZEŇ (163 tis. obyv.): Společnost Stock Plzeň-Božkov věnovala v r. 2005 částku 30 tis. Kč Centru pro kulturní a sociální projekty Johan, které se mimo jiné zaměřuje na podporu mladého a alternativního divadla. Částka byla určena na financování hry Davida Drábka Akvabely. Premiérou v Klubu Komorního divadla byla po pětileté přestávce obnovena klubová divadelní scéna v Plzni. (Karlovarské noviny, 6.12.2005)

POLICE NAD METUJÍ (4300 obyv., okres Náchod): S finanční podporou Královéhradeckého kraje se v Polici nad Metují konaly 58. Polické divadelní hry. V tamním Kolárově divadle se 16., 22. a 29.10.2005 představily DS Jiráskova divadla Hronov s hrou Charleyova teta, Divadelní agentura Praha uvedla slavnou Mam'zelle Nitouche a na závěr domácí DS Kolár v premiéře hry Někdo to rád horké. (Polický měsíčník, č.10, 2005)

PRAHA: Činoherní klub v Praze zahájil v roce 2006 svá nedělní představení hostujících amatérských divadelních souborů 15. ledna premiérou hry Josefa Tejkla Bílí andělé pijí tesavelu s podtitulkem Abeceda venkovského kopáče. Černí šviháci z Kostelce nad Orlicí tak v autorově režii uvedli na jevišti pražského Činoherního klubu již svou čtvrtou inscenaci. Nikterak se ani tato nevymyká linii odstartované hrou Amatéři. Jak sám soubor avizuje, není určena diváku salónnímu, vyžaduje povahy otrlé, milovníky černého smíchu, přicházející na vlastní nebezpečí a nedožadující se puritánsky navrácení vstupného. (MS)

PRAHA: Občanské sdružení Xaver ve spolupráci s hlavním městem Prahou, Divadlem Minor a dalšími partnery připravilo na dny 23. – 26.2.2006 přehlídku sólové tvorby pro děti. Čtvrtý ročník přehlídky měl na programu 9 inscenací uvedených v 17 představeních v Divadle Minor a Maďarském kulturním středisku. Součástí přehlídky byly divadelní dílny pro děti a teatrologická beseda o loutkářství na téma Problémy a přednosti loutkářské tvorby pro děti v zemích Visegradské čtyřky. Beseda se uskutečnila na půdě katedry divadelní vědy FF UK. V programu mj. vystoupily Jaroslava Holasová z Václavic s inscenacemi Hrnečku, vař! a Kašpárkovo království a Hana Voříšková z Chocně s miniaturním cirkusovým představením Mini-cirkus, tentokrát za pomoci Báry a Honzy Kratochvílových z královéhradeckého souboru DNO. (MS)

PRAHA: Nejnovější premiérou dnes již klasické Kainarovy Zlatovlásky si 23.11.2005 připomněl 85 let své činnosti jeden z našich nejstarších amatérských loutkářských souborů - pražská Říše loutek. (Loutkář, č.6, 2005)

PRAHA: Pražské Národní divadlo připravilo na dny 3.-8.2.2006 už potřetí v rámci speciální řady věnované menšinám festival s názvem Otevřená náruč. Přehlídka, která se uskutečnila na všech scénách ND, se zaměřila na národnostní, zdravotní a etnické menšiny a nabídla produkce zajímavých divadelních a hudebních seskupení. Představili se např. vokalisté LoCor de La Plana z Marseille, divadelní soubor Vlastenecká omladina české menšiny z Vídně, pražské Divadlo Nablízko - první soubor v Evropě, který při svých představeních používá stínové tlumočení do znakové řeči, indická skupina Dhoad Gypsies aj. (Lidové noviny, 26.1.2006)

SUDOMĚŘICE U BECHYNĚ (650 obyv., okres Tábor): V Sudoměřicích u Bechyně uctili 5.11.2005 památku slavného rodáka Karla Hugo Hilara, dramatika a šéfa činohry Národního divadla. Akce se konala v den 120. výročí jeho narození. Při této příležitosti zrealizovali divadelníci ze sdružení Tatrmani Hilarův nenaplněný sen z dětství. Jako malý doma hrál loutkové divadlo a moc si přál, aby mu na scéně hořelo a museli přijet hasiči. Jenže maminka mu to vždycky zakázala. Při vzpomínkové akci však divadélko s papírovými loutkami konečně vzplálo a na místo neštěstí dorazili hasiči ve slavnostních bílých uniformách. (Táborské listy, 7.11.2005)

TÁBOR (36 tis. obyv.): Divadlo mladých při Základní škole na Maredově vrchu v Táboře otevřelo 26.11.2005 svou 51. sezónu, a to pohádkou V. Nováka a S. Oubrama Loupežnické koření. V průběhu školního roku soubor třikrát obměňuje svůj repertoár. (Táborské listy, 28.11.2005)

TÁBOR (36 tis. obyv.): Táborský divadelní soubor Rubikon si 12.11.2005 připomněl 15. výročí svého vzniku. V Domě armády, kde má své zázemí, se sešlo 48 bývalých členů a další hosté. V současnosti má 22 členů, nejmladšímu je 16 a nejstaršímu 54 let. Vzpomínkový večer nabídl mimo jiné promítání záznamů z dosud odehraných představení pro děti i dospělé. Pro veřejnost soubor v rámci oslav sehrál komedii Něžnost něžných. V poslední době má problém se získáváním nových členů, zvláště mužů. (Táborské listy, 14.11.2005)

TŘEBÍČ (39 tis. obyv.): V třebíčském rock café Na Barborce se 3.11.2005 konalo regionální kolo soutěže Slam poetry. Jedná se o soutěž v přednesu autorské poezie, která se v celostátním měřítku poprvé uskutečnila před 2 lety. (Vysočina-Noviny Třebíčska, 7.11.2005)

ÚPICE (6000 obyv., okres Trutnov): Jednota divadelních ochotníků Alois Jirásek v Úpici pořádala ve dnech 4.-25.11.2005 další ročník přehlídky Divadelní úsměvy. Po představení Amatéři v provedení Divadelního souboru Černí šviháci z Kostelce nad Orlicí, které slavilo úspěch na Jiráskově Hronově, předvedli hru Víkend ochotníci z Vysokého nad Jizerou a 3 představeními hry V+W Těžká Barbora přehlídku uzavřel domácí Divadelní soubor Alois Jirásek. (Úpické noviny, č.10, 2005)

VARNSDORF (16 tis. obyv., okres Děčín): Městské divadlo v Děčíně připravilo pro začínající sezonu zajímavou novinku. Vrací se k představením amatérských divadelních souborů. „Ochotnický cyklus“ nabídne setkávání s prací amatérských divadelníků z širokého regionu a může se stát inspirací pro obnovení činnosti divadelního souboru ve Varnsdorfu. První představení ze zamýšleného cyklu bylo připraveno na 22.10.2005, kdy se představil Divadelní klub Jirásek z České Lípy s dramatizací románu A.C. Doyla Pes baskervillský. (Hlas severu, č.19, 2005)

VELKÉ MEZIŘÍČÍ (12 tis. obyv., okres Žďár nad Sázavou): Při Jupiter clubu ve Velkém Meziříčí působí loutkoherecký soubor, který si v roce 2005 připomněl 55. výročí svého založení. K této příležitosti byla otevřena výstava ve vestibulu místního kina, která představovala více než 80 exemplářů loutek. Divadelníci měli v repertoáru na 150 pohádek a ve svých představeních vystřídali přes 500 loutek. Soubor tvoří 2 skupiny herců - senioři a děti. (Velkomeziříčsko, č.36, 2005)

VRCHLABÍ (13 tis. obyv., okres Trutnov): V Kulturním domě Střelnice začal 2.11. Divadelní kvásek 2005 aneb Vrchlabský festival veseloher, který pořádají členové Vlasteneckého divadelního spolku Vlastík. (Krkonošské noviny, 4.11.2005)

ŽEBRÁK (1900 obyv., okres Beroun): Již 38. ročník divadelní přehlídky nazvané Erbenův Žebrák byl zahájen 5.11.2005 vystoupením domácího souboru. V dalších termínech až do 10.12. se představily také divadelní soubory z Mýta, Dobrovice a Miletína. Místní Divadelní soubor K.J. Erbena vystoupil v rámci programu přehlídky ještě několikrát, v jednom případě to byl také jeho dětský soubor, který spolu s místní školou nastudoval pohádkovou hru. (Podbrdské listy, č.19, 2005)

KALENDÁŘ AKCÍ

BŘEZEN – KVĚTEN 2006

13. – 17.3.	**Brno, CVČ Ulita – Prima sezóna**, jihomoravská krajská postupová přehlídka studentského divadla
13. – 18.3.	**Vyškov – Trdlinky**, nesoutěžní přehlídka dětského divadla
14.3.	**Liberec -** Krajská postupová přehlídka uměleckého přednesu a divadel poezie
14. – 19.3.	**Kojetín -** Krajská postupová přehlídka činoherního a hudebního divadla
16.3.	**Mělník** – Středočeská krajská postupová přehlídka dětských recitátorů
16. – 19.3.	**Jihlava – JID 20-05**, krajská postupová přehlídka studentského a experimentujícího divadla Kraje Vysočina
17. – 18.3.	**Praha** (CTD Praha 6) – **Kurz Hlas jako individualita** aneb Cesta k autenticitě hlasového projevu
17. – 19. 3.	**Praha, KC Zahrada – POPAD**, pražská postupová přehlídka činoherního a hudebního divadla (ADA)
17. – 19.3.	**Praha, DDM Spektrum Karlín - Karlínská tříska**, pražská postupová přehlídka činoherního a hudebního divadla a činoherního divadla pro děti
17. – 19.3.	**Nové Strašecí – Prima setkání ve Strašecí**, středočeská krajská postupová přehlídka studentského divadla
17. – 19.3.	**Praha** (CTD Praha 6) – **Herecká průprava**, kurz pro vedoucí dětských a mladých divadelních souborů a učitele dramatické výchovy
17. – 19.3.	**Praha** (CTD Praha 6) – **Dramatická výchova pro současnou školu 2005 – 2007**, základní třísemestrální kurz pro učitele dramatické výchovy
17. – 19.3.	**Praha** (CTD Praha 6) **– Základy dětského divadla**, celoroční cyklus praktických seminářů zaměřených na vybrané aspekty divadla s dětmi a mládeží
18.3.	**Brno -** Krajská postupová přehlídka uměleckého přednesu a divadel poezie Jihomoravského kraje
18. – 19.3.	**Třebíč – 40. Třebíčské jaro**, krajská postupová přehlídka amatérských loutkářů (pro kraje Vysočina, Jihomoravský a Zlínský)
18. – 19.3.	**Česká Lípa – Dospělí dětem**, krajská postupová přehlídka činoherního divadla pro děti
18. – 19.3.	**Turnov -Turnovský drahokam**, krajská postupová přehlídka amatérských loutkářů Libereckého kraje
19. a 22.3. Klub Mlejn 20. – 21.3. Divadlo v Celetné	**Praha, Klub Mlejn a Divadlo v Celetné – Přehlídka k světovému dni divadla pro děti a mládež**
19.3. – 2.4. (neděle)	**Prachatice – O Štítek města Prachatice**, 10. ročník nepostupové přehlídky činoherního divadla pro děti
20. – 25.3.	**Studénka – Studenecký Harlekýn**, krajská postupová přehlídka činoherního a hudebního divadla pro studentské a mládežnické divadelní soubory
20. – 26.3.	**Praha, ZŠ Újezd nad Lesy –** Pražská postupová přehlídka činoherního divadla pro děti (ADA)
21. – 23.3.	**Odry – Celostátní přehlídka ZUČ církevních škol**
21. – 25.3.	**Hodonín – Divadelní Hoblík / Hodonínské divadelní jaro**, 3. krajská postupová přehlídka činoherního a hudebního divadla a **Mumraj**, 3. krajská postupová přehlídka studentského a experimentujícího divadla
21.3. – 7.4. (út. a pá.)	**Prachatice – O Štít města Prachatice,** 34. ročník nepostupové přehlídky činoherního divadla
22. – 25.3.	**Rakovník – Wintrův Rakovník,** středočeská krajská postupová přehlídka činoherního a hudebního divadla
23.3.	**Sezimovo Ústí** – Jihočeská krajská postupová přehlídka uměleckého přednesu a divadel poezie
23.3.	**Pardubice -** Krajská postupová přehlídka uměleckého přednesu (jednotlivci)
23. - 25.3.	**Nový Jičín –** Moravskoslezská krajská postupová přehlídka studentského a experimentujícího divadla
23. – 26.3.	**Ústí nad Orlicí – Zlom vaz po VI.**, krajská postupová přehlídka činoherního a hudebního divadla Pardubického kraje
24.3.	**Ústí nad Labem -** Krajská postupová přehlídka uměleckého přednesu a divadel poezie
24.3.	Uzávěrka přihlášek na OTEVŘENO, celostátní přehlídku pantomimy a pohybového divadla v Kolíně
24. – 25.3.	**Valašské Meziříčí – Malé jevištní formy**, krajská postupová přehlídka studentského a experimentujícího divadla (pro Olomoucký, Ostravský a Zlínský kraj)
24. – 26.3.	**Děčín – Děčínská brána**, krajská postupová přehlídka činoherního a hudebního divadla Ústeckého kraje
24. – 26.3.	**Otrokovice – Forbína**, Krajská postupová přehlídka činoherního a hudebního divadla
24. – 26.3.	**Kostelec nad Orlicí – Audimafor aneb Kostelecký kostlivec**, krajská postupová přehlídka studentského a experimentujícího divadla a divadel poezie pro kraje Královéhradecký a Pardubický
24. – 26.3.	**Český Krumlov** – Jihočeská krajská postupová přehlídka činoherního divadla pro děti
24. – 26.3.	**Praha – 31. festival pražských amatérských loutkářů,** pražská a středočeská krajská postupová přehlídka amatérských loutkářů
24. – 26.3.	**Klatovy – Poezie na rynku**, krajská postupová přehlídka uměleckého přednesu a divadel poezie (pro Plzeňský a Karlovarský kraj)
24. - 25.3.	**Ostrava – Přehlídka školních divadel Ostravy a okolí,** okresní kolo Dětské scény
25.3.	**Třebíč -** Krajská postupová přehlídka amatérských loutkářů (pro kraje Vysočina, Jihomoravský a Zlínský)
25.3.	**Jihlava -** Krajská postupová přehlídka uměleckého přednesu a divadel poezie Kraje Vysočina
25.3.	**Karviná –** Moravskoslezská krajská postupová přehlídka uměleckého přednesu a divadel poezie
25.3.	**Brandýs nad Labem – Kandrdásek SČDO**, národní kolo soutěže monologů a dialogů pro děti a mládež
25. – 26.3.	**Chrudim –** Krajská postupová přehlídka amatérských loutkářů Pardubického kraje
26.3.	**Liberec**, Malé divadlo – Krajská postupová přehlídka dětského divadla
27.3. uzávěrka soutěže	**Praha – Cena Maxe Broda**, 12. ročník studentské literární soutěže o nejlepší esej
29. – 30.3.	**Prostějov -** Krajská postupová přehlídka uměleckého přednesu a divadel poezie Olomouckého kraje
29. – 30.3.	**Uherské Hradiště – Žebřiňák -** Krajská postupová přehlídka uměleckého přednesu a divadel poezie (29.3.) a krajská postupová přehlídka dětského divadla Zlínského kraje (30.3.)
29. – 31.3.	**Žďár nad Sázavou - Pohádkový mlejnek**, krajská postupová přehlídka činoherního divadla pro děti
30.3. – 1.4.	**Ostrava – Poruba** – Moravskoslezská krajská postupová přehlídka činoherního divadla pro děti
30.3 – 1.4.	**Strakonice** – Jihočeská krajská postupová přehlídka amatérských loutkářů
30.3.	Uzávěrka přihlášek na Náchodskou prima sezónu, celostátní přehlídku studentského divadla
30.3.	Uzávěrka přihlášek na Šrámkův Písek, celostátní přehlídku divadla v pohybu (experimentální divadlo)
30. - 31.3.	**Olomouc – (P)ODĚS**, krajská postupová přehlídka dětských recitátorů (30.3.) a dětského divadla (31.3.)
31.3. – 2.4.	**Karolinka** – Krajská postupová přehlídka činoherního a hudebního divadla a činoherního divadla pro děti
31.3. – 2.4.	**Ostrov –** Západočeská krajská postupová přehlídka studentského a experimentálního divadla (pro kraje Karlovy Vary a Plzeň)
31.3. – 2.4.	**Hradec Králové –** Krajská postupová přehlídka amatérských loutkářů Královéhradeckého kraje

31.3 – 2.4.	**Opava** – Krajská postupová přehlídka amatérských loutkářů Moravskoslezského a Olomouckého kraje
1.4.	**Olomouc** – Krajská postupová přehlídka studentského a experimentujícího divadla
1.4.	**Chrudim** – Krajská postupová přehlídka dětského divadla Pardubického kraje
1. – 2.4.	**Litoměřice – Litoměřický loutkový festival**, nesoutěžní přehlídka spojená s tematickým seminářem
1. – 2.4.	**Praha – Pražský kalich**, pražská krajská postupová přehlídka uměleckého přednesu a divadel poezie
1. – 2.4.	**Praha,** Karlínské Spektrum **– Otvírání 2006**, pražská krajská postupová přehlídka dětského divadla
3.4.	Uzávěrka přihlášek na FEMAD Poděbrady / Divadelní Třebíč, celostátní přehlídku činoherního a hudebního divadla
3. – 6.4.	**Pardubice –** Krajská postupová přehlídka dětské recitace
4.4.	**Chomutov** – Krajská postupová přehlídka dětského divadla Ústeckého kraje
6.4.	**Třebíč –** Krajská postupová přehlídka dětské recitace Kraje Vysočina
7.4.	**Třebíč -** Krajská postupová přehlídka dětského divadla Kraje Vysočina
7.4.	Uzávěrka přihlášek na Wolkrův Prostějov, celostátní festival poezie
7.4.	Uzávěrka přihlášek na Dětskou scénu Trutnov, celostátní přehlídku dětského divadla a dětských recitátorů
7. - 9.4.	**Praha – Hostivař – Pražský tajtrlík**, 2. ročník krajské postupové přehlídky amatérských loutkářů pro Prahu a Středočeský kraj
7. –9.4.	**Plzeň – Pimprlení**, krajská postupová přehlídka amatérského loutkářství pro Plzeňský a Karlovarský kraj
7. – 9.4.	**Stochov** – Středočeská krajská postupová přehlídka dětského divadla
7. – 9.4.	**Bechyně – Jaro**, XIV. ročník jihočeské krajské postupové přehlídky dětského divadla
7. – 9.4.	**Hradec Králové** – Krajská postupová přehlídka dětského divadla
7. – 8.4.	**Brno**, SVČ Lužánky – Jihomoravská krajská postupová přehlídka dětského divadla
8.4.	**Jeseník – Divadelní žatva**, nesoutěžní přehlídka amatérského divadla Jesenicka
8. – 9.4.	**Velká Bystřice – Pohárek SČDO, memoriál Zdeňka Kokty,** 34. národní přehlídka divadelních monologů a dialogů a individuálních výstupů s loutkou
10. – 11.4.	**Hradec Králové** - Krajská postupová přehlídka dětské recitace (I. a II. kategorie)
13. – 15.4.	**Dobřany – Dětský divadelní tartas**, krajská postupová přehlídka dětského divadla pro Plzeňský a Karlovarský kraj
13. – 16.4.	**Ostrava**, DDM Korunka – Moravskoslezská krajská postupová přehlídka dětského divadla
14. – 15.4.	**Ostrava**, DDM Korunka Moravskoslezská krajská postupová přehlídka dětské recitace
14. – 16.4.	**Hradec Králové – Prkna**, festival hudebního divadla – 5. celostátní přehlídka studentských divadelních pořadů
17.4.	Uzávěrka přihlášek na Loutkářskou Chrudim, celostátní přehlídku amatérského loutkářství
19.4.	**Brno**, SDV Labyrint – Jihomoravská krajská postupová přehlídka dětské recitace
20. – 22.4.	**Tanvald – O zlatý člunek města Tanvaldu**, krajská postupová přehlídka činoherního divadla pro děti Libereckého kraje
20. – 21.4.	**Hradec Králové** - Krajská postupová přehlídka dětské recitace (III. a IV. kategorie)
21. – 22.4.	**Praha** (CTD Praha 6) – **Kurz Hlas jako individualita** aneb Cesta k autenticitě hlasového projevu
21. – 23.4.	**Kolín – XI. OTEVŘENO, celostátní přehlídka pantomimy a pohybového divadla**
21. – 23.4.	**Sadská – Klicperovy divadelní dny,** středočeská krajská postupová přehlídka venkovských divadelních souborů
21. – 23.4.	**Trhové Sviny** – Jihočeská krajská postupová přehlídka venkovských divadelních souborů
21. – 23.4.	**Brněnec – Sněhový Brněnec**, krajská postupová přehlídka venkovských divadelních souborů Pardubického kraje
21. – 23.4.	**Praha** (CTD Praha 6) – **Herecká průprava**, kurz pro vedoucí dětských a mladých divadelních souborů a učitele dramatické výchovy
21. – 23.4.	**Praha** (CTD Praha 6) – **Dramatická výchova pro současnou školu 2005 – 2007**, základní třísemestrální kurz pro učitele dramatické výchovy
21. – 23.4.	**Praha** (CTD Praha 6) **– Základy dětského divadla**, celoroční cyklus praktických seminářů zaměřených na vybrané aspekty divadla s dětmi a mládeží
21. – 23.4.	**Brno** (CVČ Lužánky) – **Základy dramatické výchovy a divadla II,** seminář Pohyb a tanec
22.4.	**Plzeň –** Krajská postupová přehlídka dětské recitace
22.4.	**Ostrov –** Krajská postupová přehlídka dětské recitace Karlovarského kraje
22.4.	**Chomutov – Den poezie 2006**, krajská postupová přehlídka dětské recitace Ústeckého kraje
22.4.	**Liberec –** Krajská postupová přehlídka dětské recitace
22. – 23.4.	**Praha**, DDM Praha 8 – **Pražské poetické setkání 2006**, pražská krajská postupová přehlídka dětské recitace
22. – 28.4.	**Napajedla –** 49. ročník Divadelního festivalu ochotnických souborů
22. a 29.4.	**Lázně Toušeň –** Přehlídka sokolského divadla pro děti
26.4.	**Uherské Hradiště –** Krajská postupová přehlídka dětské recitace Zlínského kraje
27.4.	**Mělník –** Středočeská krajská postupová přehlídka dětské recitace
28.4. – 1.5.	**Štítina – Štivadlo**, Moravskoslezská krajská postupová přehlídka venkovského divadla
28.4.	**Český Krumlov –** Jihočeská postupová přehlídka dětské recitace
29.4. – 6.5.	**Němčice nad Hanou – Hanácký divadelní máj**, krajová postupová přehlídka venkovských divadelních souborů a činoherního divadla pro děti
29.4. – 1.6. pátky a soboty	**Dobrovice – Pojizerské divadelní hry,** nesoutěžní přehlídka amatérských divadelních souborů
1. – 4.5.	**Náchod – Náchodská prima sezóna, celostátní přehlídka studentského divadla**
5. – 6.5.	**Nymburk – Mateřinka**, celostátní nesoutěžní přehlídka pódiových vystoupení předškolních zařízení
5. – 7.5.	**Miletín** – Krajská postupová přehlídka venkovského divadla a činoherního divadla pro děti Královéhradeckého kraje
5. – 7.5.	**Havlíčkův Brod – Dospělí dětem**, krajská postupová přehlídka činoherního divadla pro děti Kraje Vysočina
5. – 8.5.	**Josefův Důl**, krajová postupová přehlídka venkovských divadelních souborů pro oblast České Středohoří a Pojizeří
5. – 8.5.	**Brno** (CVČ Lužánky) – **Základy dramatické výchovy a divadla II,** závěrečná divadelní dílna
5. – 14.5.	**Hvozdná – Hvozdenský měšec plný pohádek**, nesoutěžní přehlídka divadla pro děti
11. – 14.5.	**Poděbrady – FEMAD, celostátní přehlídka činoherního a hudebního divadla** (1. část)
12. – 14.5.	**Brno** (CVČ Lužánky) – **Základy dramatické výchovy a divadla II,** seminář Kolumbus – rozdíly kultur
13. – 14.5.	**Radnice – Radnický dráček**, krajská postupová přehlídka činoherního divadla pro děti Plzeňského a Karlovarského kraje
17. – 21.5.	**Třebíč – DIVADELNÍ TŘEBÍČ, celostátní přehlídka činoherního a hudebního divadla** (2. část)

as

AMATÉRSKÁ SCÉNA